

Brüssel, 19. september 2022
(OR. en)

12413/22

Institutsioonidevaheline
dokument:
2022/0277(COD)

AUDIO 86
CODEC 1314
DIGIT 166
MI 668
DISINFO 72
FREMP 183
COMPET 712
EDPS 1
DATAPROTECT 256
JAI 1194
SERVICES 18
POLGEN 121

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	16. september 2022
Saaja:	Nõukogu peasekretariaat
Komisjoni dok nr:	COM(2022) 457 final
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega luuakse siseturul meediateenuste ühine raamistik (Euroopa meediavabaduse määrus) ja muudetakse direktiivi 2010/13/EL

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2022) 457 final.

Lisatud: COM(2022) 457 final

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 16.9.2022
COM(2022) 457 final

2022/0277 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

**millega luuakse siseturul meediateenuste ühine raamistik (Euroopa meediavabaduse
määrus) ja muudetakse direktiivi 2010/13/EL**

(EMPs kohaldatav tekst)

{SEC(2022) 322 final} - {SWD(2022) 286 final} - {SWD(2022) 287 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Käesolev seletuskiri on lisatud ettepanekule võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse siseturul meediateenuste ühine raamistik (edaspidi „Euroopa meediavabaduse määrus“). Ettepanekuga täidetakse poliitiline lubadus, mille andis president Ursula von der Leyen, kui teatas algatusest 2021. aasta kõnes olukorrast Euroopa Liidus. Oma kõnes rõhutas von der Leyen teabe kui avaliku hüve rolli ning märkis, et meediaettevõtteid ei saa kohelda tavaliste ettevõtetenä ja nende sõltumatust tuleb kaitsta ELi tasandil¹. See algatus on lisatud komisjoni 2022. aasta tööprogrammi².

Meediasektor on osa kultuuri- ja loomemajanduse ökosüsteemist³ – see on üks 14st tööstusökosüsteemist, mis on võtmetähtsusega ELi majanduse kaasava ja kestliku taastumise ning kaksikülemineku (rohe- ja digipöörde) jaoks. Siiski ei ole meediateenused üksnes oluline ja dünaamiline majandussektor, vaid väga tähtis ka elujõulise kodanikuühiskonna ning majandusvabaduste ja põhiõiguste, sh võrdõiguslikkuse seisukohast⁴. Sõltumatu meedia, eelkõige uudistemeedia, pakub juurdepääsu eri seisukohtadele ning on usaldusväärne teabeallikas nii kodanikele kui ka ettevõtetele. See aitab kujundada avalikku arvamust ning aitab inimestel ja ettevõtetel kujundada seisukohti ja teha teadlikke valikuid. Sõltumatul meedial on oluline roll Euroopa informuuri tervikluse säilitamisel ning samuti on see elutähtis demokraatliku ühiskonna ja majanduse toimimiseks. Tänu digitehnoloogiale on meediateenused piiriüleselt ja eri vahendite kaudu järjest paremini kättesaadavad ning konkurents digitaalmeediaruumis on üha rahvusvahelisem. Euroopa Liit on selles valdkonnas juba ülemaailmsete normide looja ning käesolev ettepanek tugevdab ja korrastab Euroopa informuuri veelgi.

Seda arvesse võttes püütakse ettepanekuga lahendada mitmeid probleeme, mis mõjutavad meediateenuste siseturu toimimist ja meediateenuse osutajate tegevust. Eelkõige seisavad meediaettevõtted silmitsi takistustega, mis pärsivad nende tegevust ja mõjutavad investeerimistingimusi siseturul – näiteks kehtivad liikmesriikides erinevad meediavabaduse ja meedia mitmekesisusega seotud õigusnormid ja menetlused. Nende normide hulka kuuluvad eeskätt turu kontsentratsiooni kontroll meedia mitmekesisuse tagamiseks ja protektsionistlikud meetmed, mis mõjutavad meediaettevõtete tegevust. Need normid on põhjustanud siseturu killustumist, mõjutanud meediaturu osaliste õiguskindlust ja tekitavad piiriülese tegevuse puhul lisakulusid.

Olukorda raskendab veelgi ebapiisav koostöö riiklike meediat reguleerivate asutuste vahel⁵. Audiovisuaalmeedia teenuste Euroopa regulaatorasutuste rühmal (ERGA) on piiratud tegutsemisruum, mis piirdub üksnes audiovisuaalmeedia teenustega. Peale selle ei ole ERGA-l piisavalt tööriistu ja vahendeid, et aidata kaasa piiriüleste või praktiliste küsimuste

¹ President Ursula von der Leyeni 2021. aasta kõne olukorrast Euroopa Liidus, Strasbourg, 15. september 2021.

² COM(2021) 645 final.

³ COM(2021) 350 final ja SWD(2021) 351 final.

⁴ Lisaks tuleks meediateenuseid osutada kooskõlas ligipääsetavusnõuetega, mis on sätestatud direktiivis (EL) 2019/882 (Euroopa ligipääsetavuse akt) (ELT L 151, 7.6.2019, lk 70–115).

⁵ Selleks et rahuldada suurema koostöö vajadust audiovisuaalmeedia teenuste valdkonnas, on ERGA liikmed leppinud kokku vabatahtlikus vastastikuse mõistmise memorandumis, milles sätestatakse piiriülese koostöö mittesiduvad mehhanismid. Teatistes „Euroopa meedia digikümnendil: tegevuskava taastumise ja ümberkujundamise toetamiseks“ teatas komisjon, et jälgib tähelepanelikult vastastikuse mõistmise memorandumi kohaldamist, et hinnata, kas ERGA raames tehtavat koostööd tuleks veelgi tugevdada. Selle hindamise põhjal leiab komisjon, et meediat reguleerivate asutuste või organite struktureeritud koostöö jaoks on vaja õigusraamistikku.

lahendamisele meedia reguleerimise põhivaldkondades. Sellest tuleneb õigusnormide ebapiisav lähendamine, mis mõjutab meediaturu osalisi, eelkõige audiovisuaalmeedia teenuste osutajaid ja videojagamisplatvorme, ning kahjustab avalikku huvi. Meediat reguleerivate asutuste roll on oluline ka kodanike kaitsmisel petturlike meediateenuse osutajate eest, sh nende eest, kes on rahaliselt või toimetusalikult teatavate kolmandate riikide kontrolli all, mis võib kahjustada avalikku julgeolekut ja kaitset.

Euroopa meediateenuse osutajad puutuvad üha enam kokku ka sekkumisega toimetussüsteemidesse ning nende võimalusi pakkuda siseturul kvaliteetseid meediateenuseid (st teenuseid, mida pakutakse sõltumatult ja kooskõlas ajakirjandusstandarditega) piiratakse, nagu näitavad komisjoni iga-aastased aruanded õigusriigi olukorra kohta⁶ ja meedia mitmekesisuse seire⁷. Probleemi süvendab asjaolu, et kaitsemeetmed toimetusvabadusse sekkumise eest on killustatud ning avalik-õigusliku meedia sõltumatuse tagatised on ebaühtlased⁸, mis põhjustab siseturul konkurentsitingimuste moonutamist.

Ka majandusressursside läbipaistmatu ja ebaõiglane jaotamine tekitab siseturul tõkkeid ja ebavõrdseid tingimusi. Reklaamitulude vooge mõjutab eelkõige asjaolu, et mõningaid eraettevõtetele kuuluvaid kasutajaskonna mõõtmise süsteeme iseloomustab läbipaistmatus ja kallutatus. See mõjutab negatiivselt eriti meediateenuse osutajaid ja seab ebasoodsasse olukorda konkurendid, kes osutavad kasutajaskonna mõõtmise teenuseid, mis järgivad tööstusharus kokku lepitud standardeid⁹. Siseturgu moonutab ka riikliku reklaami (st reklaamiks kasutatavate avaliku sektori vahendite) läbipaistmatu ja ebaõiglane jaotamine: seda võidakse eelisjärjekorras eraldada turgu valitsevatele riiklikele teenuseosutajatele või kasutada selleks, et eelistada ja varjatult toetada teatavaid meediakanaleid, mis esindavad valitsusesõbralikke vaateid. Selle valdkonna õigusnormid on killustatud ja piiratud¹⁰, paljudel liikmesriikidel puuduvad konkreetset eeskirjad ja kehtivad eeskirjad on erineva kohaldamisalaga¹¹, mis vähendab õiguskindlust ja toob kaasa meelevaldsete või diskrimineerivate otsuste ohu.

Kuigi probleemide tõsidus on ELis erinev, raskendab see üldiselt meediateenuse osutajatel siseturu täieliku potentsiaali kasutamist, majandusliku jätkusuutlikkuse säilitamist ning oma ühiskondliku rolli nõuetekohast täitmist inimeste ja ettevõtete teavitamisel. Meediateenuste saajaid mõjutab negatiivselt ka ebapiisav või mittesõltumatu meediapakkumine, ebavõrdsed tingimused ja nende huvide puudulik kaitse.

⁶ 2020. aasta aruanne õigusriigi kohta, teatis ja riike käsitlevad peatükid (COM(2020) 580 final ja SWD(2020) 300–326 final); 2021. aasta aruanne õigusriigi kohta, teatis ja riike käsitlevad peatükid (COM(2021) 700 final ja SWD(2021) 701–727 final); 2022. aasta aruanne õigusriigi kohta, teatis ja riike käsitlevad peatükid (COM(2022) 500 final ja SWD(2022) 501–527 final).

⁷ Meedia mitmekesisuse ja meediavabaduse keskus, meedia mitmekesisuse seire.

⁸ Avalik-õiguslikul meedial on avaliku teenuse osutamise ülesande tõttu meediaturul väga oluline koht. See kujutab endast tähtsat, kui mitte hädavajalikku teabeallikat suure hulga kodanike ja ettevõtete jaoks.

⁹ Kasutajaskonna mõõtmine mõjutab otseselt reklaami jaotamist ja hindu ning reklaam on meediasektorile väga tähtis tulubaas. See on oluline vahend meediasisu populaarsuse hindamiseks ja kasutajaskonna eelistuste mõistmiseks, et kavandada edasist sisutootmist. Turuosalisel on tavapäraselt kokku lepitud metodoloogilistes standardites, et töötada välja erapooletud võrdlusalusel oma investeeringute tasuvuse hindamiseks. Mitmes liikmesriigis on loodud meedia- ja reklaamitööstuse peamisi sidusrühmi koondavad enesereguleerimise mehhanismid, näiteks valdkonna enesereguleerimise ühiskomiteed, et korraldada kasutajaskonna mõõtmist läbipaistval, kaasaval ja usaldusväärset viisil.

¹⁰ Riikliku reklaami jaotamist ja läbipaistvust reguleeritakse mõnel juhul meediapõhiste meetmete ja üldiste riigihankeseaduste killustatud raamistikuga, mis ei hõlma aga kõiki riiklike reklaamikulusid ega paku piisavat kaitset eelis- või erapooliku jaotamise eest. Eelkõige ei kohaldata Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/24/EL audiovisuaalmeedia teenuste või raadioteenuste jaoks mõeldud saatematerjali soetamiseks, arendamiseks, tootmiseks või ühistootmiseks sõlmitud teenuste riigihankepingute suhtes.

¹¹ Vt ka analüüsi liikmesriikide riikliku reklaami reguleerivate normide kohta õigusriigi olukorda käsitlevas aastaaruandes.

Nii parlament¹² kui ka nõukogu¹³ on korduvalt kutsunud komisjoni üles võtma meetmeid, et kõrvaldada tõkked meedia siseturu toimimiselt ning edendada sel turul mitmekesisust ja sõltumatust. Euroopa tuleviku konverentsi lõpparuandes, mis avaldati 9. mail 2022, kutsusid kodanikud oma ettepanekutes ELi üles veelgi edendama meedia sõltumatust ja mitmekesisust, eelkõige õigusakti abil, mis käsitleks kogu ELi hõlmavate miinimumstandardite abil meedia sõltumatust ähvardavaid ohte. Samuti kutsusid nad üles kaitsma ja toetama vaba, mitmekesisust ja sõltumatut meediat, tõhustama võitlust desinformatsiooni ja välissekkumise vastu ning tagama ajakirjanike kaitse¹⁴.

Eeltoodut arvesse võttes on Euroopa meediavabaduse määruse ettepaneku eesmärk parandada meedia siseturu toimimist.

Ettepanek sisaldab nelja alaeesmärki.

- **Edendada piiriülest tegevust ja investeringuid** meediateenustesse, ühtlustades teatavaid lahknevaid elemente liikmesriikide meedia mitmekesisuse raamistikes, eeskätt selleks, et hõlbustada teenuste piiriülest osutamist. Ettepanekuga soovitakse ELi tasandi koordineerimise kaudu tagada, et kui riikide sõltumatud ametiasutused hindavad meediaturu kontsentratsiooni, käsitleksid nad meedia mitmekesisust ja sõltumatust järjepideval viisil.
- **Suurendada regulatiivset koostööd ja õigusnormide lähendamist** piiriüleste koordineerimisvahendite ning ELi tasandi arvamuste ja suuniste kaudu. Sellega edendatakse järjepidevaid lähenemisviise meedia mitmekesisusele ja sõltumatusele ning pakutakse meediateenuste kasutajatele tõhusat kaitset ebaseadusliku ja kahjuliku sisu eest, muu hulgas internetis ja seoses teenuseosutajatega (sh kolmandatest riikidest pärit teenuseosutajatega), kes ei järgi ELi meediastandardeid.
- **Hõlbustada kvaliteetsete meediateenuste osutamist**, leevendades avaliku ja erasektori põhjendamatu sekkumise ohtu toimetusvabadusse. Ettepaneku eesmärk on tagada, et ajakirjanike ja toimetajate töösse ei sekkutaks – see puudutab ka allikate ja teabevahetuse kaitset. Toimetuste sõltumatust edendades tagab ettepanek ka meediateenuste saajate huvide parema kaitse.
- **Tagada majandusressursside läbipaistev ja õiglane jaotamine** meedia siseturul, suurendades kasutajaskonna mõõtmise ja riikliku reklaami jaotamise läbipaistvust ja õiglust. Ettepaneku eesmärk on tagada kasutajaskonna mõõtmise meetodite läbipaistvus, mittediskrimineerivus, proportsionaalsus, objektiivsus ja kaasavus, eelkõige internetis. Samuti tagatakse ettepanekuga läbipaistvus, mittediskrimineerimine, proportsionaalsus ja objektiivsus riikliku

¹² 21. mai 2013. aasta resolutsioon ELi harta kohta (2011/2246(INI)); 3. mai 2018. aasta resolutsioon meedia mitmekesisuse ja meediavabaduse kohta Euroopa Liidus (2017/2209(INI)); 25. novembri 2020. aasta resolutsioon meediavabaduse tugevdamise kohta: ajakirjanike kaitse Euroopas, vaenukõne, desinformatsioon ja platvormide roll (2020/2009(INI)); 20. oktoobri 2021. aasta resolutsioon Euroopa meedia kohta digikümnendil: tegevuskava taastumise ja ümberkujundamise toetamiseks (2021/2017(INI)); 11. november 2021. aasta resolutsioon demokraatia ning massiteabevahendite vabaduse ja mitmekesisuse tugevdamise kohta ELis (2021/2036(INI)); 9. märtsi 2022. aasta resolutsioon välissekkumise kohta kõigisse Euroopa Liidu demokraatlikesse protsessidesse, sealhulgas desinformatsiooni kohta (2020/2268(INI)).

¹³ Nõukogu järeldused massiteabevahendite vabaduse ja mitmekesisuse kohta digitaalses keskkonnas (ELT C 32, 4.2.2014); nõukogu järeldused, milles käsitletakse vaba ja pluralistliku meediasüsteemi kaitsmist (ELT C 422, 7.12.2020); nõukogu järeldused teemal „Euroopa meedia digikümnendil: tegevuskava taastumise ja ümberkujundamise toetamiseks“ (8727/21, 18.5.2021); nõukogu järeldused Euroopa kultuuri- ja loomemajanduse ökosüsteemi strateegia väljatöötamise kohta (ELT C 160, 13.4.2022); kultuuri- ja meediavaldkonna eest vastutavate Euroopa ministrite deklaratsioon 7. ja 8. märtsil 2022 Angers's toimunud kohtumisel.

¹⁴ Euroopa tuleviku konverents – aruanne konverentsi lõpptulemuste kohta, mai 2022, eelkõige 27. ettepaneku punkt 1 ja 37. ettepaneku punkt 4.

reklaami jaotamisel meediakanalitele, vähendamaks ohtu, et avaliku sektori vahendeid väärkasutatakse erahuvides teiste turuosaliste kahjuks. Seega edendatakse ettepanekuga ausat konkurentsi meedia siseturul.

Seadusandlikule ettepanekule on lisatud soovitus, milles esitatakse meediaettevõtete vabatahtlike heade tavade loetelu toimetuste sõltumatuse edendamiseks ning soovitused meediaettevõtetele ja liikmesriikidele, eesmärgiga suurendada meediaomandi läbipaistvust. Soovitus aitab vähendada põhjendamatu toimetussotsustesse sekkumise ohtu ja parandada juurdepääsu meediaomandit käsitlevale teabele¹⁵.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Käesolev ettepanek on kooskõlas kehtivate ELi horisontaalsete ja valdkondlike õigusnormidega meedia ja internetipõhiste teenuste kohta. Selle eesmärk on kõrvaldada meedia siseturu toimimist mõjutavad regulatiivsed lüngad.

Selleks tuginetakse kõigepealt läbivaadatud audiovisuaalmeedia teenuste direktiivile¹⁶, millega reguleeritakse audiovisuaalmeediat käsitlevate siseriiklike õigusaktide koordineerimist kõikjal ELis. Ettepanekuga tugevdatakse koostööd direktiiviga loodud audiovisuaalmeedia teenuste Euroopa regulaatorasutuste rühmas (ERGA), muudetakse see Euroopa meediateenuste nõukojaks (edaspidi „nõukoda“) ning antakse sellele laiem tegevusulatus ja lisaülesanded¹⁷.

Ettepanekus sätestatakse uued meediateenustega seotud normid, mis puudutavad näiteks ajakirjandusallikate ja teabevahetuse kaitset, riiklikku reklaami ja kasutajaskonna mõõtmist. Sellega täiendab ettepanek autoriõiguse reformi¹⁸, mis toetab ajakirjanduse rahalist jätkusuutlikkust.

Ettepanek on täielikult kooskõlas e-kaubanduse direktiiviga¹⁹ ning platvormide ja ettevõtete vahelisi suhteid käsitleva määrusega²⁰ ning täiendab neid. Samuti on see kooskõlas digiteenuste õigusaktiga²¹ ja digiturgude määrusega²², millega nähakse ette horisontaalsed raamistikud internetipõhiste teenuste ühtlustatud normide kohta, ning täiendab neid. Ettepanekus käsitletakse ülejäänud valdkondlikke küsimusi, mida kahes nimetatud horisontaalses aktis täielikult reguleeritud ei ole.

Ettepanek täiendab ELi konkurentsieeskirju, milles ei käsitleta otseselt mõju, mida turu kontsentratsioon võib avaldada meedia mitmekesisusele või sõltumatusele, ning riigiabi eeskirju, mida kohaldatakse igal üksikjuhul eraldi (sageli tagantjärele) ja mis ei käsitle piisavalt probleeme, mis tulenevad riigi vahendite ebaõiglasest eraldamisest meediateenuse osutajatele. Ettepanekuga tagatakse, et riikliku reklaami suhtes hakatakse süsteemselt

¹⁵ Vt ka meediaomandi läbipaistvuse analüüse õigusriigi olukorda käsitlevas aastaaruandes.

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. märtsi 2010. aasta direktiiv 2010/13/EL audiovisuaalmeedia teenuste osutamist käsitlevate liikmesriikide teatavate õigus- ja haldusnormide koordineerimise kohta (ELT L 95, 15.4.2010, lk 1–24), muudetud direktiiviga (EL) 2018/1808 (ELT L 303, 28.11.2018, lk 69–92).

¹⁷ Seetõttu sisaldab ettepanek direktiivi 2010/13/EL sihipäraselt muutmist, mis piirdub artikli 30b (millega luuakse ERGA) kehtetuks tunnistamisega ning sellest tulenevalt ERGA-le ja selle ülesannetele tehtud viidete asendamisega. Kooskõlas põhimõttega „parallélisme des formes“ tuleks õigusakti üldjuhul muuta sama liiki õigusaktiga. Direktiivi 2010/13/EL muutmise käesoleva määrusega on sihipärane ja piirdub sättega, mida liikmesriigid ei pea üle võtma. Seetõttu on see põhjendatud.

¹⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/790, mis käsitleb autoriõigust ja autoriõigusega kaasnevaid õigusi digitaalsel ühtsel turul ning millega muudetakse direktiive 96/9/EÜ ja 2001/29/EÜ (ELT L 130, 17.5.2019, lk 92–125).

¹⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiiv 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta) (EÜT L 178, 17.7.2000, lk 1–16).

²⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1150, mis käsitleb õigluse ja läbipaistvuse edendamist veebipõhiste vahendusteenuste ärikasutajate jaoks (ELT L 186, 11.7.2019, lk 57–79).

²¹ COM(2020) 825 final.

²² COM(2020) 842 final.

kohaldama *ex ante* norme läbipaistvuse kohta, eelkõige seoses vahendite saajate ja kulutatud summadega, ning sellise reklaami õiglase jaotamise kohta. Ettepanek ja eelkõige riiklikku reklaami käsitlevad sätted on kooskõlas poliitreklaami läbipaistvust ja suunamist reguleeriva määruse ettepanekuga²³.

Lisaks täiendab ettepanek kehtivaid ELi õigusnorme omandisuhete läbipaistvuse kohta ega mõjuta neid. Rahapesuvastane direktiiv²⁴ on peamine vahend tegelike tulusaajate läbipaistvuse tagamiseks, ELi äriühinguõiguse direktiiviga²⁵ aga reguleeritakse teavet, mida peavad äriregistrites avaldama eelkõige piiratud vastutusega äriühingud. Audiovisuaalmeedia teenuste direktiivis julgustatakse liikmesriike võtma meetmeid, et teha kättesaadavaks teave audiovisuaalmeedia omandistruktuuri kohta. Ettepanek täiendab olemasolevat raamistikku, kuna sellega nähakse ette, et kõik uudiseid ja päevakajalist sisu pakkuvad meediateenuse osutajad peavad andma meediateenuste saajatele teavet meediaomandi ning eelkõige otseste, kaudsete ja tegelike tulusaajate kohta.

Ettepanek on kooskõlas ka liikmesriikide avalik-õiguslikku ringhäälingut käsitleva protokolliga (Amsterdami protokoll)²⁶, milles tunnustatakse liikmesriikide pädevust määratleda avalik-õigusliku meedia avaliku teenuse osutamise ülesanne ja näha ette selle rahastamine, kuni see rahastamine ei mõjuta kaubandustingimusi ega konkurentsi ELis määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega. Amsterdami protokoll kinnitab kaudselt, et avalik-õiguslik meedia kuulub siseturu alla.

Ettepanek on kooskõlas strateegilise kompassi²⁷ ning asjakohaste nõukogu järeldustega²⁸. Tugevdades meediat reguleerivate asutuste rolli ja koostööd, muu hulgas ELi informiimi mõjutavates küsimustes, täiendab ettepanek meetmeid, mis on võetud selleks, et töötada välja ELi vahendid välisriigist lähtuva infoga manipuleerimise ja sekkumise vastu.

Ettepanek on kooskõlas Euroopa Nõukogu ministrite komitee soovitusel liikmesriikidele avalik-õigusliku meedia juhtimise kohta²⁹. Soovitusel on öeldud, et avalik-õiguslik meedia peab tegutsema ja arenema kestlikus juhtimisraamistikus, mis tagab nii vajaliku toimetuste sõltumatuse kui ka avaliku vastutuse.

Võttes arvesse viimasel ajal ajakirjandusallikate vastu suunatud ähvardusi, luuakse ettepanekuga sihipärane kaitsemeede nuhkvara kasutamise vastu meediateenuse osutajate või ajakirjanike kasutatavates seadmetes; sel viisil arendatakse edasi kaitset, mis on ette nähtud direktiiviga 2002/58/EÜ (e-privaatsuse direktiiv), direktiiviga (EL) 2016/680 (õiguskaitse direktiiv) ja direktiiviga 2013/40/EL, milles käsitletakse infosüsteemide vastu suunatud ründeid.

²³ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus poliitreklaami läbipaistvuse ja suunamise kohta (COM(2021) 731 final).

²⁴ 20. mai 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/849, mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ning millega muudetakse määrust (EL) nr 648/2012 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ ja komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ (ELT L 141, 5.6.2015, lk 73–117).

²⁵ 14. juuni 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/1132 äriühinguõiguse teatavate aspektide kohta (ELT L 169, 30.6.2017, lk 46–127).

²⁶ Amsterdami leping, millega muudetakse Euroopa Liidu lepingut, Euroopa ühenduste asutamislepinguid ja teatavaid nendega seotud akte – Euroopa Ühenduse asutamislepingule lisatud protokoll – protokoll liikmesriikide avalik-õigusliku ringhäälingu kohta (EÜT C 340, 10.11.1997, lk 109.)

²⁷ Julgeoleku- ja kaitsevaldkonna strateegiline kompass.

²⁸ Nõukogu järeldused. Vastupanuvõime suurendamiseks ja hübriidohtudega võitlemiseks tehtavad täiendavad jõupingutused (14972/19, 10.12.2019); nõukogu järeldused, mis käsitlevad vastupanuvõime suurendamist ja hübriidohtude, sealhulgas desinformatsiooni vastu võitlemist COVID-19 pandeemia kontekstis (14064/20, 15.12.2020); nõukogu järeldused välisriigist lähtuva infoga manipuleerimise ja sekkumise kohta (11429/22, 18.7.2022).

²⁹ Ministrite komitee soovitus CM/Rec(2012)1 liikmesriikidele avalik-õigusliku meedia juhtimise kohta (mille ministrite komitee võttis vastu 15. veebruaril 2012 ministrite asetäitjate 1134. kohtumisel).

- **Kooskõla liidu muude tegevuspõhimõtetega**

Ettepanek põhineb Euroopa demokraatia tegevuskaval³⁰, milles komisjon esitas meetmed demokraatias osalemise edendamiseks, desinformatsiooni tõkestamiseks ning vaba ja sõltumatu meedia toetamiseks. Tugevdades ajakirjandusallikate ja teabevahetuse kaitset, täiendab algatus soovitus ajakirjanike kaitse, turvalisuse ja mõjuvõimu suurendamise kohta³¹ ning direktiivi ettepanekut³² ja soovitus³³, milles käsitletakse avalikus elus osalevate inimeste kaitsmist ilmselgelt põhjendamatute või kuritarvituslike hagide eest (üldsuse osalemise vastased strateegilised hagid). Ettepanekuga nähakse ette konkreetsed meetmed vastuseks Euroopa deklaratsioonile digiõiguste ja -põhimõtete kohta digikümnendiks³⁴, milles kutsutakse üles kaitsma sõna- ja teabevabadust internetis, ning toetatakse meedia ja audiovisuaalvaldkonna tegevuskava³⁵ rakendamist, milles komisjon esitas meetmed meediasektori rahalise jätkusuutlikkuse ja digiülemineku tugevdamiseks.

Ettepaneku eesmärk on tugevdada meediateenuse osutajate toimetuste sõltumatust. Samal ajal on rahaline jätkusuutlikkus oluline tegur toimetuse sõltumatuse kaitsmiseks välise ja turusurve eest. Nagu sidusrühmad avaliku konsultatsiooni käigus märkisid, on meediasektori ebakindel majanduslik olukord endiselt probleem ja COVID-19 kriis on seda veelgi süvendanud. Mitmekesiste ja piisavate rahastamisallikate tagamine võiks tugevdada meedia vastupidavust ja sõltumatust ning toetada kvaliteetsete teenuste osutamist eurooplastele.

Sellest tulenevalt on meediasektor üha enam pöördunud ELi poole rahalise toetuse saamiseks, arvestades asjaolu, et komisjon on pikka aega kaasrahastanud Euroopa asjade sõltumatut kajastamist meedias, et edendada Euroopa avalikku sfääri. Kuigi summa on sektori suuruse ja tähtsusega võrreldes paratamatult piiratud, on Euroopa rahastus tõepoolest sobiv selleks, et aidata kaasa sektori taastumisele COVID-19 pandeemiast, uudiste digiülemineku ning uute formaatide või mudelite piiriülesele katsetamisele, et internetis raha teenida.

Selle tulemusena on komisjon pärast meedia- ja audiovisuaalvaldkonna tegevuskava vastuvõtmist 2020. aasta detsembris ühte paketti koondanud meetmeid, mille eesmärk on toetada uudistemeediat, austades täielikult toimetuste sõltumatust. Näiteks lõi komisjon programmi „InvestEU“ raames sihtotstarbelise omakapitaliinvesteeringute vahendi „MEDIA INVEST“, mille eesmärk on suurendada Euroopa audiovisuaalvaldkonna ettevõtete finantssuutlikkust. Alates 2022. aastast on uudistemeediale kättesaadav ka omakapitalitoetus koos investeerimisvalmiduse meetmetega erainvestorite kaasamiseks ja omakapitaliinvesteeringute mahu suurendamiseks. Samal ajal toetab komisjon sihtotstarbelise kaasinvesteeringu rahastu käivitamist programmi „InvestEU“ raames koos sihtasutuste ja heategevusorganisatsioonidega, et keskenduda kolmele konkreetsele missioonivaldkonnale, millest üks on „meedia mitmekesisus, demokraatia ja kultuur“³⁶. Paketi teine eesmärk on innovatsioon: teadusuuringute ja innovatsiooni ning digiprogrammide raames rahastatakse uuenduslike lahenduste väljatöötamist, muu hulgas eelkõige peatselt käivitavat projektikonkurssi Euroopa meedia andmeruumi arendamiseks. Lisaks aitavad programmidest „Horisont 2020“ ja „Euroopa horisont“ rahastatavad uuenduslikud teadusuuringud mõista meedia mõju kodanikele ja demokraatiale ning pakuvad vahendeid ja strateegiaid

³⁰ COM(2020) 790 final.

³¹ C(2021) 6650 final.

³² COM(2022) 177 final.

³³ Komisjoni 27. aprilli 2022. aasta soovitus (EL) 2022/758, milles käsitletakse avalikus elus osalevate ajakirjanike ja inimõiguste kaitsjate kaitsmist ilmselgelt põhjendamatute või kuritarvituslike hagide eest (üldsuse osalemise vastased strateegilised hagid) (ELT L 138, 17.5.2022, lk 30–44).

³⁴ COM(2022) 28 final.

³⁵ COM(2020) 784 final.

³⁶ Ülejäanud kaks missioonivaldkonda on „rohepöördega seotud ühiskondlikud muutused“ ning „võrdõiguslikkus ja kaasamine“.

elujõulisema ja mitmekesisema meediamaastiku edendamiseks, võideldes internetis leviva desinformatsiooni vastu ja täiustades ajakirjandusstandardeid. Regulaarne teabevahetus selle majandussektoriga Euroopa uudistemeedia foorumi raames aitab samuti kaasa sektori innovatsiooni jälgimisele ning annab võimaluse arutleda ELi tegevuse üle selles valdkonnas.

Meedia ja audiovisuaalvaldkonna tegevuskava kohaselt on uudistemeedia sektor nihkunud kultuuri- ja loomesektori toetamiseks kavandatud programmi „Loov Euroopa“ fookusesse. Programmist võib rahastada meediaorganisatsioonide partnerlusi, et teha uuendusi, katsetada uusi formaate või jagada piiriülesest häid äritavasid. Programmist „Loov Euroopa“ kaasrahastatakse ka projekte, mis edendavad mitmekesisemat meediakeskkonda: toetused võimaldavad reportereid kaitsta (sh saada õigusabi) ja hõlmavad selliseid valdkondi nagu teabe kogumine, järelevalve, selgitustöö, üldsuse teavitamine ja teadlikkuse suurendamine. ELi rahaliste vahenditega toetati ka meedianõukogude tegevust ning meedia mitmekesisuse seiret. Alates 2023. aastast eraldab komisjon programmi „Loov Euroopa“ raames sihtotstarbelisi rahalisi vahendeid, et toetada avalikku huvi teenivat meediat, nt uuriva ajakirjanduse väljaanded, aidates seeläbi kaasa pluralistlikule piiriülesele arutelule ja tervemale demokraatialle.

Nõudlus meedia rahastamise järele ületab olemasolevaid vahendeid. Euroopa Parlament on nõudnud uudistemeedia sektori rahastamisvõimaluste suurendamist, eelkõige alalise uudistemeedia fondi ning programmi „Loov Euroopa“ sektoriülese ja MEDIA tegevussuuna eelarve suurendamise kaudu³⁷. Ka nõukogu kutsus komisjoni üles suurendama sõltumatu ajakirjanduse rahastamist³⁸. Praeguse ELi poliitika täiendamiseks ja sektori rahalise vastupidavuse tugevdamiseks kaardistab komisjon liikmesriikide välja töötatud avaliku sektori rahastamiskavad ja algatused ning teeb kindlaks rahastamissuundumused ja -lüngad.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Käesoleva ettepaneku õiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 114, millega nähakse ette liikmesriikides õigus- ja haldusnormide ühtlustamiseks selliste meetmete võtmine, mille eesmärk on siseturu rajamine ja selle toimimine.

Ettepaneku eesmärk on tegeleda meediavabaduse ja mitmekesisuse ning toimetuste sõltumatusega seotud killustatud riiklike regulatiivsete lähenemisviisidega. See edendab ühist lähenemisviisi ja koordineerimist ELi tasandil, tagab meediateenuste siseturu optimaalse toimimise ning hoiab ära uute takistuste tekkimise meediateenuse osutajate tegevusele kõikjal ELis.

Eelkõige on ettepaneku eesmärk lahendada järgmised probleemid, mis takistavad meediateenuste osutamist siseturul:

- ajakirjanike kui teenuseosutajate allikate ja teabevahetusega seotud riiklikud piirangud, mis mõjutavad sisu tootmist ja meediateenuste osutamist;
- sekkumine meediateenuse osutajate tegevusse, muu hulgas nende toimetussüsteemidesse, ning erinevad lähenemisviisid toimetuste sõltumatuse kaitsele;

³⁷ Euroopa Parlamendi kultuuri- ja hariduskomisjoni raport Euroopa meedia kohta digikümnendil: tegevuskava taastamise ja ümberkujundamise toetamiseks, 2021/2017(INI).

³⁸ Nõukogu järelused ajakirjanike ja muude meediatöötajate kaitse ja turvalisuse kohta ELT C 245, 8.6.2022.

- oht, et riigid sekkuvad avalik-õigusliku meedia tegevusse – selline sekkumine kahjustab võrdseid tingimusi ühtsel turul ja avalik-õigusliku meedia kvaliteeti;
- petturlike ettevõtete (sh meediateenuse osutajad, kes on kas rahaliselt või toimetuskult teatavate kolmandate riikide kontrolli all) turutegevus, mis tekitab pingeid liidu vaba liikumise eeskirjade kohaldamisel;
- ohud meediateenuste vabale osutamisele väga suurtel digiplatvormidel – kuivõrd meediateenused levivad üha rohkem digikeskkonnas –, mis kahjustavad võrdseid tingimusi siseturul;
- liikmesriikide meediaturu meetmed, mis mõjutavad meediateenuse osutajate tegevust, piirates vaba liikumist liidus, ning killustavad seeläbi siseturgu ja põhjustavad õiguskindlusetust; sama kehtib liikmesriikide õigusnormide ja menetluste kohta, millega hinnatakse meediaturu kontsentratsiooni mõju meedia mitmekesisusele ja toimetuste sõltumatusele;
- kasutajaskonna mõõtmise süsteemide ja meetodite läbipaistmatus ja võimalik kallutatus, mis põhjustab turumoonutusi ja kahjustab võrdseid tingimusi siseturul;
- riiklike reklaamikulude ebaõiglane ja läbipaistmatu jaotamine meediateenuse osutajatele, mis kahjustab teisi meediateenuse osutajaid, sh teistes liikmesriikides asutatud meediateenuse osutajaid.

Lisaks sellele on ELi toimimise lepingu artikkel 114 sobiv õiguslik alus uute struktuuride loomiseks ELi õiguse alusel. See on eriti asjakohane, arvestades algatuse juhtimisaspekti, mille eesmärk on edendada riikide meediat reguleerivate asutuste tihedamat koostööd ELi tasandi nõukojas, mille ülesanne oleks edendada ELi meediaeeskirjade tulemuslikku ja järjepidevat kohaldamist.

Liidu seadusandja ei pea siseturu reguleerimisel mitte ainult järgima põhiõigusi³⁹, vaid leidma ka tasakaalu konkureerivate põhiõiguste vahel⁴⁰. Käesolev määruse ettepanek kujutab endast harmoonilist, kooskõlastatud ja mitmetahulist õigusraamistikku, millega seadusandja aitab kaasa meediateenuste siseturu arendamisele ja kaitsmisele, ning taotleb seega mitut täiendavat õigustatud avalikku huvi (sh kasutajate kaitset) ja saavutab õiglasel viisil tasakaalu kõigi asjassepuutuvate isikute põhiõiguste vahel.

• **Subsidiaarsus**

Liikmesriigid üksi ei suuda ettepaneku eesmärgke saavutada, sest probleemid on üha enam piiriüleised ega piirdu üksikute liikmesriikide või liikmesriikide rühmaga. Meediasisu, sh uudiste tootmine, levitamine ja tarbimine on üha digitaalsem ja piiriülesem, kuna internet soodustab jätkuvalt meedia traditsiooniliste ärimudelite ümberkujundamist. Meediateenuste osutamist kogu ELis mõjutavad üha enam ülemaailmsed platvormid, mis võimaldavad juurdepääsu meediasisule ning on samal ajal mõjuka internetireklaami pakkujad.

Ühine ELi lähenemisviis, millega edendatakse õigusnormide lähendamist, läbipaistvust, õiguskindlust ja võrdseid tingimusi asjaomastele meediaturul tegutsejatele, on parim viis meedia siseturu arendamiseks. See vähendab meediateenuse osutajate koormust, kes peavad

³⁹ 13. detsembri 1979. aasta otsus kohtuasjas *Hauer*, 44/79, EU:C:1979:290, punktid 14–16; 20. mai 2003. aasta otsus kohtuasjas *Österreichischer Rundfunk*, liidetud kohtuasjad C-465/00, C-138/01 ja C-139/01, EU:C:2003:294, punkt 68 jj; 9. novembri 2010. aasta otsus kohtuasjas *Schecke*, liidetud kohtuasjad C-92/09 ja C-93/09, EU:C:2010:662, punkt 46;

⁴⁰ 15. septembri 2016. aasta otsus kohtuasjas *Mc Fadden*, C-484/14, EU:C:2016:170, punkt 68 jj; 26. aprilli 2022. aasta otsus kohtuasjas *Poola vs. parlament ja nõukogu (autoriõiguse direktiiv)*, C-401/19, EU:C:2022:29, punkt 66.

praegu mitmes liikmesriigis tegutsedes järgima erinevaid õiguskordi. See suurendab meediaturu osaliste õiguskindlust ning edendab seeläbi ausat konkurentsi ja piiriüleseid investeeringuid. Samuti võimaldab see meediat reguleerivatel asutustel võtta kooskõlastatud meetmeid küsimustes, mis mõjutavad ELi inforuumi ja eelkõige ELi tarbijate huvide kaitset.

Algatuses võetakse nõuetekohaselt arvesse protokollide liikmesriikide avalik-õigusliku ringhäälingu kohta (Amsterdami protokoll) ja Euroopa Liidu lepingu artikli 4 lõiget 2. Sellega ei piirata liikmesriikide pädevust rahastada avalik-õiguslikku meediat, et see saaks täita avaliku teenuse osutamise ülesannet, nagu see on antud, määratletud ja korraldatud riigi tasandil, samuti ei sekkuta meediavaldkonna rahvuslikku identiteeti ega reguleerimistavadesse. Selles võetakse nõuetekohaselt arvesse ka sidusrühmade seisukohti; seega lähtub algatus põhimõttest, et liiga ühtsed ja üksikasjalikud ELi õigusnormid meedia mitmekesisuse tagamiseks oleksid ebasoovitavad ja ebaproportsionaalsed, sest norme tuleb kohandada vastavalt iga liikmesriigi ajaloolisele ja kultuurilisele taustale. Selle asemel leetakse algatuses õige tasakaal üldsõnaliste sätete ja konkreetsemate eeskirjade vahel, et saavutada poliitilised eesmärgid.

- **Proportsionaalsus**

Algatus tugineb olemasolevatele õigusraamistikele ja keskendub üksnes valdkondadele, kus on vaja võtta täiendavaid ELi meetmeid meedia siseturu nõuetekohaseks toimimiseks, muu hulgas selleks, et tagada võrdsed tingimused ja meediaturu osaliste sõltumatu tegutsemine kõikjal ELis. Algatus piirub küsimustega, mille puhul liikmesriigid üksi ei suuda rahuldavaid lahendusi leida, ning sellega nähakse ette hästi kalibreeritud ühtlustamine, mis ei lähe kaugemale sellest, mida on vaja, et saavutada eesmärk luua meediateenuste siseturu nõuetekohaseks toimimiseks ühine raamistik, tagades samal ajal selliste teenuste kvaliteedi. Ettepaneku proportsionaalsuse tagamisele aitab kaasa ka asjaolu, et mitmed kavandatavad eeskirjad käsitlevad põhimõtteid.

Ettepanekuga kaasnevad piiratud vastavuse ja täitmise tagamise kulud, mida tõenäoliselt tasakaalustab märkimisväärne kasu meediaturu osalistele ja kodanikele. Ettepanek suurendab läbipaistvust ja vähendab turu õiguslikku killustatust ning suurendab seeläbi õiguskindlust ja ausat konkurentsi, vähendades samal ajal turumoonutusi. See suurendab investorite usaldust ja muudab piiriülased meediaturu tehingud vähem koormavaks, mis loob hea keskkonna investeeringuteks ja meediateenuste vabaks osutamiseks kõikjal ELis. Kodanikud ja ettevõtted saavad kasu ka mitmekesisemast meediapakkumisest, suuremast läbipaistvusest ja paremast juurdepääsust teabele.

- **Vahendi valik**

Käesolev ettepanek esitatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse vormis. Arvestades käsitletavaid küsimusi ning majanduslikku, sotsiaalset ja poliitilist konteksti, on määrus sobivam kui direktiiv, et tagada ühtne kaitsetase kogu ELis ja vähendada regulatiivseid erinevusi, mis takistaksid meediateenuste sõltumatut osutamist siseturul. Määrus võimaldab uusi ELi õigusnorme kiiresti kohaldada ja probleemid kiiremini lahendada. Sellega välditakse pikalevenivat ülevõtmisprotsessi ja hoitakse ära ülevõtmise käigus tekkida võivad lahknevused ja moonutused, sel teel, et kehtestatakse vahetult kohaldatavad sätted ning välditakse olukorda, kus liikmesriigid kasutavad ülevõtmisprotsessi ettekäändena, et kehtestada või säilitada seadusandlikke meetmeid, mis on sisuliselt suunatud sõltumatute meediateenuse osutajate vastu või on muul viisil diskrimineerivad. Ka algatuse institutsioonilist komponenti (nõukoja loomine) arvestades on eelistatav määrus. Sellist valikut õigustab ka meediateenuste üha suurem kolimine digikeskkonda ja nende piiriülene osutamine, mis nõuab kiiret tegutsemist ja järjepidevat lähenemisviisi kogu siseturul. Vahetult

kohaldatavate sätete kehtestamisega tagab kavandatud määrus ka tulemusliku ja tõhusa koostöö liikmesriikide meediat reguleerivate asutuste ja organite vahel.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

• Konsulteerimine sidusrühmadega

Ettepanek põhineb ulatuslikul konsulteerimisel sidusrühmadega, mille käigus võeti arvesse komisjoni poolt huvitatud isikutega konsulteerimise üldisi põhimõtteid ja nõudeid.

Algatusega seotud tagasisidekorje käivitati 21. detsembril 2021 ja see oli tagasiside andmiseks avatud kuni 25. märtsini 2022. Kokku saadi 1 473 vastust⁴¹. Avalik konsultatsioon toimus 10. jaanuarist kuni 25. märtsini 2022 ja selle käigus saadi 917 vastust⁴². Mõlemaid reklaamiti nii komisjoni veebisaidi kui ka sotsiaalmeedia ja erivõrgustike kaudu. Kui tagasisidekorje eesmärk oli koguda üldist tagasisidet vastuseks komisjoni algatuse väljakuulutamisele, siis avaliku konsultatsiooni käigus koguti arvamusi struktureeritud küsimustiku abil, mis sisaldas konkreetseid küsimusi algatuse kohta.

Lisaks korraldas komisjon kohtumised peamiste sidusrühmade ja ekspertidega, et koguda täiendavaid tõendeid ja andmeid algatuses käsitletavate konkreetsete probleemide, poliitilise lähenemisviisi ja selle mõju kohta, samuti tehnilist teavet sektoris toimivate tavade kohta. Samuti korraldas komisjon sihtotstarbelisi seminare ning analüüsis mitmeid seisukohti ja analüütilisi dokumente, mis saadi algatuse ettevalmistamise käigus. Algatuse aluseks oleva mõjuhinna koostamist toetasid kaks välisuuringut, mille juurde kuulus hulk individuaalseid konsultatsioone peamiste sidusrühmadega⁴³.

Lisaks arutas komisjon algatust audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi kontaktkomitee ja ERGA liikmetega. Need eksperdirühmad kujutasid endast otsekanalit, mille abil konsulteerida kõige asjakohasemate asutustega liikmesriikide tasandil. 18. veebruaril 2022 korraldati eriseminar akadeemiliste ringkondade, ERGA ja komisjoni esindajate osalusel, et koguda arvamusi teadlastelt ja ekspertidelt, kellel on eriteadmised vastavates valdkondades (nt avalik ja riigiõigus, meediavabadus ja siseturg).

Sellise seadusandliku ettepaneku ideed, mis reguleeriks vähemalt mõningaid olulisi valdkondi, toetasid kodanikud ja enamik teisi sidusrühmi, sh meediavabaduse kogukond, tarbijaorganisatsioonid, meediat reguleerivad asutused ja ERGA, avalik-õiguslikud ja eraõiguslikud ringhäälinguorganisatsioonid, sisu levitajad ja reklaamiökosüsteemis osalejad. Need sidusrühmad eelistavad põhimõttelist lähenemisviisi sellele, et meetmeid ei võeta või kehtestatakse üksikasjalikud nõuded.

Eelkõige vabaühendused ja avalik-õiguslikud ringhäälinguorganisatsioonid toetasid ELi tasandi tegevust eesmärgiga kehtestada kaitsemeetmed toimetuste sõltumatuse tagamiseks, sh avalik-õigusliku meedia puhul, tuletades samal ajal meelde Amsterdam protokoll tähtsust. Avalik-õiguslikud ringhäälinguorganisatsioonid toetavad toimetuste usaldusväärsuse kaitsemeetmeid internetis ning suuniseid üldist huvi pakkuvate audiovisuaalmeedia teenuste sobiva esiletoomise kohta.

⁴¹ Euroopa Komisjon (2022). Tagasisidekorje tulemused. Portaali „Avaldage arvamust!“ kaudu saadi kokku 1 470 vastust. Kolm vastust saadi väljastpoolt veebisaiti, kuid konsultatsiooni toimumise ajal, ning need lisati samuti vastuste hulka.

⁴² Euroopa Komisjon (2022). Avaliku konsultatsiooni tulemused.

⁴³ PwC, Intellera ja Open evidence: „Support for the preparation of an impact assessment to accompany an EU initiative on the European Media Freedom Act“, VIGIE 2021-644; Euroopa Ülikool-Instituut, Katholieke Universiteit Leuven, Universiteit van Amsterdam ja Vrije Universiteit Brussel: „Study on media pluralism and diversity online“, VIGIE 2020-825.

Eraõiguslikud ringhäälinguorganisatsioonid pooldasid eelkõige meedia mitmekesisuse meetmete ning kasutajaskonna mõõtmise läbipaistvuse, objektiivsuse ja kontrollitavuse ühiseid põhimõtteid, nõustudes viimati nimetatud aspektis kirjastajate ja reklaamiökosüsteemis osalejatega. Traditsiooniliselt reguleerimata kirjastajad eelistasid üldiselt enesereguleerimist või soovitusi. Siiski toetasid nad kogu ELi hõlmavaid meetmeid nii ajakirjandusallikate kaitse kui ka riikliku reklaami puhul. Kodanikud olid kindlalt seda meelt, et riikliku reklaami jaotamisel on vaja läbipaistvust ja õiglust. Ringhäälinguorganisatsioonid ja kirjastajad nõudsid digiplatvormide tulemuslikku reguleerimist.

Mis puutub juhtimisse, siis valitseb laialdane toetus ERGA-l põhinevale järelevalvele, kuid arvamused selle võimaliku tulevase staatuse kohta lahknevad. Reguleerivad asutused ja meediavabaduse kogukond pooldavad ERGA tugevdamist, ettevõtjad ja ettevõtjate ühendused aga pigem säilitaksid selle praegusel kujul. Avaliku sektori asutused toetasid eelkõige regulatiivset koostööd ELi tasandil, et edendada meedia mitmekesisuse ühiseid standardeid ning tugevdada ERGA rolli ja vahendeid suuremaks koordineerimiseks ELi tasandil.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Komisjon on käesoleva ettepaneku ettevalmistamisel tuginenud paljudele eriteadmistele.

Lisaks eespool kirjeldatud avalikule konsultatsioonile ja muudele konsultatsioonidele sidusrühmadega tellis komisjon kaks välisuuringut, et tagada kõigi võimalike poliitiliste lähenemisviiside analüüsi suur sidusus ja võrreldavus.

Euroopa Nõukogu Euroopa Audiovisuaalsektori Vaatluskeskus koostas ka eriaruande avalik-õigusliku meedia juhtimise ja sõltumatuse kohta⁴⁴. Aruandele on lisatud põhjalik ülevaade Euroopa avalik-õigusliku meedia peamistest juhtimisalastest kaitsemeetmetest.

Komisjoni aruanded õigusriigi kohta, meedia mitmekesisuse seire aastaaruanded ja mõned Eurobaromeetri uuringud pakkusid tõendeid ja analüüse paljudes asjakohastes küsimustes. Neid allikaid kasutati meedia siseturu probleemide ning nende ulatuse ja põhjuste kindlakstegemiseks. Komisjon on tuginenud ka asjakohastele Euroopa Nõukogu soovitudele, milles leppisid kokku kõik liikmesriigid⁴⁵.

Tõenditel põhineva analüüsi täiendavaks toetamiseks vaatas komisjon läbi ka asjakohase kohtupraktika ja tutvus põhjalikult kirjandusega, mis hõlmas akadeemilist kirjandust ning paljusid poliitikauuringuid ja aruandeid, mille autoriteks olid muu hulgas meediavabaduse ja meedia mitmekesisuse valdkonnas tegutsevad vabaühendused.

- **Mõju hindamine**

Kooskõlas parema õigusloome poliitikaga koostas komisjon käesolevale ettepanekule mõjuhindangu, mille vaatas läbi komisjoni õiguskontrollikomitee. Mõjuhindang esitati õiguskontrollikomiteele esimest korda 13. mail ja seda arutati 8. juunil toimunud kuulamisel. Pärast 10. juunil saadud negatiivset arvamust kirjutati aruanne põhjalikult ringi ja esitati õiguskontrollikomiteele uuesti 11. juulil. 27. juulil esitas õiguskontrollikomitee mõjuhindangu kohta reservatsioonidega positiivse arvamuse. Mõjuhindangut muudeti täiendavalt, et võtta arvesse õiguskontrollikomitee soovitusi selle parandamiseks. Õiguskontrollikomitee

⁴⁴ F. J. Cabrera Blázquez, M. Cappello, J. Talavera Milla, S. Valais: „Governance and independence of public service media“, IRIS Plus, Euroopa Audiovisuaalsektori Vaatluskeskus, Strasbourg, 2022; ning ERGA: „Internal Media Plurality in Audiovisual Media Services in the EU: Rules & Practices“, 2018.

⁴⁵ Vt ministrite komitee soovitus CM/Rec(2012)1 liikmesriikidele avalik-õigusliku meedia juhtimise kohta (vastu võetud ministrite komitee poolt 15. veebruaril 2012 ministrite asetäitjate 1134. istungil) ja ministrite komitee soovitus CM/Rec(2018)1[1] liikmesriikidele meedia mitmekesisuse ja meediaomandi läbipaistvuse kohta.

arvamused ning märkused ja selgitused selle kohta, kuidas neid on arvesse võetud, on esitatud mõjuhinnangu 1. lisas.

Komisjon kaalus erinevaid poliitikavariante, et saavutada ettepaneku üldeesmärk – parandada meedia siseturu toimimist.

Hinnati kolme erineval tasemel regulatiivse sekkumisega poliitikavarianti.

- **1. variant. Meedia mitmekesisust ja sõltumatust käsitlev soovitus**, milles ergutatakse liikmesriike ja teatavates valdkondades meediaturul tegutsevaid ettevõtteid rakendama meetmeid meedia mitmekesisuse, toimetuste sõltumatuse ning läbipaistvuse ja õigluse edendamiseks meediaturul.
- **2. variant. Seadusandlik ettepanek ja soovitus meedia sõltumatuse kohta**, millest esimesega nähakse ette ühised reeglid meediateenuste siseturu jaoks ning teises ergutatakse meediaettevõtteid ja liikmesriike edendama meedia sõltumatust ja läbipaistvust.
- **3. variant. Täiustatud seadusandlik ettepanek**, millega lisatakse 2. variandi kõigile seadusandlikele elementidele täiendavad kohustused meediaturul tegutsevatele ettevõtetele ja reguleerivatele asutustele, et edendada kvaliteetsete meediateenuste kättesaadavust ning majandusressursside läbipaistvat ja õiglast jaotamist meediaturul.

2. ja 3. variandi kohase õigusakti puhul kaaluti kahte allvarianti.

- Allvariant A. Juhtimissüsteem, mis põhineb nõukojal, mida toetab komisjoni sekretariaat.
- Allvariant B. Juhtimissüsteem, mis põhineb nõukojal, mida abistab sõltumatu ELi amet.

Komisjoni väljakujunenud metoodika kohaselt hinnati iga poliitikavarianti majandusliku, sotsiaalse ja põhiõiguste valdkonna mõju seisukohast. Eelistatud variant on 2. variandi allvariant A. See variant täidab sekkumise üldeesmärgi tõhusalt, sidusalt, proportsionaalselt ja suures osas tulemuslikult.

Eelkõige kehtestatakse kavandatava õigusaktiga meediaturu jaoks mõned aluspõhimõtted ja -normid ning antakse nõukojale kui sõltumatute meediat reguleerivate asutuste ühisorganile olulised ülesanded, muu hulgas ülesanne anda eksperdinõu meedia reguleerimise regulatiivsete, tehniliste või praktiliste aspektide kohta, esitada arvamusi siseturu toimimist mõjutada võiva turu kontsentratsiooni kohta ning koordineerida meetmeid seoses meediateenuse osutajatega (sh kolmandatest riikidest pärit meediateenuse osutajatega), kes ei järgi ELi meediastandardeid. Liikmesriikide kohtutes on võimalik tugineda õigusaktis sätestatud põhimõtetele ja normidele ning komisjonil on võimalik algselt rikkumismenetlusi, muu hulgas süsteemsete probleemide korral. Poliitikapaketi mittesiduv osas – soovitusel – soovitakse vabatahtlikke meetmeid kahes konkreetses küsimuses: meedia sõltumatuse kaitsemeetmed ja meediaomandi läbipaistvus. Selline mitmekihiline ja paindlik lähenemisviis toob soovitud kasu, optimeerides samal ajal meediaturu osaliste ja ametiasutuste kulusid, võttes arvesse ka komisjoni sekretariaadi väiksemaid kulusid võrreldes ELi bürooga.

Poliitikavariantide mõju sidusrühmade eri kategooriatele on üksikasjalikult selgitatud mõjuhinnangu 3. lisas.

- **Põhiõigused**

Kavandatud määrus, mis suurendab õigusnormide lähendamist meedia siseturul, kaitseb toimetuste sõltumatust koos meediateenuse osutajate ettevõtlusvabadusega ning suurendab läbipaistvust ja õiglust majandusressursside jaotamisel, hõlbustab sõltumatute ja kvaliteetsete meediateenuste osutamist piiriülevalt ning edendab seeläbi meediavabadust ja mitmekesisust. Uues raamistikus on keskne roll nõukojal: olles täiesti sõltumatu valitsustest ja muudest avalik-õiguslikest või eraõiguslikest üksustest, aitab ta kaasa sõnavabaduse tulemuslikule ja erapooletule kaitsmisele kogu ELis. Sõnavabadus on kaitstud Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artikliga 11, mis vastab Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artiklile 10.

Kavandataval määrusel on positiivne mõju ka ettevõtlusvabadusele (harta artikkel 16), sest sellega kõrvaldatakse takistusi teenuste osutamise vabaduselt ja piiratakse ohtu, et teatavaid meediaturu osalisi koheldakse diskrimineerivalt.

4. MÕJU EELARVELE

Käesoleva määruse ettepaneku mõju eelarvele kaetakse 2021.–2027. aasta mitmeaastases finantsraamistikus programmi „Loov Euroopa“ raames sätestatud eraldistest, nagu on üksikasjalikult kirjeldatud ettepanekule lisatud finantselgituses.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Komisjon loob tervikraamistiku, et pidevalt jälgida käesoleva õigusakti väljundit, tulemusi ja mõju. See hõlmab eelkõige uut sõltumatut järelevalvemehhanismi meediateenuste siseturul toimimist ohustavate riskide kindlakstegemiseks ja hindamiseks. Õigusakti hindamine ja Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele esitatav aruanne on kavas nelja aasta jooksul pärast õigusakti jõustumist ning seejärel iga nelja aasta tagant.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

I peatükis on sätestatud määruse reguleerimisese ja kohaldamisala ning määruses kasutatud põhimõistete määratlused. Eelkõige täpsustakse selles, et määruse II peatükk ja III peatüki 5. jagu sisaldavad minimaalset ühtlustamist käsitlevaid sätteid.

II peatükk sisaldab meediateenuste saajate ja osutajate õigusi siseturul. Selles on sätestatud ka kaitsemeetmed avalik-õigusliku meedia sõltumatuks toimimiseks ja meediateenuse osutajate kohustused siseturul.

III peatükis on sätestatud regulatiivse koostöö ja hästi toimiva meediateenuste turu raamistik.

1. jaos on sätestatud, et audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi rakendamise eest vastutavad liikmesriikide sõltumatud reguleerivad asutused või organid vastutavad selle peatüki kohaldamise eest, ning antakse neile oma ülesannete täitmiseks asjakohased uurimisvolitused.

2. jaoga luuakse Euroopa meediateenuste nõukoda, mis on sõltumatute meediat reguleerivate asutuste ühisorgan, mis asendab audiovisuaalmeedia teenuste Euroopa regulaatorasutuste rühma (ERGA) ja on selle õigusjärglane. Selles on sätestatud nõukoja sõltumatuse nõuded ja esitatud selle struktuur. Nõukoda saab oma ülesannete täitmiseks vajalikku haldus- ja korralduslikku tuge komisjoni juures asuvalt sekretariaadilt. Peatükis on loetletud määrusega ette nähtud nõukoja ülesanded.

3. jaos kehtestatakse normid ja menetlused regulatiivseks koostööks ja õigusnormide lähendamiseks meedia siseturul, muu hulgas struktureeritud koostöö mehhanism, jõustamismeetmete taotlused, suunised meedia reguleerimise küsimustes ja kolmandate riikide meediateenuseid käsitlevate meetmete koordineerimine. Sätete eesmärk on tagada tihedam koostöö liikmesriikide reguleerivate asutuste ja organite vahel meedia reguleerimise eri valdkondades.

4. jaos käsitletakse konkreetseid küsimusi, mis on seotud meediateenuste osutamisega digikeskkonnas. Mis puudutab meediateenuste osutamist väga suurtel digiplatvormidel, siis tuginetakse olemasolevatele horisontaalsetele õigusaktidele, aga nähakse ette täiendavad kaitsemeetmed meediateenuse osutajate poolt internetis pakutava sisu puhul toimetuse usaldusväärsuse tagamiseks, järgides teatavaid regulatiivseid või enesereguleerimise standardeid ning luues struktureeritud dialoogi väga suurte digiplatvormide ja asjaomaste meedia ökosüsteemi vastaspoolte vahel. Selles jaos on sätestatud ka õigus kohandada audiovisuaalse meedia pakkumist seadmetes ja kasutajaliidestest, mis kontrollivad juurdepääsu audiovisuaalmeedia teenustele, ning tootjate ja arendajate kohustus sellist kohandamist tehniliselt võimaldada.

5. jaos on sätestatud meediateenuse osutajate tegevust mõjutavate siseriiklike meetmete õigusraamistik ning nõuded siseriiklikele õigusnormidele ja menetlustele, mis on seotud meediaturu kontsentratsiooni mõju hindamisega meedia mitmekesisusele ja toimetuste sõltumatusele. Nõukojale antakse ülesanne võtta seisukoht olukorras, kus need võivad mõjutada siseturu toimimist.

6. jaos kehtestatakse nõuded kasutajaskonna mõõtmise süsteemidele ja metoodikale, mida asjaomased turuosalisel kasutavad. Õigusnormidega kaasneb soovitus koostada tegevusjuhendeid ja edendada parimate tavade vahetamist. 6. jaos on sätestatud ka ühised nõuded riiklike reklaamikulude jaotamise kohta meediateenuse osutajatele, ilma et see mõjutaks riigihanke- ja riigiabi eeskirju.

IV peatükis on lõppsätted, eelkõige järelevalve, hindamise ja aruandluse kohta. Määrus sisaldab mehhanismi, mille abil komisjon jälgib nõukojaga konsulteerides korrapäraselt meediateenuste siseturu toimimist ohustavaid riske. Peatükis tunnistatakse kehtetuks audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi vastav artikkel ning nimetatakse määruse jõustumise ja kohaldamise kuupäev.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega luuakse siseturul meediateenuste ühine raamistik (Euroopa meediavabaduse määrus) ja muudetakse direktiivi 2010/13/EL

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,
võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,
olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,
võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,
võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust,
toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt
ning arvestades järgmist:

- (1) Sõltumatutel meediateenustel on siseturul ainulaadne roll. Tegemist on kiiresti muutuva ja majanduslikult tähtsa sektoriga, mis annab samas kodanikele ja ettevõtetele juurdepääsu eri seisukohtadele ja usaldusväärsetele teabeallikatele ning toimib seeläbi nõ ühiskonna valvekoerana. Meediateenused on üha enam kättesaadavad internetis ja piiriüleselt, kuid liikmesriikides kohaldatakse nende suhtes erinevaid õigusnorme ja kaitsemeetmeid.
- (2) Meediavabaduse ja mitmekesisuse kaitse on nende teenuste ainulaadse rolli tõttu hästi toimiva meediateenuste siseturu (ehk meedia siseturu) oluline osa. See turg on alates uue sajandi algusest paljuski muutunud ning on üha digitaalsem ja rahvusvahelisem. See pakub palju majanduslikke võimalusi, kuid seal on ka mitmeid probleeme. Liit peaks aitama meediasektoril neid võimalusi siseturul ära kasutada, kaitstes samal ajal liidu ja selle liikmesriikide ühiseid väärtusi, nagu põhiõiguste kaitse.
- (3) Digitaalmeediaruumis pääsevad kodanikud ja ettevõtted oma isiklikes seadmetes ligi kohe kättesaadavale meediasisule ja tarbivad seda üha enam piiriüleses keskkonnas. Ülemaailmsed digiplatvormid pakuvad juurdepääsu meediasisule ning nende ärimudelid kipuvad kaotama vaheastmed juurdepääsul meediateenustele ning võimendama polariseerivat sisu ja desinformatsiooni. Need platvormid on ka olulised internetireklaami pakkujad, mistõttu rahalisi vahendeid suunatakse meediasektorist kõrvale, mõjutades selle rahalist jätkusuutlikkust ja seega ka pakutava sisu mitmekesisust. Kuna meediateenused on teadmiste- ja kapitalimahukad, on nende konkurentsivõime säilitamiseks ja siseturul edu saavutamiseks vaja mastaapsust. Seepärast on eriti oluline võimalus pakkuda teenuseid piiriüleselt ja saada investeeringuid muu hulgas teistest liikmesriikidest või teistes liikmesriikides.

- (4) Meediateenuste siseturg ei ole aga piisavalt integreeritud. Vaba liikumist siseturul takistavad mitmed riiklikud piirangud. Meedia mitmekesisuse ja toimetuste sõltumatusega seotud erinevad siseriiklikud õigusnormid ja lähenemisviisid, ebapiisav koostöö liikmesriikide reguleerivate asutuste või organite vahel ning avaliku ja erasektori majandusressursside läbipaistmatu ja ebaõiglane jaotamine raskendavad eelkõige meediaturu osaliste piiriülest tegutsemist ja laienemist ning toovad kaasa ebavõrdsed tingimused liidus. Meediateenuste siseturu terviklikkust võivad kahjustada ka teenuseosutajad, kes tegelevad süsteemselt desinformatsiooniga, muu hulgas infoga manipuleerimise ja sekkumisega, ning kuritarvitavad siseturu vabadusi, teiste seas riigi kontrolli all olevad meediateenuse osutajad, keda rahastavad teatavad kolmandad riigid.
- (5) Lisaks on mõned liikmesriigid internetis meedia mitmekesisuse ja meediavabadusega seotud probleemide lahendamiseks võtnud reguleerivaid meetmeid ja teised liikmesriigid võivad seda samuti teha ning sellega kaasneb oht, et siseturul vaba liikumise suhtes kohaldatavad riiklikud lähenemisviisid ja piirangud muutuvad veel erinevamaks.
- (6) Meediateenuste saajatel (füüsilised isikud, kes on liikmesriikide kodanikud või kellele on liidu õigusega antud õigused, ning liidus asutatud juriidilised isikud) peaks liidus olema tegelik vabadus saada siseturul vabu ja mitmekesisel meediateenuseid. Meediateenuste piiriülese liikumise edendamisel tuleks siseturul tagada teenusesaajate kaitse miinimumtase. See oleks kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artikli 11 kohase õigusega saada ja edastada teavet. Seepärast on vaja ühtlustada meediateenustega seotud siseriiklike õigusnormide teatavaid aspekte. Euroopa tuleviku konverentsi lõpparuandes kutsusid kodanikud ELi üles veelgi edendama meedia sõltumatust ja mitmekesisust, eelkõige õigusaktiga, mis käsitleks kogu ELi hõlmavate miinimumstandardite abil meedia sõltumatust ähvardavaid ohte⁴⁶.
- (7) Käesoleva määruse kohaldamisel peaks meediateenuse määratlus piirduma aluslepingus määratletud teenustega ja peaks seetõttu hõlmama kõiki majandustegevuse vorme. Sellest määratlusest peaks välja jääma kasutajate loodud sisu, mis on üles laaditud digiplatvormile, välja arvatud juhul, kui see kujutab endast tavaliselt (kas rahalise või muud laadi) tasu eest pakutavat kutsealast tegevust. Samuti peaks välja jääma puhtalt erakirjavahetus, näiteks e-kirjad, samuti kõik teenused, mille põhieesmärk ei ole audiovisuaalsete või audiosaadete või ajakirjandusväljaannete pakkumine, mis tähendab, et see sisu on üksnes teenusega seotud kõrvaline, mitte selle peamine eesmärk – näiteks reklaam või teave toote või teenuse kohta, mida pakuvad veebisaidid, kus meediateenuseid ei pakuta. Meediateenuse määratlus peaks hõlmama eelkõige tele- ja raadiosaateid, tellitavaid audiovisuaalmeedia teenuseid, taskuhäälringut ning ajakirjandusväljaandeid. Määratluse kohaldamisalast tuleks välja jätta organisatsioonide teabevahetus ning avalik-õiguslikele või eraõiguslikele üksustele suunatud teabe- või reklaammaterjalide edastamine ja levitamine.
- (8) Digitaalmeediaturul võivad meediateenuse osutaja määratluse alla kuuluda videojagamisplatvormide või väga suurte digiplatvormide pakkujad. Üldiselt on sellistel teenusepakkujatel keskne roll sisukorralduses, muu hulgas automatiseeritud vahendite või algoritmide abil, kuid nad ei kanna toimetust vastutust sisu eest, millele nad juurdepääsu võimaldavad. Üha enam ühtlustatud meediakeskkonnas on mõned

⁴⁶

Euroopa tuleviku konverents – aruanne konverentsi lõpptulemuste kohta, mai 2022, eelkõige 27. ettepaneku punkt 1 ja 37. ettepaneku punkt 4.

videojagamisplatvormide või väga suurte digiplatvormide pakkujad hakanud oma teenuste teatava osa või teatavate osade eest siiski toimetust vastutust võtma. Seetõttu võib sellist üksust pidada nii videojagamisplatvormi teenuse osutajaks või väga suure digiplatvormi pakkujaks kui ka meediateenuse osutajaks.

- (9) Kasutajaskonna mõõtmise määratlus peaks hõlmama mõõtmissüsteeme, mis on välja töötatud enesereguleerimise organisatsioonides, näiteks valdkonna ühiskomiteedes, kokku lepitud standardite kohaselt, ning väljaspool selliseid enesereguleerimise lähenemisviise välja töötatud mõõtmissüsteeme. Viimaseid kasutavad tavaliselt teatavad internetipõhised turuosalisel, kes ise mõõdavad kasutajaskonda või pakuvad turule endale kuuluvaid kasutajaskonna mõõtmise süsteeme, mis ei järgi tingimata ühiselt kokkulepituid valdkonna standardeid. Võttes arvesse selliste kasutajaskonna mõõtmise süsteemide märkimisväärset mõju reklaami- ja meediaturgudele, peaksid need kuuluma käesoleva määruse kohaldamisalasse.
- (10) Riiklikku reklaami tuleks mõista laiemas tähenduses kui reklaami- või enesetutvustustegevust, millega mitmesugused avaliku sektori asutused või üksused – sh valitsused, reguleerivad asutused või organid, samuti riigi omanduses olevad ettevõtted või muud riigi kontrolli all olevad riikliku või piirkondliku tasandi üksused eri sektorites või rohkem kui miljoni elanikuga territoriaalüksuse kohalikud omavalitsused – tegelevad ise või millega tegeletakse nende nimel. Riikliku reklaami määratlus ei tohiks aga hõlmata ametiasutuste hädaolukorra sõnumeid, mida on vaja näiteks loodusõnnetuste või tervishoiualaste hädaolukordade, õnnetusjuhtumite või muude selliste ootamatute intsidentide korral, mis võivad inimestele kahju tekitada.
- (11) Selleks et ühiskond saaks kasu meedia siseturu eelistest, on oluline tagada mitte ainult aluslepingust tulenevad põhivabadused, vaid ka õiguskindlus, mida meediateenuste saajad vajavad nende eeliste kasutamiseks. Teenusesaajatel peaks olema juurdepääs kvaliteetsetele meediateenustele, mille ajakirjanikud ja toimetajad on tootnud sõltumatult ja kooskõlas ajakirjandusstandarditega ning mis peaksid seega pakkuma usaldusväärset teavet, sh uudiseid ja päevakajalist sisu. See õigus ei too ühelegi meediateenuse osutajale kaasa vastavat kohustust järgida nõudeid, mida ei ole seaduses sõnaselgelt sätestatud. Kvaliteetsed meediateenused aitavad võidelda ka desinformatsiooni, sh välisriigist lähtuva infoga manipuleerimine ja sekkumise vastu.
- (12) Käesolev määrus ei mõjuta üksikisikutele hartaga tagatud sõnavabadust. Euroopa Inimõiguste Kohus on märkinud, et sellises tundlikus sektoris nagu audiovisuaalmeedia on riigivõimul lisaks mittesekkumiskohustusele ka kohustus kehtestada asjakohane õigus- ja haldusraamistik, et tagada toimiv mitmekesisus⁴⁷.
- (13) Usaldusväärse teabe vaba liikumine on hästi toimival meediateenuste siseturul väga oluline. Seetõttu ei tohiks meediateenuste osutamise suhtes kohaldada piiranguid, mis on vastuolus käesoleva määruse või muude liidu õigusnormidega, näiteks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2010/13/EL⁴⁸, milles on sätestatud meetmed, mida on vaja kasutajate kaitsmiseks ebaseadusliku ja kahjuliku sisu eest. Piirangud võivad tuleneda ka meetmetest, mida liikmesriikide ametiasutused kohaldavad kooskõlas liidu õigusega.

⁴⁷ Centro Europa 7 S.R.L. ja Di Stefano vs. Itaalia [GC], nr 38433/09, § 134, ECHR 2012.

⁴⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. märtsi 2010. aasta direktiiv 2010/13/EL audiovisuaalmeedia teenuste osutamist käsitlevate liikmesriikide teatavate õigus- ja haldusnormide koordineerimise kohta (audiovisuaalmeedia teenuste direktiiv) (ELT L 95, 15.4.2010, lk 1–24).

- (14) Toimetuste sõltumatuse kaitse on meediateenuse osutajate tegevuse ja ametialase usaldusväärsuse eeltingimus. Toimetuse sõltumatus on eriti oluline uudiseid ja päevakajalist sisu pakkuvatele meediateenuse osutajatele, arvestades nende ühiskondlikku rolli avaliku hüvena. Meediateenuse osutajad, kes tegutsevad üha enam internetikeskkonnas, kus teave liigub üle riigipiiride, peaksid saama vabalt siseturul majandustegevusega tegeleda ja võrdsetel alustel konkureerida.
- (15) Toimetuste sõltumatus on kõikjal liidus aina enam löögi all ja liikmesriikide lähenemisviisid sellele probleemile on erinevad. Mitmes liikmesriigis sekkutakse meediateenuse osutajate toimetusesse järjest rohkem. Sekkumine võib olla otsene või kaudne ning sekkujaks võib olla riik või muud osalejad, sh avaliku sektori asutused, valitud ametiisikud, valitsusametnikud ja poliitikud, näiteks poliitilise eelise saamiseks. Aktsionärid ja muud eraõiguslikud isikud, kellel on meediateenuse osutajates osalus, võivad majanduslikke või muid eeliseid saavutada püüdes tegutseda viisil, mis kahjustab vajalikku tasakaalu ühelt poolt nende ettevõtlus- ja sõnavabaduse ning teiselt poolt toimetuste sõnavabaduse ja kasutajate teabeõiguse vahel. Lisaks on hiljutised suundumused meedia levitamises ja tarbimises, seda eelkõige internetis, ajendanud liikmesriike kaaluma meediasisu pakumise reguleerimist seadustega. Meediateenuse osutajate lähenemisviisid toimetuste sõltumatuse tagamisele on samuti erinevad. Selline sekkumine ning reguleerimis- ja lähenemisviiside killustatus avaldavad meediateenuse osutajate majandustegevuse tingimustele ning lõppkokkuvõttes kodanikele ja ettevõtetele pakutavate meediateenuste kvaliteedile siseturul negatiivset mõju. Seepärast on vaja kehtestada tulemuslikud kaitsemeetmed, mis võimaldavad kasutada toimetusevabadust kõikjal liidus, et meediateenuse osutajad saaksid sisu sõltumatult toota ja piiriülevalt levitada ning teenusesaajad saaksid sisu vastu võtta.
- (16) Ajakirjanikel ja toimetajatel on usaldusväärse meediasisu tootmisel ja pakumisel keskne roll, seda eelkõige uudiste või päevakajaliste sündmuste kajastamisel. Seetõttu on vaja kaitsta ajakirjanike suutlikkust koguda, kontrollida ja analüüsida teavet, muu hulgas konfidentsiaalselt saadud teavet. Eelkõige peaksid meediateenuse osutajad ja ajakirjanikud (sh ebatüüpilises töösuhtes, näiteks vabakutselised ajakirjanikud) saama tugineda ajakirjandusallikate ja teabevahetuse tugevale kaitsele, muu hulgas jälgimistehnoloogia eest, sest ilma sellise kaitseta võidakse neid survestada loobuma meedia abistamisest üldsuse teavitamisel avalikku huvi pakuvates küsimustes. See võib õhnestada ajakirjanike vabadust tegeleda oma erialaga ja täita elutähtsat ühiskonna valvekoera rolli ning kahjustada seega juurdepääsu kvaliteetsetele meediateenustele. Ajakirjandusallikate kaitse aitab kaasa harta artiklis 11 sätestatud põhiõiguse kaitsele.
- (17) Ajakirjandusallikate kaitse on praegu liikmesriikides erinevalt reguleeritud. Mõned liikmesriigid pakuvad täielikku kaitset ning ajakirjanikke ei sunnita avaldama kriminaal- ja haldusmenetlustes teavet, mis paljastaks nende allika. Teised liikmesriigid pakuvad kvalifitseeritud kaitset, mis piirdub teatavate kriminaalsüüdistustel põhinevate kohtumenetlustega, ning mõned liikmesriigid pakuvad kaitset üldpõhimõttena. See tekitab meedia siseturul killustatuse. Selle tagajärjel seisavad ajakirjanikud, kes töötavad üha enam piiriüleste projektidega ja osutavad teenuseid piiriülesele kasutajaskonnale, ning seetõttu ka meediateenuse osutajad sageli silmitsi takistuste, õiguskindlusetuse ja ebavõrdsete konkurentsitingimustega. Seepärast tuleb ajakirjandusallikate ja teabevahetuse kaitset liidu tasandil ühtlustada ja veelgi tugevdada.

- (18) Liikmesriikide loodud avalik-õiguslikel meediakanalitel on meedia siseturul eriline ülesanne tagada kodanikele ja ettevõtetele juurdepääs kvaliteetsele teabele ja erapooletule meediakajastusele. Avalik-õiguslik meedia puhul võib aga sekkumise risk olla eriti suur, võttes arvesse sellise meedia institutsioonilist lähedust riigile ja riigipoolset rahastamist. Seda ohtu võivad suurendada sõltumatut juhtimist ja tasakaalustatud kajastamist käsitlevad ebaühtlased kaitsemeetmed liidu avalik-õiguslikus meedias. Selline olukord võib viia erapooliku või osalise meediakajastuseni, moonutada konkurentsi meedia siseturul ning raskendada juurdepääsu sõltumatutele ja erapooletutele meediateenustele. Seepärast on vaja kehtestada õiguslikud tagatised avalik-õigusliku meedia sõltumatuks toimimiseks kõikjal liidus, tuginedes Euroopa Nõukogu poolt selles valdkonnas välja töötatud rahvusvahelistele standarditele. Samuti on vaja ilma liidu riigiabi eeskirjade kohaldamist piiramata tagada, et avalik-õiguslikel meediateenuse osutajatel on oma ülesannete täitmiseks piisav ja stabiilne rahastus, mis võimaldab neile tegevuse kavandamisel prognoositavust. Eelistatavalt tuleks sellise rahastuse üle otsustada ja see eraldada mitmeaastases arvestuses kooskõlas avalik-õiguslike meediateenuse osutajate avaliku teenuse osutamise ülesandega, et vältida iga-aastaste eelarveläbirääkimiste võimalikku lubamatut mõju. Käesolevas määruses sätestatud nõuded ei mõjuta liikmesriikide pädevust rahastada avalik-õiguslikku meediat, nagu on sätestatud Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokollis nr 29 liikmesriikide avalik-õigusliku ringhäälingu kohta.
- (19) On väga tähtis, et meediateenuste saajad teaksid kindlalt, kes on uudistemeedia omanik ja taustajõud, et nad saaksid tuvastada ja mõista võimalikke huvide konflikte, mis on hästi informeeritud arvamuse kujundamise eeltingimus, ning sellest tulenevalt osaleda aktiivselt demokraatias. Selline läbipaistvus on ka tõhus vahend toimetuse tegevusse sekkumise ohu vähendamiseks. Seega on vaja kehtestada kõigile asjaomastele meediateenuse osutajatele kogu liidus ühised teabe esitatavad nõuded, mis peaksid sisaldama proportsionaalseid nõudeid omandisuhetega seotud teabe avalikustamiseks. Liikmesriikide poolt direktiivi (EL) 2015/849⁴⁹ artikli 30 lõike 9 alusel võetud meetmeid ei tohiks see mõjutada. Asjaomased teenuseosutajad peaksid nõutava teabe avalikustama oma veebisaidil või muus kergesti ja vahetult juurdepääsetavas kohas.
- (20) Meedia usaldusväärsus nõuab ka ennetavat lähenemisviisi, et edendada uudistemeedia ettevõtete toimetuste sõltumatust, eelkõige sisemiste kaitsemeetmete abil. Meediateenuse osutajad peaksid võtma proportsionaalseid meetmeid, et tagada pärast seda, kui omanike ja toimetajate vahel on kokku lepitud toimetuse üldine suund, toimetajate vabadus teha oma kutsetegevuse käigus individuaalseid otsuseid. Eesmärk kaitsta toimetajaid põhjendamatult sekkumise eest otsustesse, mis on tehtud nende igapäevatöö käigus konkreetse sisu kohta, aitab tagada meediateenuste siseturul võrdsed tingimused ja selliste teenuste kvaliteedi. See eesmärk on kooskõlas ka harta artiklis 11 sätestatud põhiõigusega saada ja edastada teavet. Neid kaalutlusi silmas pidades peaksid meediateenuse osutajad tagama teenusesaajate jaoks ka oma tegelike ja võimalike huvide konfliktide läbipaistvuse.

⁴⁹

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/849, mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ ja komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ (ELT L 141, 5.6.2015, lk 73–117).

- (21) Regulaatiivse koormuse leevendamiseks tuleks mikroettevõtjad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/34/EL⁵⁰ artikli 3 tähenduses vabastada toimetussüste sõltumatuse tagamiseks mõeldud teabe ja sisemiste kaitsemeetmetega seotud nõuetest. Lisaks peaks meediateenuse osutajatel olema vabadus kohandada sisemisi kaitsemeetmeid vastavalt oma vajadustele, eelkõige juhul, kui nad on nimetatud artikli tähenduses väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad. Käesolevale määrusele lisatud soovitus⁵¹ on esitatud loetelu vabatahtlikest sisemistest kaitsemeetmetest, mida meediaettevõtted võivad sellega seoses vastu võtta. Käesolevat määrust ei tohiks tõlgendada nii, et sellega võetakse eraõiguslike meediateenuse osutajate omanikelt õigus seada strateegilisi või üldeesmäärke ning edendada oma ettevõtete kasvu ja rahalist elujõulisust. Sellega seoses tunnistatakse käesolevas määruses, et toimetuse sõltumatuse edendamise eesmärk peab olema tasakaalus erameedia omanike seaduslike õiguste ja huvidega.
- (22) Liikmesriikide sõltumatud reguleerivad asutused või organid on keskse tähtsusega meediaõiguse nõuetekohaseks kohaldamiseks kogu liidus. Direktiivi 2010/13/EL artiklis 30 osutatud liikmesriikide reguleerivad asutused või organid on kõige sobivamad, et tagada käesoleva määruse III peatükis ette nähtud regulaatiivse koostöö ja hästitoimiva meediateenuste turuga seotud nõuete korrektne kohaldamine. Selleks et tagada käesoleva määruse ja liidu muu meediaõiguse järjepidev kohaldamine, on vaja luua liidu tasandil sõltumatu nõuandeorgan, mis koondab selliseid asutusi või organeid ja koordineerib nende tegevust. Direktiiviga 2010/13/EL loodud audiovisuaalmeedia teenuste Euroopa regulaatorasutuste rühmal (ERGA) on olnud tähtis roll kõnealuse direktiivi järjepideva rakendamise edendamisel. Euroopa meediateenuste nõukoda (edaspidi „nõukoda“) peaks seetõttu põhinema ERGA-l ja selle asendama. See nõuab direktiivi 2010/13/EL sihipärast muutmist, et tunnistada kehtetuks selle artikkel 30b, millega luuakse ERGA, ning sellest tulenevalt asendada viited ERGA-le ja selle ülesannetele. Direktiivi 2010/13/EL muutmine käesoleva määrusega on käesoleval juhul põhjendatud, sest see piirdub sättega, mida liikmesriigid ei pea üle võtma ja mis on suunatud liidu institutsioonidele.
- (23) Nõukoda peaks kokku tooma direktiivi 2010/13/EL artiklis 30 osutatud liikmesriikide reguleerivate asutuste või organite juhtivad esindajad, kelle on määranud need asutused või organid. Juhul kui liikmesriigil on mitu asjassepuutuvat reguleerivat asutust või organit, sh piirkondlikul tasandil, tuleks sobiva menetluse teel valida ühine esindaja ja hääleõigus peaks olema ainult ühel esindajal liikmesriigi kohta. See ei tohiks mõjutada teiste liikmesriikide reguleerivate asutuste või organite võimalust osaleda vajaduse korral nõukoja koosolekutel. Nõukojal peaks olema ka võimalus kutsuda kokkuleppel komisjoniga oma koosolekutele eksperte ja vaatlejaid, sh eelkõige kandidaatriikide, potentsiaalsete kandidaatriikide, EMP riikide reguleerivate asutuste või organite või muude pädevate riiklike asutuste *ad hoc* delegaate. Meediasektori tundlikkuse tõttu ja järgides ERGA otsuste tegemise tava kooskõlas tema kodukorraga, peaks nõukoda võtma otsused vastu kahekolmandikulise häälteenamusega.
- (24) Ilma et see piiraks komisjonile aluslepingutega antud volitusi, on väga oluline, et komisjon ja nõukoda teeksid tihedat koostööd. Eelkõige peaks nõukoda aktiivselt

⁵⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/34/EL teatavat liiki ettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete, konsolideeritud finantsaruannete ja nendega seotud aruannete kohta ja millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/43/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ (ELT L 182, 29.6.2013, lk 19–76).

⁵¹ ELT C ..., ..., lk ...

toetama komisjoni tema ülesandes tagada, et käesolevat määrust ning direktiivi 2010/13/EL rakendavaid siseriiklikke õigusnorme kohaldatakse järjepidavalt. Selleks peaks nõukoda eelkõige nõustama ja abistama komisjoni regulatiivsetes, tehnilistes või praktilistes küsimustes, mis on seotud liidu õiguse kohaldamisega, edendama koostööd ning teabe, kogemuste ja parimate tavade tõhusat vahetamist ning koostama arvamusi kokkuleppel komisjoniga või tema taotlusel käesolevas määruses ettenähtud juhtudel. Oma ülesannete tõhusaks täitmiseks peaks nõukojal olema võimalik tugineda komisjoni juures asuva sekretariaadi eksperditeadmistele ja inimressurssidele. Komisjoni juures asuv sekretariaat peaks andma nõukojale haldus- ja korralduslikku tuge ning abistama nõukoda tema ülesannete täitmisel.

- (25) Regulatiivne koostöö sõltumatute meediat reguleerivate asutuste või organite vahel on otsustava tähtsusega, et meediateenuste siseturg toimiks nõuetekohaselt. Direktiiviga 2010/13/EL ei ole aga liikmesriikide reguleerivatele asutustele või organitele ette nähtud struktureeritud koostöö raamistikku. Pärast audiovisuaalmeedia teenuste ELi raamistiku läbivaatamist Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2018/1808⁵², millega laiendati selle kohaldamisala videojagamisplatvormidele, on pidevalt kasvanud vajadus liikmesriikide reguleerivate asutuste või organite tiheda koostöö järele, eelkõige piiriüleste juhtumite lahendamiseks. Selline vajadus on põhjendatud ka ELi meediakeskkonna uute väljakutsetega, mida on püütud käesolevas määruses lahendada, muu hulgas andes liikmesriikide reguleerivatele asutustele või organitele uusi ülesandeid.
- (26) Selleks et tagada liidu meediaõiguse tulemuslik jõustamine, vältida olukorda, kus petturlikud meediateenuse osutajad hoiduvad kohaldatavatest meediaeeskirjadest kõrvale, ning vältida täiendavate tõkete tekkimist meediateenuste siseturul, on oluline näha ette selge ja õiguslikult siduv raamistik, mille alusel liikmesriikide reguleerivad asutused või organid saaksid teha tulemuslikku ja tõhusat koostööd.
- (27) Videojagamisplatvormide üleeuroopalise olemuse tõttu peab liikmesriikide reguleerivatel asutustel või organitel olema spetsiaalne vahend, et kaitsta videojagamisplatvormi teenuste vaatajaid teatava ebaseadusliku ja kahjuliku sisu, sh äriliste teadaannete eest. Eelkõige on vaja mehhanismi, mis võimaldaks igal asjaomasel riigi reguleerival asutusel või organil taotleda oma kolleegidelt vajalike ja proportsionaalsete meetmete võtmist, et videojagamisplatvormi teenuse osutajad täidaksid sellest artiklist tulenevaid kohustusi. Kui sellise mehhanismi kasutamine ei vii kokkuleppeni, võib teisest liikmesriigist infoühiskonna teenuste osutamise vabadust piirata üksnes juhul, kui on täidetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2000/31/EÜ⁵³ artiklis 3 sätestatud tingimused ja järgitakse selles sätestatud menetlust.
- (28) Käesoleva määruse ja direktiiviga 2010/13/EL seoses on oluline tagada järjepidevad reguleerimistavad. Sel eesmärgil ja ELi meediaõiguse ühtlase rakendamise tagamiseks võib komisjon vajaduse korral anda välja suuniseid nii käesoleva määruse kui ka direktiiviga 2010/13/EL reguleeritud küsimustes. Suuniste väljaandmise üle otsustades peaks komisjon eelkõige arvesse võtma regulatiivseid küsimusi, mis mõjutavad märkimisväärtset hulka liikmesriike, või piiriülese elemendiga küsimusi. See kehtib

⁵² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/1808, millega muudetakse direktiivi 2010/13/EL audiovisuaalmeedia teenuste osutamist käsitlevate liikmesriikide teatavate õigus- ja haldusnormide koordineerimise kohta (audiovisuaalmeedia teenuste direktiiv), et võtta arvesse muutuvat turuolukorda (ELT L 303, 28.11.2018, lk 69–92).

⁵³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiiv 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta) (EÜT L 178, 17.7.2000, lk 1–16).

eelkõige direktiivi 2010/13/EL artikli 7a alusel võetud siseriiklike meetmete kohta üldist huvi pakkuvate audiovisuaalmeedia teenuste sobivaks esiletoomiseks. Arvestades teabe rohkust ja asjaolu, et meedia tarbimiseks kasutatakse üha enam digivahendeid, on vaja tagada üldist huvi pakkuva sisu esiletõstmine, et aidata saavutada siseturul võrdsed tingimused ja järgida Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 11 sätestatud põhiõigust saada teavet. Pidades silmas artikli 7a alusel võetud siseriiklike meetmete võimalikku mõju meedia siseturu toimimisele, on selles valdkonnas õiguskindluse saavutamiseks vaja komisjoni suuniseid. Samuti oleks kasulik anda suunised direktiivi 2010/13/EL artikli 5 lõike 2 alusel võetud siseriiklike meetmete kohta, et üldsusel oleks juurdepääs kättesaadavale, täpsele ja ajakohasele teabele meediaomandi kohta. Suuniste koostamisel peaks komisjoni abistama nõukoda. Nõukoda peaks eelkõige jagama komisjoniga oma regulatiivseid, tehnilisi ja praktilisi eksperditeadmisi vastavate suunistega hõlmatud valdkondade ja teemade kohta.

- (29) Selleks et tagada võrdsed tingimused erinevate audiovisuaalmeedia teenuste osutamisel, võttes arvesse tehnoloogia arengut siseturul, on vaja leida ühised tehnilised nõuded seadmetele, mis kontrollivad või haldavad juurdepääsu audiovisuaalmeedia teenustele ja nende kasutamist või kannavad digitaalseid signaale, mis edastavad audiovisuaalset sisu allikast sihtkohta. Sellega seoses on vaja vältida lahknevaid tehnilisi standardeid, mis tekitavad ettevõtetele ja tarbijatele tõkkeid ja lisakulusid, ning ergutada leidma lahendusi audiovisuaalmeedia teenustega seotud olemasolevate kohustuste täitmiseks.
- (30) Direktiivi 2010/13/EL artiklis 30 osutatud reguleerivatel asutustel või organitel on praktilised eriteadmised, mis võimaldavad neil leida toimiva tasakaalu meediateenuse osutajate ja kasutajate huvide vahel, tagades samal ajal sõnavabaduse austamise. See on eriti oluline selleks, et kaitsta siseturgu selliste väljaspool liitu asutatud meediateenuse osutajate tegevuse eest, kelle teenused on suunatud liidu kasutajaskonnale ja kes võivad kahjustada või ohustada avalikku julgeolekut ja kaitset, võttes muu hulgas arvesse kontrolli, mida kolmandad riigid võivad nende üle teostada. Sellega seoses tuleb tugevdada liikmesriikide reguleerivate asutuste või organite vahelist koordineerimist, et tulla ühiselt toime sellistest meediateenustest tulenevate võimalike ohtudega avalikule julgeolekule ja kaitsele, ning luua õigusraamistik, et tagada kooskõlas liidu meediaõigusega vastu võetud siseriiklike meetmete tulemuslikkus ja võimalik koordineerimine. Tagamaks, et teatavates liikmesriikides direktiivi 2010/13/EL artikli 3 lõigete 3 ja 5 kohaselt peatatud meediateenuseid ei osutataks nendes liikmesriikides satelliidi või muude vahendite kaudu, peaks olema võimalik kasutada ka kiirendatud vastastikuse koostöö ja abi mehhanismi, et tagada vastavate siseriiklike meetmete kasulik mõju kooskõlas liidu õigusega. Lisaks on vaja kooskõlastada siseriiklike meetmeid, mida võidakse võtta selleks, et tõrjuda avalikku julgeolekut ja kaitset ähvardavaid ohte, mis tulenevad väljaspool liitu asutatud ja liidu kasutajaskonnale suunatud meediateenustest, kusjuures nõukoda võib vajaduse korral esitada kokkuleppel komisjoniga selliste meetmete kohta arvamusi. Sellega seoses tuleb hinnata ohtu avalikule julgeolekule ja kaitsele, pidades silmas kõiki asjakohaseid faktilisi ja õiguslikke asjaolusid nii liikmesriikide kui ka Euroopa tasandil. See ei piira Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 215 kohast liidu pädevust.
- (31) Väga suured digiplatvormid võimaldavad paljudele kasutajatele juurdepääsu meediateenustele. Meediateenuse osutajatel, kellel on toimetust vastutus oma sisu eest, on oluline roll internetis teabe levitamisel ja teabevabaduse kasutamisel. Toimetust vastutuse teostamisel eeldatakse, et nad tegutsevad hoolikalt ning annavad

usaldusväärset ja põhiõigusi austavat teavet kooskõlas regulatiivsete või enesereguleerimise nõuetega, mida nende suhtes liikmesriikides kohaldatakse. Pidades muu hulgas silmas kasutajate teabevabadust, peaksid väga suurte digiplatvormide pakkujad seega juhul, kui nad leiavad, et selliste meediateenuse osutajate pakutav sisu ei vasta nende tingimustele – kuigi see ei aita kaasa määruse (EL) 2022/XXX [digiteenuste õigusakt] artiklis 26 osutatud süsteemse riski tekkimisele –, võtma nõuetekohaselt arvesse meediavabadust ja mitmekesisust kooskõlas määrusega (EL) 2022/XXX [digiteenuste õigusakt] ning esitama meediateenuse osutajatele kui nende ärikasutajatele võimalikult varakult Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/1150⁵⁴ kohastes põhjendustes vajalikud selgitused. Selleks et minimeerida sisu piirangute mõju kasutajate teabevabadusele, peaksid väga suured digiplatvormid püüdma esitada põhjendused enne piirangu jõustumist, ilma et see piiraks nende kohustusi, mis tulenevad määrusest (EL) 2022/XXX [digiteenuste õigusakt]. Eelkõige ei tohiks käesolev määrus takistada väga suure digiplatvormi pakkujat võtmast kiiresti meetmeid tema teenuse kaudu levitatava ebaseadusliku sisu suhtes või selleks, et maandada süsteemseid riske, mis tulenevad teatava sisu levitamisest tema teenuse kaudu, kooskõlas liidu õigusega ja eelkõige vastavalt määrusele (EL) 2022/XXX [digiteenuste õigusakt].

- (32) Võttes arvesse eeldatavat positiivset mõju teenuste osutamise vabadusele ja sõnavabadusele, on lisaks õigustatud, et kui meediateenuse osutajad järgivad teatavaid regulatiivseid või enesereguleerimise nõudeid, käsitletakse nende kaebusi väga suurte digiplatvormide teenuseosutajate otsuste kohta eelisjärjekorras ja põhjendamatu viivitusega.
- (33) Selleks peaksid väga suurte digiplatvormide pakkujad lisama oma internetipõhisesse kasutajaliidesesse funktsiooni, mis võimaldab meediateenuse osutajatel deklareerida oma vastavust teatavatele nõuetele, kuid säilitama samal ajal võimaluse sellist ettevõtja deklaratsiooni mitte aktsepteerida, kui nad leiavad, et need tingimused ei ole täidetud. Väga suurte digiplatvormide pakkujad võivad tugineda teabele nende nõuete järgimise kohta, näiteks ajakirjanduse usaldusväärse algatuse (*Journalism Trust Initiative*) masinloetavale standardile või muudele asjakohastele käitumisjuhenditele. Komisjoni suunised võivad olla kasulikud sellise funktsiooni tõhusa rakendamise hõlbustamiseks, muu hulgas seoses asjassepuutuvate kodanikuühiskonna organisatsioonide deklaratsioonide läbivaatamise kaasamise korra, vajaduse korral asukohariigi reguleeriva asutusega konsulteerimise ning funktsiooni võimaliku kuritarvitamise käsitlemisega.
- (34) Käesolevas määruses tunnistatakse enesereguleerimise mehhanismide tähtsust meediateenuste osutamisel väga suurte digiplatvormidel. Need kujutavad endast teatavat liiki vabatahtlikke algatusi, näiteks käitumisjuhendeid, mis võimaldavad meediateenuse osutajatel või nende esindajatel võtta ise enda jaoks vastu ühiseid suuniseid, muu hulgas eetikanormide, vigade parandamise või kaebuste käsitlemise kohta. Tugev, kaasav ja laialdaselt tunnustatud meedia enesereguleerimine tagab meediateenuste kvaliteedi ja professionaalsuse ning on toimetuste usaldusväärse tagamise võti.
- (35) Väga suurte digiplatvormide pakkujad peaksid suhtlema meediateenuse osutajatega, kes järgivad usaldusväärse ja läbipaistvuse standardeid ning leiavad, et väga suurte

⁵⁴

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1150, mis käsitleb õigluse ja läbipaistvuse edendamist veebipõhiste vahendusteenuste ärikasutajate jaoks (ELT L 186, 11.7.2019, lk 57–79).

digiplatvormide pakkujad kehtestavad sageli ilma piisava põhjusega nende sisule piiranguid, et jõuda kokkuleppele põhjendamatute piirangute lõpetamises ja nende edaspidises vältimises. Väga suurte digiplatvormide pakkujad peaksid osalema sellises teabevahetuses heas usus, pöörates erilist tähelepanu meedia- ja teabevabaduse kaitsmisele.

- (36) Tuginedes ERGA kasulikule rollile desinformatsiooni käsitleva ELi tegevusjuhendi järgimise kontrollimisel, peaks nõukoda vähemalt kord aastas korraldama struktureeritud dialoogi väga suurte digiplatvormide pakkujate, meediateenuse osutajate esindajate ja kodanikuühiskonna esindajate vahel, et edendada väga suurte digiplatvormidel juurdepääsu erinevatele sõltumatu meedia pakumistele, arutada käesoleva määruse asjaomaste sätete kohaldamisega seotud kogemusi ja parimaid tavasid ning jälgida, kas peetakse kinni enesereguleerimise algatustest, mille eesmärk on kaitsta ühiskonda kahjuliku sisu eest, sh desinformatsiooni vastu võitlemise algatustest. Asjakohasel juhul võib komisjon määruse (EL) 2022/XXX [digiteenuste õigusakt] alusel kogu liidus süsteemsete ja esilekerkivate küsimuste hindamisel vaadata läbi selliste struktureeritud dialoogide tulemusi käsitlevad aruanded ning paluda nõukojal teda selles toetada.
- (37) Audiovisuaalmeedia teenuste saajad peaksid saama vastavalt oma eelistustele tegelikult valida, millist audiovisuaalset sisu nad soovivad vaadata. Nende vabadust selles valdkonnas võivad siiski piirata meediasektori äritavad, nimelt audiovisuaalmeedia teenustele juurdepääsu ja nende kasutamist kontrollivate või haldavate seadmete (näiteks nutitelerite) tootjate või kasutajaliideste pakkujate ning meediateenuse osutajate vahelised kokkulepped sisu prioriseerimise kohta. Prioriseerimist saab rakendada näiteks seadme koduekraanil, riist- või tarkvara otseteede, rakenduste ja otsingualade kaudu, mis mõjutavad teenusesaajate vaatamiskäitumist, motiveerides neid põhjendamatult eelistama teatavaid audiovisuaalmeedia pakumisi teistele. Teenusesaajatel peaks olema võimalik lihtsal ja kasutajasõbralikul viisil muuta sellise seadme või kasutajaliidese vaikeseadeid, mis kontrollib ja haldab juurdepääsu audiovisuaalmeedia teenustele ja nende kasutamist, ilma et see piiraks võimalusi võtta direktiivi 2010/13/EÜ artikli 7a alusel avaliku poliitikaga seotud kaalutlustel meetmeid, millega tagatakse üldist huvi pakkuvate audiovisuaalmeedia teenuste sobiv esiletoomine.
- (38) Erinevad regulatiivsed, õigus- või haldusmeetmed võivad mõjutada negatiivselt meediateenuse osutajate toimimist siseturul. Nende hulka kuuluvad näiteks eeskirjad, millega piiratakse meediaettevõtete omandiõigust teistele meediasektoris või muudes sektorites tegutsevatele ettevõtetele; nende hulka kuuluvad ka otsused, mis on seotud meediateenuse osutajate litsentside ja tegevuslubade või nende eelneva teavitamisega. Selleks et leevendada võimalikku negatiivset mõju meediateenuste siseturu toimimisele ja suurendada õiguskindlust, peaksid sellised meetmed olema kooskõlas objektiivse põhjendatuse, läbipaistvuse, mittediskrimineerimise ja proportsionaalsuse põhimõtetega.
- (39) Samuti peaks nõukojal olema õigus esitada komisjoni taotlusel arvamus, kui liikmesriigi meetmed mõjutavad tõenäoliselt meediateenuste siseturu toimimist. Nii on see näiteks juhul, kui liikmesriigi haldusmeede on suunatud meediateenuse osutajale, kes osutab teenuseid rohkem kui ühes liikmesriigis, või kui asjaomasel meediateenuse osutajal on oluline mõju avaliku arvamuse kujunemisele selles liikmesriigis.
- (40) Meedial on otsustav roll avaliku arvamuse kujundamisel ja kodanike abistamisel demokraatlikes protsessides. Seepärast peaksid liikmesriigid kehtestama oma

õigussüsteemis normid ja menetlused, et tagada meediaturu sellise kontsentratsiooni hindamine, millel võib olla märkimisväärne mõju meedia mitmekesisusele või toimetuste sõltumatusele. Sellised normid ja menetlused võivad mõjutada meediateenuste osutamise vabadust siseturul ning peavad olema nõuetekohaselt piiritletud ning läbipaistvad, objektiivsed, proportsionaalsed ja mittediskrimineerivad. Selliste normide kohaldamisalasse kuuluva meediaturu kontsentratsiooni all tuleks mõista kontsentratsiooni, mille tulemusel võib üks üksus kontrollida meediateenuseid või omada märkimisväärset osalust meediateenustes, millel on suur mõju avaliku arvamuse kujundamisele konkreetsel meediaturul, meedia allsektoris või eri meediasektorites ühes või mitmes liikmesriigis. Oluline kriteerium, mida tuleb arvesse võtta, on konkureerivate seisukohtade vähenemine kõnealusel turul kontsentratsiooni tulemusena.

- (41) Liikmesriikide reguleerivad asutused või organid, kellel on eriteadmised meedia mitmekesisuse valdkonnas, peaksid olema kaasatud, kui hinnatakse meediaturu kontsentratsiooni mõju meedia mitmekesisusele ja toimetuste sõltumatusele, kui nad ise ei ole määratud asutused või organid. Selleks et suurendada õiguskindlust ning tagada, et normid ja menetlused on tõepoolest mõeldud meedia mitmekesisuse ja toimetuste sõltumatuse kaitsmiseks, tuleb eelnevalt sätestada objektiivsed, mittediskrimineerivad ja proportsionaalsed kriteeriumid, mille alusel tuleb teatada meediaturu kontsentratsioonist ja hinnata selle mõju meedia mitmekesisusele ja toimetuste sõltumatusele.
- (42) Kui meediaturu kontsentratsioon kujutab endast kontsentratsiooni, mis kuulub nõukogu määruse (EÜ) nr 139/2004⁵⁵ kohaldamisalasse, ei tohiks käesoleva määruse või käesoleva määruse alusel liikmesriikide poolt vastu võetud normide ja menetluste kohaldamine mõjutada määruse (EÜ) nr 139/2004 artikli 21 lõike 4 kohaldamist. Kõik liikmesriikide määratud või kaasatud reguleerivate asutuste või organite võetud meetmed, mis põhinevad nende hinnangul selle kohta, millist mõju avaldab meediaturu kontsentratsioon meedia mitmekesisusele ja toimetuste sõltumatusele, peaksid seega olema mõeldud õigustatud huvide kaitsmiseks määruse (EÜ) nr 139/2004 artikli 21 lõike 4 kolmanda lõigu tähenduses ning olema kooskõlas liidu õiguse üldpõhimõtete ja muude sätetega.
- (43) Nõukojal peaks olema õigus esitada arvamusi liikmesriikide määratud või kaasatud reguleerivate asutuste või organite otsuste eelnõude või arvamuste kohta, kui teatamisele kuuluv kontsentratsioon võib mõjutada meedia siseturu toimimist. Nii oleks see näiteks juhul, kui kontsentratsiooniga on seotud vähemalt üks teises liikmesriigis asutatud või rohkem kui ühes liikmesriigis tegutsev ettevõtte või kui kontsentratsiooni tulemusena oleks meediateenuse osutajatel märkimisväärne mõju avaliku arvamuse kujundamisele teataval meediaturul. Kui asjaomased riigi ametiasutused või organid ei ole hinnanud kontsentratsiooni mõju meedia mitmekesisusele ja toimetuste sõltumatusele või kui liikmesriikide reguleerivad asutused või organid ei ole konkreetse meediaturu kontsentratsiooni küsimuses nõukojaga konsulteerinud, kuid meediaturu kontsentratsioon mõjutab tõenäoliselt meediateenuste siseturu toimimist, peaks nõukojal olema võimalik esitada komisjoni taotlusel aramus. Igal juhul jääb komisjonile võimalus esitada pärast nõukoja koostatud arvamust oma aramus.

⁵⁵ Nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määrus (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (EÜ ühinemismäärus) (ELT L 24, 29.1.2004, lk 1–22).

- (44) Mitmekesisiste meediaturgude tagamiseks peaksid riigi ametiasutused või organid ja nõukoda võtma arvesse kriteeriumide kogumit. Eelkõige tuleks võtta arvesse mõju meedia mitmekesisusele, sh eriti mõju avaliku arvamuse kujundamisele, arvestades internetikeskkonda. Samal ajal tuleks kaaluda, kas teised meediakanalid, mis pakuvad teistsugust ja alternatiivset sisu, eksisteeriksid antud turul või turgudel ka pärast kõnealust meediaturu kontsentratsiooni. Toimetuse sõltumatuse kaitsemeetmete hindamise käigus tuleks hinnata võimalikku ohtu, et tulevane omanik, juhtkond või juhtimisstruktuur sekkub põhjendamatult omandatud või ühinenud üksuse toimetussüsteemidesse. Arvesse tuleks võtta ka olemasolevaid või kavandatavaid sisemisi kaitsemeetmeid, mille eesmärk on säilitada asjaomaste meediaettevõtete toimetussüsteemide sõltumatus. Võimaliku mõju hindamisel tuleks arvesse võtta ka kõnealuse kontsentratsiooni mõju selle objektiks oleva üksuse või üksuste majanduslikule jätkusuutlikkusele ning seda, kas ilma kontsentratsioonita oleksid nad majanduslikult kestlikud, s.t suudaksid keskpikas perspektiivis jätkata turul majanduslikult elujõuliste, piisavate ressurssidega ja tehnoloogiliselt kohandatud kvaliteetsete meediateenuste osutamist ja arendamist.
- (45) Kasutajaskonna mõõtmine mõjutab otseselt reklaami jaotamist ja hindu ning reklaam on meediasektorile väga tähtis tuluallikas. See on oluline vahend meediasisu populaarsuse hindamiseks ja kasutajaskonna eelistuste mõistmiseks, et kavandada edasist sisutootmist. Seepärast peaks meediaturu osalistel, eelkõige meediateenuse osutajatel ja reklaamijatel, olema võimalik tugineda objektiivsetele kasutajaskonna andmetele, mis on saadud läbipaistvate, erapooletute ja kontrollitavate kasutajaskonna mõõtmise lahenduste abil. Teatavad meedia ökosüsteemis esile kerkinud uued osalejad aga pakuvad mõõtmisteenuseid, ilma et nad teeksid kättesaadavaks teabe oma meetoodika kohta. See võib põhjustada meediaturu osaliste vahel teabe asümmeetriat ja võimalikke turumoonutusi, mis kahjustavad meediateenuse osutajate võrdseid võimalusi turul.
- (46) Selleks et suurendada kasutajaskonna mõõtmise meetodite kontrollitavust ja usaldusväärsust, tuleks kehtestada läbipaistvuskohustused nendele kasutajaskonna mõõtmise süsteemide pakkujatele, kes ei järgi asjaomastes enesereguleerimise organites kokku lepitud sektori võrdlusalusel. Nende kohustuste kohaselt peaksid sellised osalejad taotluse korral ja võimaluste piires andma reklaamijatele ja meediateenuse osutajatele või nende nimel tegutsevatele isikutele teavet, milles kirjeldatakse kasutajaskonna mõõtmiseks kasutatavaid meetodeid. See teave võiks koosneda sellistest elementidest nagu mõõdetud valimi suurus, mõõdetavate näitajate määratlus, parameetrid, mõõtmismeetodid, veapiir ja mõõtmisperiood. Käesoleva määrusega kehtestatud kohustused ei piira kohustusi, mida kohaldatakse kasutajaskonna mõõtmise teenuste osutajate suhtes määruse 2019/1150 või määruse (EL) 2022/XX [digiturgude õigusakt] alusel, sh kohustusi, mis on seotud järjestamise või oma toodete ja teenuste eelistamisega.
- (47) Kasutajaskonna mõõtmise süsteemide pakkujate või neid esindavate organisatsioonide või ühenduste koostatud käitumisjuhendid võivad aidata kaasa käesoleva määruse tulemuslikule kohaldamisele ja seega tuleks nende koostamist soodustada. Enesereguleerimist on juba kasutatud kasutajaskonna mõõtmise valdkonnas kõrgete kvaliteedistandardite edendamiseks. Selle edasiarendamist võib pidada tõhusaks vahendiks, mille abil saab valdkonnas kokku leppida praktilistes lahendustes, et tagada kasutajaskonna mõõtmise süsteemide ja meetoodika vastavus läbipaistvuse, erapooletuse, kaasavuse, proportsionaalsuse, mittediskrimineerimise ja kontrollitavuse põhimõtetele. Selliste käitumisjuhendite koostamisel võiks kõigi asjaomaste

sidusrühmade ja eelkõige meediateenuse osutajatega konsulteerides võtta eeskätt arvesse meediasektori kasvavat digitaliseerumist ja eesmärki saavutada meediaturu osalistele võrdsed tingimused.

- (48) Riiklik reklaam on paljude meediateenuse osutajate jaoks oluline tuluallikas, mis aitab kaasa nende majanduslikule jätkusuutlikkusele. Et tagada siseturul võrdsed võimalused, tuleb juurdepääs riiklikule reklaamile anda mittediskrimineerival viisil mis tahes liikmesriigi igale meediateenuse osutajale, kes suudab jõuda piisavalt mõnede või kõigi asjaomaste üldsuse liikmeteni. Lisaks võib riiklik reklaam muuta meediateenuse osutajad haavatavaks riigipoolse lubamatu mõjutamise suhtes, mis kahjustab teenuste osutamise vabadust ja põhiõigusi. Riikliku reklaami läbipaistmatu ja kallutatud jaotamine on seega võimas vahend meediateenuse osutajate mõjutamiseks või „kinnihoidmiseks“. Riikliku reklaami jaotamist ja läbipaistvust reguleeritakse mõnel juhul meediat puudutavate meetmete ja üldiste riigihankeseaduste killustatud raamistikuga, mis aga ei pruugi hõlmata kõiki riiklikke reklaamikulusid ega pakkuda piisavat kaitset eelis- või erapooliku jaotamise eest. Eelkõige ei kohaldata Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/24/EL⁵⁶ audiovisuaalmeedia teenuste või raadioteenuste jaoks mõeldud saatematerjali soetamiseks, arendamiseks, tootmiseks või ühistootmiseks sõlmitud teenuste riigihankelepingle suhtes. Riiklikku reklaami reguleerivad normid, mis puudutavad konkreetset meediat, – juhul kui need olemas on – erinevad liikmesriigiti märkimisväärselt.
- (49) Selleks et tagada moonutamata konkurents meediateenuse osutajate vahel ning vältida varjatud subsidiumide ja meedia lubamatu poliitilise mõjutamise ohtu, on vaja kehtestada ühised läbipaistvuse, objektiivsuse, proportsionaalsuse ja mittediskrimineerimise nõuded riikliku reklaami ja riigi ressursside (et osta neilt muid kaupu või teenuseid peale riikliku reklaami) jaotamise kohta meediateenuse osutajatele, muu hulgas nõue avaldada teave riigi reklaamikulude saajate ja kulutatud summade kohta. Liikmesriigid peaksid tegema riikliku reklaamiga seotud vajaliku teabe avalikult kättesaadavaks elektroonilises vormingus, mis on kergesti loetav, kättesaadav ja allalaaditav, kooskõlas ärisaladusi käsitlevate liidu ja siseriiklike õigusnormidega. Käesolev määrus ei mõjuta riigiabi eeskirjade kohaldamist, mida kohaldatakse igal üksikjuhul eraldi.
- (50) Meediateenuste siseturu toimimise parandamiseks tehtavate jõupingutuste raames tuleks korrapäraselt jälgida meedia siseturu toimimist ja vastupidavust ohustavaid riske. Sellise järelevalve eesmärk peaks olema anda üksikasjalikke andmeid ja kvalitatiivseid hinnanguid meediateenuste siseturu vastupidavuse kohta, muu hulgas turu kontsentratsiooni määra kohta riiklikul ja piirkondlikul tasandil ning välisriigist lähtuva infoga manipuleerimise ja sekkumise ohu kohta. Seda tuleks teha sõltumatult, tuginedes põhiliste tulemusnäitajate usaldusväärsele loetelule, mille komisjon on välja töötanud ja mida ta korrapäraselt ajakohastab, konsulteerides nõukojaga. Võttes arvesse riskide ja tehnoloogia kiiret arengut meedia siseturul, peaks järelevalve sisaldama tulevikku suunatud meetmeid, nagu stressitestid, et hinnata meedia siseturu vastupidavust, hoiatada meedia mitmekesisuse ja toimetuste sõltumatusega seotud nõrkuste eest ning aidata kaasa juhtimise, andmete kvaliteedi ja riskijuhtimise parandamiseks tehtavatele jõupingutustele. Järelevalve peaks hõlmama eelkõige piiriülese tegevuse ja investeringute taset, regulatiivset koostööd ja meediavaldkonna

⁵⁶

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 65–242).

õigusnormide lähendamist, meediateenuste osutamise takistusi, sh digikeskkonnas, ning majandusressursside jaotamise läbipaistvust ja õiglust meedia siseturul. Samuti tuleks arvesse võtta laiemaid suundumusi meedia siseturul ja riikide meediaturgudel ning meediateenuse osutajaid mõjutavaid siseriiklikke õigusakte. Lisaks peaks järelevalve andma ülevaate meetmetest, mida meediateenuse osutajad on võtnud toimetussüste sõltumatuse tagamiseks, sh lisatud soovitusel nimetatud meetmetest. Järelevalve kõrgeimate standardite tagamiseks tuleks asjakohaselt kaasata nõukoda, sest sinna kuuluvad meediaturu eriteadmistega üksused.

- (51) Selleks et valmistada ette käesoleva määruse nõuetekohast rakendamist, tuleks selle sätteid, mis käsitlevad sõltumatuid meediaasutusi, nõukoda ja direktiivi 2010/13/EL vajalikke muudatusi (määruse artiklid 7–12 ja 27), hakata kohaldama kolm kuud pärast määruse jõustumist, samas kui kõiki teisi määruse sätteid hakatakse kohaldama kuus kuud pärast määruse jõustumist. Seda on vaja eelkõige selleks, et tagada nõukoda õigeaegne loomine määruse eduka rakendamise eesmärgil.
- (52) Kuna käesoleva määruse eesmärgid, nimelt meediateenuste siseturu nõuetekohase toimimise tagamine, ei suuda liikmesriigid ise piisavalt saavutada, sest neil ei ole või ei pruugi olla stiimuleid vajaliku ühtlustamise ja koostöö saavutamiseks, küll aga saab neid meediasisu üha digitaalsema ja piiriülese tootmise, levitamise ja tarbimise ning meediateenuste ainulaadse rolli tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (53) Käesolevas määruses austatakse põhiõigusi ja järgitakse eelkõige hartas tunnustatud põhimõtteid, eriti selle artikleid 7, 8, 11, 16, 47, 50 ja 52. Seepärast tuleks käesolevat määrust tõlgendada ja kohaldada nende õiguste ja põhimõtete kohaselt. Eelkõige ei tohiks ühtegi käesoleva määruse sätet tõlgendada nii, nagu sekkuks see teabe- või ajakirjandusvabadusse või motiveeriks liikmesriike kehtestama nõudeid ajakirjandusväljaannete ajakirjanduslikule sisule.
- (54) Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1725⁵⁷ artikli 42 lõikele 1 konsulteeriti Euroopa Andmekaitseinspektoriga, kes esitas oma arvamuse XX 2022,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I peatükk **Üldsätted**

Artikkel 1

Reguleerimisese ja kohaldamisala

1. Käesoleva määrusega kehtestatakse ühised normid meediateenuste siseturu nõuetekohaseks toimimiseks, säilitades samal ajal meediateenuste kvaliteedi, ning luuakse Euroopa meediateenuste nõukoda.

⁵⁷

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39–98).

2. Käesolev määrus ei mõjuta õigusnorme, mis on sätestatud järgmistes õigusaktides:
- (a) direktiiv 2000/31/EÜ;
 - (b) direktiiv 2019/790/EL;
 - (c) määrus 2019/1150;
 - (d) määrus (EL) 2022/xxx [digiteenuste õigusakt];
 - (e) määrus (EL) 2022/xxx [digiturgude määrus].
 - (f) määrus (EL) 2022/XXX [määrus poliitreklaami läbipaistvuse ja suunamise kohta].
3. Käesolev määrus ei mõjuta liikmesriikide võimalust võtta vastu üksikasjalikumaid eeskirju II peatükis ja III peatüki 5. jaos käsitletud valdkondades, tingimusel et need eeskirjad on kooskõlas liidu õigusega.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- (1) „meediateenus“ – teenus asutamislepingu artiklites 56 ja 57 määratletud tähenduses, kui teenuse või selle eristatava osa peamine eesmärk on pakkuda meediateenuse osutaja toimetust vastutusele mis tahes viisil üldsusele teavitust, meelelahutust, haridust või ajakirjandusväljaandeid;
- (2) „meediateenuse osutaja“ – füüsiline või juriidiline isik, kelle ametialane tegevus seisneb meediateenuse osutamises, kellel on toimetust vastutusele meediateenuse sisu valikul ja kes määrab selle esitamise viisi;
- (3) „avalik-õiguslik meediateenuse osutaja“ – meediateenuse osutaja, kellele on siseriikliku õiguse alusel usaldatud avaliku teenuse osutamise ülesanne või kes saab sellise ülesande täitmiseks riigilt avaliku sektori vahendeid;
- (4) „saade“ – liikuvate kujutiste või helide kogum, mis olenemata selle pikkusest moodustab meediateenuse osutaja koostatud kava või kataloogi raames eraldi elemendi;
- (5) „ajakirjandusväljaanne“ – direktiivi (EL) 2019/790 artikli 2 punktis 4 määratletud väljaanne;
- (6) „audiovisuaalmeedia teenus“ – direktiivi 2010/13/EL artikli 1 lõike 1 punktis a määratletud teenus;
- (7) „toimetaja“ – füüsiline isik või mitu isikut, kes võivad moodustada organi, olenemata selle õiguslikust vormist, staatusest ja koosseisust, ning kes teevad meediateenuse osutajas toimetust otsuseid või teostavad nende otsuste üle järelevalvet;
- (8) „toimetust otsus“ – toimetust vastutusele täitmise eesmärgil regulaarselt tehtav otsus, mis on seotud meediateenuse osutaja igapäevase tegevusega;
- (9) „toimetust vastutusele“ – tegelik kontroll nii saadete või ajakirjandusväljaannete valiku kui ka nende ülesehituse üle meediateenuse osutamise eesmärgil, olenemata siseriikliku õiguse kohasest vastutusest osutatava teenuse eest;

- (10) „väga suure digiplatvormi pakkuja“ – määruse (EL) 2022/XXX [digiteenuste õigusakt] artikli 25 lõike 4 kohaselt määratletud väga suure digiplatvormi pakkuja;
- (11) „videojagamisplatvormi teenus“ – direktiivi 2010/13/EL artikli 1 lõike 1 punktis aa määratletud teenus;
- (12) „riigi reguleeriv asutus või organ“ – asutus või organ, mille liikmesriik on määranud vastavalt direktiivi 2010/13/EL artiklile 30;
- (13) „meediaturu kontsentratsioon“ – määruse (EÜ) nr 139/2004 artiklis 3 määratletud koondumine, mis puudutab vähemalt ühte meediateenuse osutajat;
- (14) „kasutajaskonna mõõtmine“ – meediateenuste kasutajate arvu ja omadusi käsitlevate andmete kogumine, tõlgendamine või muul viisil töötlemine, et teha otsuseid reklaami jaotamise või hindade kohta või sellega seotud sisu kavandamise, tootmise või levitamise kohta;
- (15) „riiklik reklaam“ – reklaam- või enesetutvustussõnumi paigutamine, avaldamine või levitamine mis tahes meediateenuses, tavaliselt makse või muu tasu eest, kui seda teevad riiklikud või piirkondlikud ametiasutused, näiteks riiklikud, föderalsed või piirkondlikud valitsused, reguleerivad asutused või organid, riigi omanduses olevad ettevõtted või muud riigi või piirkondliku tasandi kontrolli all olevad üksused või rohkem kui miljoni elanikuga territoriaalüksuse kohalikud omavalitsused, või kui seda tehakse nende jaoks või nimel;
- (16) „nuhkvara“ – digielementidega toode, mis on spetsiaalselt loodud teiste digielementidega toodete nõrkuste ärakasutamiseks, mis võimaldab füüsiliste või juriidiliste isikute varjatud jälgimist, jälgides, ekstraktides, kogudes või analüüsides sellistest toodetest või selliseid tooteid kasutavatelt füüsilistelt või juriidilistelt isikutelt saadud andmeid, eelkõige salvestades salaja kõnesid või kasutades muul viisil lõppkasutaja seadme mikrofoni, filmides füüsilisi isikuid, masinaid või nende ümbrust, kopeerides sõnumeid, pildistades, jälgides veebikäitumist, jälgides geograafilist asukohta, kogudes muude andurite andmeid või jälgides tegevust mitme lõppkasutaja seadme kaudu, ilma et asjaomast füüsilist või juriidilist isikut oleks sellest konkreetselt teavitatud ja ta oleks andnud selleks selgesõnalise nõusoleku;
- (17) „raske kuritegu“ – üks järgmistest nõukogu raamotsuse 2002/584/JSK⁵⁸ artikli 2 lõikes 2 loetletud kuritegudest:
- a) terrorism,
 - b) inimkaubandus,
 - c) laste seksuaalne ärakasutamine ja lapsporno,
 - d) ebaseaduslik kauplemine relvade, laskemoona ja lõhkeainetega,
 - e) tahtlik tapmine, raskete kehavigastuste tekitamine,
 - f) ebaseaduslik kauplemine inimorganite ja -kudedega,
 - g) inimrööv, ebaseaduslik vabadusevõtmine ja pantvangi võtmine,
 - h) organiseeritud või relvastatud röövimine,
 - i) vägistamine,

⁵⁸

Nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsus 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta (EÜT L 190, 18.7.2002, lk 1–20).

j) Rahvusvahelise Kriminaalkohtu pädevusse kuuluvad kuriteod.

II peatükk

Meediateenuse osutajate ja saajate õigused ja kohustused

Artikkel 3

Meediateenuse saajate õigused

Liidu meediateenuse saajatel on õigus saada avaliku arutelu huvides mitmekesiseid uudiseid ja päevakajalist sisu, mis on toodetud meediateenuse osutajate toimetusvabadust austades.

Artikkel 4

Meediateenuse osutajate õigused

1. Meediateenuse osutajatel on õigus tegeleda siseturul majandustegevusega ilma muude piiranguteta peale nende, mis on lubatud liidu õigusega.
2. Liikmesriigid austavad meediateenuse osutajate tegelikku toimetusvabadust. Liikmesriigid, sh nende reguleerivad asutused ja organid, ei tohi:
 - (a) sekkuda meediateenuse osutajate toimetuspoliitikasse ja -otsustesse ega püüda neid mõjutada ühelgi viisil, otseselt ega kaudselt;
 - (b) pidada kinni, karistada, pealt kuulata, jälgida, läbi otsida või kontrollida meediateenuse osutajaid või asjakohasel juhul nende pereliikmeid, töötajaid või töötajate pereliikmeid või nende äri- ja eraruume ega arestida nende vara põhjusel, et nad keelduvad avaldamast teavet oma allikate kohta, välja arvatud juhul, kui see on põhjendatud ülekaaluka avaliku huviga, kooskõlas harta artikli 52 lõikega 1 ja liidu muude õigusnormidega;
 - (c) kasutada nuhkvara mis tahes seadmes või masinas, mida kasutavad meediateenuse osutajad või asjakohasel juhul nende pereliikmed või töötajad või töötajate pereliikmed, välja arvatud juhul, kui see on igal üksikjuhul eraldi riigi julgeoleku seisukohast põhjendatud ning on kooskõlas harta artikli 52 lõikega 1 ja muude liidu õigusnormidega või kui seda kasutatakse mõne eespool nimetatud isiku raskete kuritegude uurimisel, see on ette nähtud siseriikliku õigusega ning on kooskõlas harta artikli 52 lõikega 1 ja muude liidu õigusnormidega ning punkti b kohaselt võetud meetmed oleksid soovitud teabe saamiseks ebapiisavad.
3. Ilma et see piiraks igale füüsilisele ja juriidilisele isikule tagatud õigust tõhusale kohtulikule kaitsele, määravad liikmesriigid lisaks sellele sõltumatu asutuse või organi, kes tegeleb meediateenuse osutajate või asjakohasel juhul nende pereliikmete, töötajate või töötajate pereliikmete esitatud kaebustega lõike 2 punktide b ja c rikkumise kohta. Meediateenuse osutajatel on õigus nõuda, et kõnealune asutus või organ esitaks kolme kuu jooksul alates taotluse esitamisest arvamuse lõike 2 punktide b ja c järgimise kohta.

Artikkel 5

Kaitsemeetmed avalik-õiguslike meediateenuse osutajate sõltumatuks toimimiseks

1. Avalik-õiguslikud meediateenuse osutajad esitavad kooskõlas oma avaliku teenuse osutamise ülesandega oma kasutajaskonnale erapooletul viisil mitmekesist teavet ja arvamusi.
2. Avalik-õigusliku meediateenuse osutaja juht ja nõukogu liikmed nimetatakse ametisse läbipaistva, avatud ja mittediskrimineeriva menetluse teel ning läbipaistvate, objektiivsete, mittediskrimineerivate ja proportsionaalsete kriteeriumide alusel, mis on eelnevalt sätestatud siseriiklikus õiguses.

Nende ametiaeg määratakse kindlaks siseriikliku õigusega ning see peab olema piisavalt pikk, et tagada avalik-õigusliku meediateenuse osutaja tegelik sõltumatus. Neid võib enne ametiaja lõppu ametist vabastada üksnes erandkorras, kui nad ei vasta enam eelnevalt kindlaks määratud tingimustele, mis on nende ülesannete täitmiseks siseriikliku õigusega ette nähtud, või ebaseadusliku käitumise või tõsise üleastumisega seotud konkreetsetel põhjustel, mis on eelnevalt siseriiklikus õiguses kindlaks määratud.

Ametist vabastamise otsused peavad olema nõuetekohaselt põhjendatud, neist tuleb asjaomast isikut eelnevalt teavitada ja need peavad sisaldama kohtuliku kontrolli võimalust. Ametist vabastamise põhjused tehakse üldsusele kättesaadavaks.
3. Liikmesriigid tagavad, et avalik-õiguslikel meediateenuse osutajatel on piisavad ja stabiilsed rahalised vahendid oma avaliku teenuse osutamise ülesande täitmiseks. Need vahendid peavad olema sellised, et toimetuse sõltumatus oleks tagatud.
4. Liikmesriigid määravad ühe või mitu sõltumatut asutust või organit, et jälgida lõigete 1–3 täitmist.

Artikkel 6

Uudiseid ja päevakajalist sisu pakkuvate meediateenuse osutajate kohustused

1. Uudiseid ja päevakajalist sisu pakkuvad meediateenuse osutajad teevad oma teenuse saajatele hõlpsasti ja vahetult kättesaadavaks järgmise teabe:
 - (a) nende juriidiline nimi ja kontaktandmed;
 - (b) selliste otseste või kaudsete omanike nimed, kellel on osalus, mis võimaldab neil mõjutada teenuseosutaja tegevust ja strateegiliste otsuste tegemist;
 - (c) nende tegelike tulusaajate nimed Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 artikli 3 punkti 6 tähenduses.
2. Ilma et see piiraks hartaga kooskõlas olevate liikmesriikide põhiseaduste kohaldamist, võtavad uudiseid ja päevakajalist sisu pakkuvad meediateenuse osutajad meetmeid, mida nad peavad asjakohaseks, et tagada iga toimetuse sõltumatus. Selliste meetmete eesmärk on eelkõige:
 - (a) tagada, et toimetajatel on vabadus teha oma kutsetegevuse käigus konkreetseid toimetuse otsuseid ning
 - (b) tagada, et meediateenuse osutajates osalust omavad isikud avalikustavad kõik tegelikud või võimalikud huvide konfliktid, mis võivad mõjutada uudiste ja päevakajalise sisu pakkumist.
3. Käesoleva artikli kohaseid kohustusi ei kohaldata selliste meediateenuse osutajate suhtes, kes on mikroettevõtjad direktiivi 2013/34/EL artikli 3 tähenduses.

III peatükk

Regulatiivse koostöö ja hästi toimiva meediateenuste siseturu raamistik

1. jagu

Sõltumatud meediaasutused

Artikkel 7

Liikmesriikide reguleerivad asutused või organid

1. Käesoleva määruse III peatüki kohaldamise eest vastutavad direktiivi 2010/13/EL artiklis 30 osutatud liikmesriikide reguleerivad asutused või organid.
2. Liikmesriikide reguleerivate asutuste või organite suhtes kohaldatakse direktiivi 2010/13/EL artiklis 30 sätestatud nõudeid seoses neile käesoleva määrusega määratud ülesannete täitmisega.
3. Liikmesriigid tagavad, et nende reguleerivatel asutustel või organitel on käesolevast määrusest tulenevate ülesannete täitmiseks piisavad rahalised, inim- ja tehnilised ressursid.
4. Kui see on vajalik käesolevast määrusest tulenevate ülesannete täitmiseks, on liikmesriikide reguleerivatel asutustel või organitel asjakohased uurimisvolitused seoses selliste füüsiliste või juriidiliste isikute käitumisega, kelle suhtes kohaldatakse III peatükki.

Need volitused hõlmavad eelkõige õigust nõuda, et sellised isikud esitaksid mõistliku aja jooksul teavet, mis on proportsionaalne ja vajalik III peatüki kohaste ülesannete täitmiseks; taotluse võib esitada ka muule isikule, kelle valduses võib nende kaubandus-, äri- või kutsetegevusega seotud põhjustel olla vajalik teave.

2. jagu

Euroopa meediateenuste nõukoda

Artikkel 8

Euroopa meediateenuste nõukoda

1. Asutatakse Euroopa meediateenuste nõukoda (edaspidi „nõukoda“).
2. Nõukoda asendab direktiiviga 2010/13/EL loodud audiovisuaalmeedia teenuste Euroopa regulaatorasutuste rühma (ERGA) ja on selle õigusjärglane.

Artikkel 9

Nõukoja sõltumatus

Nõukoda tegutseb oma ülesannete täitmisel ja volituste kasutamisel täiesti sõltumatult. Eelkõige ei taotle ega võta nõukoda oma ülesannete täitmisel ja volituste kasutamisel vastu juhiseid üheltki valitsuselt, institutsioonilt, isikult ega asutuselt. See ei mõjuta komisjoni ja liikmesriikide reguleerivate asutuste või organite pädevusi kooskõlas käesoleva määrusega.

Artikkel 10

Nõukoja ülesehitus

1. Nõukoda koosneb direktiivi 2010/13/EL artiklis 30 osutatud liikmesriikide reguleerivate asutuste või organite esindajatest.
2. Igal nõukoja liikmel on üks hääl.
3. Kui liikmesriigil on rohkem kui üks riiklik reguleeriv asutus või organ, koordineerivad need reguleerivad asutused või organid vajaduse korral oma tegevust ja nimetavad ühise esindaja, kes kasutab hääleõigust.
4. Nõukoda esindab eesistuja. Nõukoda valib oma liikmete hulgast eesistuja hääleõiguslike liikmete kahekolmandikulise häälteenamusega. Eesistuja ametiaeg on kaks aastat.
5. Komisjon määrab nõukotta ühe esindaja. Komisjoni esindaja osaleb nõukoja kõigis tegevustes ja kõigil koosolekutel ilma hääleõiguseta. Nõukoja eesistuja teavitab komisjoni nõukoja käimasolevast ja kavandatavast tegevusest. Nõukoda konsulteerib oma tööprogrammi ja peamiste tulemuste ettevalmistamisel komisjoniga.
6. Nõukoda võib kokkuleppel komisjoniga kutsuda oma koosolekutele eksperte ja vaatlejaid.
7. Nõukoda teeb otsused hääleõiguslike liikmete kahekolmandikulise häälteenamusega.
8. Nõukoda võtab kokkuleppel komisjoniga ja hääleõiguslike liikmete kahekolmandikulise häälteenamusega vastu oma kodukorra.

Artikkel 11

Nõukoja sekretariaat

1. Nõukojal on sekretariaat, mille tagab komisjon.
2. Sekretariaadi peamine ülesanne on aidata täita nõukoja ülesandeid, mis on sätestatud käesolevas määruses ja direktiivis 2010/13/EL.
3. Sekretariaat pakub nõukoja tegevusele haldus- ja korralduslikku tuge. Lisaks abistab sekretariaat nõukoda tema ülesannete täitmisel.

Artikkel 12

Nõukoja ülesanded

Ilma et see piiraks komisjonile aluslepingutega antud volitusi, edendab nõukoda käesoleva määruse ja direktiivi 2010/13/EL rakendavate siseriiklike õigusnormide tulemuslikku ja järjepidevat kohaldamist kogu liidus. Nõukoda:

- (a) toetab tehniliste eriteadmiste abil komisjoni käesoleva määruse nõuetekohase kohaldamise ja direktiivi 2010/13/EL järjepideva rakendamise tagamisel kõigis liikmesriikides, ilma et see piiraks liikmesriikide reguleerivate asutuste või organite ülesandeid;
- (b) edendab koostööd ning teabe, kogemuste ja parimate tavade tõhusat vahetamist liikmesriikide reguleerivate asutuste või organite vahel seoses meediateenuste suhtes kohaldatavate liidu ja siseriiklike õigusnormide, sh käesoleva määruse ja direktiivi 2010/13/EL kohaldamisega, eelkõige seoses kõnealuse direktiivi artiklitega 3, 4 ja 7;

- (c) nõustab taotluse korral komisjoni regulatiivsetes, tehnilistes ja praktilistes aspektides, mis on seotud käesoleva määruse järjepideva kohaldamise ja direktiivi 2010/13/EL rakendamisega, samuti kõigis muudes tema pädevusse kuuluvates meediateenustega seotud küsimustes. Kui komisjon küsib nõukojalt nõu või arvamust, võib ta esitada tähtaja, võttes arvesse küsimuse kiireloomulisust;
- (d) esitab komisjoni nõudmisel arvamusi tehniliste ja faktiliste küsimuste kohta, mis tekivad seoses direktiivi 2010/13/EL artikli 2 lõikega 5c, artikli 3 lõigetega 2 ja 3, artikli 4 lõike 4 punktiga c ning artikli 28a lõikega 7;
- (e) koostab kokkuleppel komisjoniga arvamusi:
 - i) liikmesriikide reguleerivate asutuste või organite vaheliste koostöö- ja vastastikuse abi taotluste kohta, vastavalt käesoleva määruse artikli 13 lõikele 7;
 - ii) täitemeetmete taotluste kohta juhul, kui taotluse esitanud asutus või organ ja taotluse saanud asutus või organ ei jõua soovitatud meetmete osas kokkuleppele, vastavalt käesoleva määruse artikli 14 lõikele 4;
 - iii) siseriiklike meetmete kohta, mis käsitlevad väljaspool liitu asutatud meediateenuse osutajaid, vastavalt käesoleva määruse artikli 16 lõikele 2;
- (f) koostab komisjoni nõudmisel arvamusi:
 - i) riiklike meetmete kohta, mis tõenäoliselt mõjutavad meediateenuste siseturu toimimist, vastavalt käesoleva määruse artikli 20 lõikele 4;
 - ii) meediaturu kontsentratsiooni kohta, mis tõenäoliselt mõjutab meediateenuste siseturu toimimist, vastavalt käesoleva määruse artikli 22 lõikele 1;
- (g) koostab vastavalt käesoleva määruse artikli 21 lõikele 5 arvamusi riikide arvamuste või otsuste eelnõude kohta, milles hinnatakse teavitamisele kuuluva meediaturu kontsentratsiooni mõju meedia mitmekesisusele ja toimetuste sõltumatusale, kui selline kontsentratsioon võib mõjutada siseturu toimimist;
- (h) abistab komisjoni suuniste koostamisel:
 - i) käesoleva määruse ja direktiivi 2010/13 rakendavate siseriiklike õigusnormide kohaldamise kohta, vastavalt käesoleva määruse artikli 15 lõikele 2.
 - ii) tegurite kohta, mida tuleb arvesse võtta meediaturu kontsentratsiooni mõju hindamise kriteeriumide kohaldamisel, vastavalt käesoleva määruse artikli 21 lõikele 3;
 - iii) käesoleva määruse artikli 23 lõigete 1, 2 ja 3 kohaldamise kohta, vastavalt käesoleva määruse artikli 23 lõikele 4.
- (i) tegutseb vastavalt käesoleva määruse artikli 14 lõikele 3 vähemalt ühe asjaomase asutuse taotlusel vahendajana liikmesriikide reguleerivate asutuste või organite vaheliste erimeelsuste korral;
- (j) edendab vastavalt käesoleva määruse artikli 15 lõikele 4 digitaalsete signaalide ning seadmete või kasutajaliideste projekteerimisega seotud tehniliste standardite alast koostööd;
- (k) kooskõlastab vastavalt käesoleva määruse artikli 16 lõikele 1 siseriiklikke meetmeid, mis on seotud väljaspool liitu asutatud ja liidu kasutajaskonnale suunatud meediateenuse osutajate sisu levitamise või sellele juurdepääsuga, kui nende tegevus

kahjustab avalikku julgeolekut või kaitset või kujutab endast tõsist ohtu avalikule julgeolekule ja kaitsele;

- (l) korraldab vastavalt käesoleva määruse artiklile 18 struktureeritud dialoogi väga suurte digiplatvormide pakkujate, meediateenuse osutajate ja kodanikuühiskonna esindajate vahel ning annab tulemustest aru komisjonile;
- (m) edendab vastavalt käesoleva määruse artikli 23 lõikele 5 kasutajaskonna mõõtmise süsteemide kasutuselevõttuga seotud parimate tavade vahetamist.

3. jagu

Regulatiivne koostöö ja õigusnormide lähendamine

Artikkel 13

Struktureeritud koostöö

1. Liikmesriigi reguleeriv asutus või organ („taotluse esitanud asutus“) võib igal ajal taotleda ühelt või mitmelt liikmesriigi reguleerivalt asutuselt või organilt („taotluse saanud asutus“) koostööd või vastastikust abi, et vahetada teavet või võtta meetmeid, mis on olulised käesoleva määruse või direktiivi 2010/13/EL riiklike rakendusmeetmete järjekindlaks ja tulemuslikuks kohaldamiseks.
2. Kui liikmesriigi reguleeriv asutus või organ on seisukohal, et esineb tõsine oht meediateenuste siseturu toimimisele või avalikule julgeolekule ja kaitsele, võib ta taotleda teiste liikmesriikide reguleerivatelt asutustelt või organitelt kiirendatud koostööd või vastastikust abi, tagades samal ajal põhiõiguste, eelkõige sõnavabaduse järgimise.
3. Koostöö või vastastikuse abi, sh kiirendatud koostöö või vastastikuse abi taotlused peavad sisaldama kogu vajalikku teavet, muu hulgas selle eesmärgi ja põhjuseid.
4. Taotluse saanud asutus võib taotluse käsitlemisest keelduda ainult järgmistel juhtudel:
 - (a) ta ei ole taotluse sisu või temalt nõutavate meetmete rakendamise küsimuses pädev;
 - (b) taotluse täitmine rikuks käesolevat määrust, direktiivi 2010/13/EL või muid liidu õigusakte või liidu õigusega kooskõlas olevaid liikmesriigi õigusakte, mida taotluse saanud asutuse suhtes kohaldatakse.

Taotluse saanud asutus põhjendab taotluse käsitlemisest keeldumist.

5. Taotluse saanud asutus teavitab taotluse esitanud asutust taotluse alusel võetud meetmete tulemustest või edusammudest.
6. Taotluse saanud asutus teeb kõik endast oleneva, et taotlust põhjendamatult viivitusega käsitleda ja sellele vastata. Taotluse saanud asutus esitab 14 kalendripäeva jooksul alates taotluse saamisest vahetulemused ja seejärel korrapäraselt ajakohastatud teavet taotluse täitmise edenemise kohta. Kiirendatud koostöö või vastastikuse abi taotluste korral käsitleb taotluse saanud asutus taotlust ja vastab sellele 14 kalendripäeva jooksul.
7. Kui taotluse esitanud asutus leiab, et taotluse saanud asutuse võetud meetmed ei ole taotluse käsitlemiseks ja sellele vastamiseks piisavad, teavitab ta sellest

põhjendamatu viivitusega taotluse saanud asutust ja selgitab oma seisukoha põhjuseid. Kui taotluse saanud asutus selle seisukohaga ei nõustu või kui taotluse saanud asutus ei vasta, võib kumbki asutus suunata küsimuse nõukojale. 14 kalendripäeva jooksul alates küsimuse suunamisest esitab nõukoda kokkuleppel komisjoniga selles küsimuses arvamuse, sh soovitatavad meetmed. Taotluse saanud asutus teeb kõik endast oleneva, et nõukoja arvamust arvesse võtta.

Artikkel 14

Videojagamispplatvormide kohustuste täitmise taotlused

1. Ilma et see piiraks direktiivi 2000/31/EÜ artikli 3 kohaldamist, võib liikmesriigi reguleeriv asutus või organ paluda teise riigi reguleerival asutusel või organil võtta vajalikke ja proportsionaalseid meetmeid, et tagada videojagamispplatvormidele direktiivi 2010/13/EL artikli 28b alusel kehtestatud kohustuste tulemuslik täitmine.
2. Taotluse saanud asutus või organ teavitab põhjendamatu viivitusega ja 30 kalendripäeva jooksul taotluse esitanud asutust või organit lõike 1 kohaselt võetud või kavandatud meetmetest.
3. Kui taotluse esitanud asutus või organ ja taotluse saanud asutus või organ ei jõua lõike 1 kohaselt võetavates meetmetes kokkuleppele, võib kumbki asutus või organ suunata küsimuse lahendamiseks nõukojale, et kokkuleppele jõuda.
4. Kui nõukoja vahenduse tulemusel kokkuleppele ei jõuta, võib taotluse esitanud asutus või organ või taotluse saanud asutus või organ paluda nõukojal esitada selles küsimuses arvamuse. Nõukoda hindab oma arvamuses, kas taotluse saanud asutus või organ on täitnud lõikes 1 osutatud taotluse. Kui nõukoda leiab, et taotluse saanud asutus ei ole taotlust täitnud, soovib nõukoda meetmeid taotluse täitmiseks. Nõukoda esitab kokkuleppel komisjoniga põhjendamatu viivitusega oma arvamuse.
5. Taotluse saanud asutus või organ teavitab põhjendamatu viivitusega ja hiljemalt 30 kalendripäeva jooksul alates lõikes 4 osutatud arvamuse saamisest nõukoda, komisjoni ja taotluse esitanud asutust või organit seoses arvamusega võetud või kavandatud meetmetest.

Artikkel 15

Suunised meedia reguleerimise küsimustes

1. Nõukoda edendab parimate tavade vahetamist liikmesriikide reguleerivate asutuste või organite vahel – konsulteerides vajaduse korral sidusrühmadega ja tihedas koostöös komisjoniga – regulatiivsetes, tehnilistes või praktilistes küsimustes, mis on olulised käesoleva määruse ja direktiivi 2010/13/EL rakendavate siseriiklike õigusnormide järjepideva ja tulemusliku kohaldamise seisukohast.
2. Kui komisjon annab välja suuniseid käesoleva määruse või direktiivi 2010/13/EL rakendavate siseriiklike õigusnormide kohaldamise kohta, abistab nõukoda teda eriteadmistega regulatiivsetes, tehnilistes või praktilistes küsimustes, eelkõige seoses järgmisega:
 - (a) üldist huvi pakkuvate audiovisuaalmeedia teenuste sobiv esiletoomine direktiivi 2010/13/EL artikli 7a kohaselt;
 - (b) meediateenuse osutajate omandistruktuuri käsitleva teabe kättesaadavaks tegemine, nagu on sätestatud direktiivi 2010/13/EL artikli 5 lõikes 2.

3. Komisjon võib esitada arvamuse kõigis küsimustes, mis on seotud käesoleva määruse ja direktiivi 2010/13/EL rakendavate siseriiklike õigusnormide kohaldamisega. Taotluse korral abistab komisjoni selles nõukoda.
4. Nõukoda edendab koostööd meediateenuse osutajate, standardiorganisatsioonide ja muude asjaomaste sidusrühmade vahel, et hõlbustada digitaalsete signaalide või meediateenuste juurdepääsu ja nende kasutamist kontrollivate või haldavate seadmete või kasutajaliideste projekteerimisega seotud tehniliste standardite väljatöötamist.

Artikkel 16

Väljaspool liitu asutatud meediateenuse osutajaid käsitlevate meetmete koordineerimine

1. Nõukoda koordineerib liikmesriikide reguleerivate asutuste või organite meetmeid, mis on seotud väljaspool liitu asutatud meediateenuse osutajate pakutavate selliste meediateenuste levitamise või neile juurdepääsuga, mis on suunatud liidu kasutajaskonnale, kui sellised meediateenused kahjustavad avalikku julgeolekut ja kaitset või kujutavad endast tõsist ohtu, mis võib avalikku julgeolekut ja kaitset kahjustada, võttes muu hulgas arvesse kontrolli, mida kolmandad riigid võivad nende üle teostada.
2. Nõukoda võib kokkuleppel komisjoniga esitada arvamusi lõike 1 kohaste asjakohaste riiklike meetmete kohta. Kõik riikide pädevad ametiasutused, sh liikmesriikide reguleerivad asutused või organid, teevad kõik endast oleneva, et nõukoja arvamusi arvesse võtta.

4. jagu

Meediateenuste osutamine digikeskkonnas

Artikkel 17

Meediateenuse osutajate sisu väga suurte digiplatvormidel

1. Väga suurte digiplatvormide pakkujad tagavad funktsiooni, mis võimaldab nende teenusesaajatel deklareerida, et:
 - (a) ta on meediateenuse osutaja artikli 2 lõike 2 tähenduses;
 - (b) tema toimeetus on sõltumatu liikmesriikidest ja kolmandatest riikidest; ning
 - (c) tema suhtes kohaldatakse ühes või mitmes liikmesriigis toimeetusvastutuse teostamise regulatiivseid nõudeid või ta järgib toimeetusstandardeid reguleerivat kaas- või enesereguleerimise mehhanismi, mis on asjaomases meediasektoris ühes või mitmes liikmesriigis laialdaselt tunnustatud.
2. Kui väga suure digiplatvormi pakkuja otsustab peatada oma internetipõhiste vahendusteenuste pakkimise seoses käesoleva artikli lõike 1 kohase deklaratsiooni esitanud meediateenuse osutaja pakutava sisuga põhjusel, et see sisu ei ole tema tingimustega kooskõlas, ilma et see sisu suurendaks määruse (EL) 2022/XXX [digiteenuste õigusakt] artiklis 26 osutatud süsteemset riski, võtab ta enne peatamise jõustumist kõik võimalikud meetmed, mis on kooskõlas tema kohustustega tulenevalt liidu õigusest, muu hulgas määrusest (EL) 2022/XXX [digiteenuste õigusakt], et

edastada asjaomasele meediateenuse osutajale otsusele lisatud põhjendused, nagu on nõutud määruse (EL) 2019/1150 artikli 4 lõikes 1.

3. Väga suurte digiplatvormide pakkujad võtavad kõik vajalikud tehnilised ja korralduslikud meetmed tagamaks, et määruse (EL) 2019/1150 artikli 11 kohaseid kaebusi, mille on esitanud käesoleva artikli lõike 1 kohase deklaratsiooni esitanud meediateenuse osutajad, menetletakse ja nende kohta tehakse otsus eelisjärjekorras ja põhjendamatult viivitusega.
4. Kui lõike 1 kohase deklaratsiooni esitanud meediateenuse osutaja leiab, et väga suure digiplatvormi pakkuja piirab või peatab sageli meediateenuse osutaja teenuste osutamise seoses tema pakutava sisuga ilma piisava põhjusega, peab väga suure digiplatvormi pakkuja meediateenuse osutaja taotluse korral meediateenuse osutajaga heas usus sisulist ja tulemuslikku dialoogi, et jõuda kokkuleppele põhjendamatute piirangute või peatamiste lõpetamises ja nende edaspidises vältimises. Meediateenuse osutaja võib teavitada sellise teabevahetuse tulemustest nõukoda.
5. Väga suurte digiplatvormide pakkujad teevad igal aastal üldsusele kättesaadavaks teabe järgmise kohta:
 - (a) selliste juhtumite arv, mille puhul nad piirasid või peatasid teenust põhjusel, et käesoleva artikli lõike 1 kohase deklaratsiooni esitanud meediateenuse osutaja pakutav sisu ei ole nende tingimustega kooskõlas; ning
 - (b) selliste piirangute kehtestamise põhjused.
6. Käesoleva artikli järjepideva ja tulemusliku rakendamise hõlbustamiseks võib komisjon anda välja suunised lõikes 1 sätestatud deklaratsiooni vormi ja üksikasjade kehtestamiseks.

Artikkel 18

Struktureeritud dialoog

1. Nõukoda korraldab väga suurte digiplatvormide pakkujate, meediateenuse osutajate esindajate ja kodanikuühiskonna esindajate osalusel korrapäraselt struktureeritud dialoogi, et arutada käesoleva määruse artikli 17 kohaldamisel saadud kogemusi ja parimaid tavasid, edendada juurdepääsu väga suurte digiplatvormide erinevatele sõltumatu meedia pakumistele ning jälgida, et järgitakse enesereguleerimise algatusi, mille eesmärk on kaitsta ühiskonda kahjuliku sisu, sh desinformatsiooni ning välisriigist lähtuva infoga manipuleerimise ja sekkumise eest.
2. Nõukoda annab dialoogi tulemustest aru komisjonile.

Artikkel 19

Audiovisuaalmeedia pakumise kohandamise õigus

1. Kasutajatel on õigus hõlpsasti muuta mis tahes seadme või kasutajaliidese vaikeseadeid, mis kontrollivad või haldavad juurdepääsu audiovisuaalmeedia teenustele ja nende kasutamist, et kohendada audiovisuaalmeedia pakumist vastavalt nende huvidele või eelistustele kooskõlas õigusaktidega. Käesolev säte ei mõjuta siseriiklikke meetmeid direktiivi 2010/13/EL artikli 7a rakendamiseks.
2. Lõikes 1 osutatud seadmete ja kasutajaliideste turule laskmisel tagavad tootjad ja arendajad, et neil on funktsioon, mis võimaldab kasutajatel vabalt ja lihtsalt muuta

vaikeseadeid, mis kontrollivad või haldavad juurdepääsu pakutavatele audiovisuaalmeedia teenustele ja nende kasutamist.

5. jagu

Hästi toimiva meediaturu meetmetele ja menetlustele esitatavad nõuded

Artikkel 20

Liikmesriikide meetmed, mis mõjutavad meediateenuse osutajate tegevust

1. Kõik liikmesriigi võetavad seadusandlikud, regulatiivsed või haldusmeetmed, mis võivad mõjutada meediateenuse osutajate tegevust siseturul, peavad olema nõuetekohaselt põhjendatud ja proportsionaalsed. Sellised meetmed peavad olema põhjendatud, läbipaistvad, objektiivsed ja mittediskrimineerivad.
2. Iga lõikes 1 osutatud regulatiivse või haldusmeetme ettevalmistamiseks või vastuvõtmiseks kasutatava siseriikliku menetluse suhtes kohaldatakse eelnevalt kindlaks määratud selget ajakava.
3. Ilma et see piiraks meediateenuse osutaja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele, on igal meediateenuse osutajal, kelle suhtes kohaldatakse lõikes 1 osutatud regulatiivset või haldusmeetmet, mis teda isiklikult ja otseselt puudutab, lisaks õigus esitada meetme kohta kaebus apellatsiooniorganile. See organ peab olema sõltumatu asjaga seotud pooltest ja välisest sekkumisest või poliitilisest survest, mis võib ohustada tema menetluses olevate küsimuste sõltumatut hindamist. Tal peavad olema asjakohased eriteadmised, mis võimaldavad tal oma ülesandeid tulemuslikult täita.
4. Nõukoda koostab komisjoni taotlusel arvamuse, kui siseriiklik seadusandlik, regulatiivne või haldusmeede mõjutab tõenäoliselt meediateenuste siseturu toimimist. Pärast nõukoda arvamuse saamist võib komisjon esitada selles küsimuses oma arvamuse, ilma et see piiraks talle aluslepingutega antud volitusi. Nõukoda ja asjakohasel juhul komisjoni arvamused tehakse üldsusele kättesaadavaks.
5. Kui riigi ametiasutus või organ võtab vastu meetme, mis mõjutab meediateenuse osutajat isiklikult ja otseselt ning mis tõenäoliselt mõjutab meediateenuste siseturu toimimist, edastab ta nõukoda ja asjakohasel juhul komisjoni taotlusel põhjendamatu viivitusega ja elektrooniliselt kogu asjakohase teabe, sh lühiülevaate faktilistest asjaoludest, oma meetme, põhjused, millele riigi ametiasutuse või organi meede tugineb, ning vajaduse korral teiste asjaomaste asutuste seisukohad.

Artikkel 21

Meediaturu kontsentratsiooni hindamine

1. Liikmesriigid sätestavad oma õigussüsteemides materiaalõiguse ja menetlusnormid, millega tagatakse meediaturu sellise kontsentratsiooni hindamine, millel võib olla märkimisväärne mõju meedia mitmekesisusele ja toimetuste sõltumatusele. Need normid peavad:
 - (a) olema läbipaistvad, objektiivsed, proportsionaalsed ja mittediskrimineerivad;
 - (b) nõudma, et meedia mitmekesisusele ja toimetuste sõltumatusele märkimisväärset mõju avaldada võiva meediaturu kontsentratsiooni osalised

teataksid sellest kontsentratsioonist eelnevalt asjaomastele riigi ametiasutustele või organitele;

- (c) määrama liikmesriigi reguleeriva asutuse või organi, kelle ülesanne on hinnata teatamisele kuuluva kontsentratsiooni mõju meedia mitmekesisusele ja toimetuste sõltumatusele, või tagama liikmesriigi reguleeriva asutuse või organi kaasamise sellisesse hindamisse;
- (d) kehtestama eelnevalt objektiivsed, mittediskrimineerivad ja proportsionaalsed kriteeriumid meedia mitmekesisusele ja toimetuste sõltumatusele märkimisväärsel mõju avaldada võivast meediaturu kontsentratsioonist teatamiseks ning meedia mitmekesisusele ja toimetuste sõltumatusele avalduva mõju hindamiseks.

Käesolevas lõikes osutatud hindamine on eraldiseisev konkurentsioiguse valdkonna hindamistest, sh ühinemiskontrolli eeskirjades sätestatud hindamistest. See ei piira vajaduse korral määruse (EÜ) nr 139/2004 artikli 21 lõike 4 kohaldamist.

2. Lõikes 1 osutatud hindamise juures võetakse arvesse järgmisi elemente:
 - (a) kontsentratsiooni mõju meedia mitmekesisusele, sh selle mõju avaliku arvamuse kujundamisele ja meediaturu osaliste mitmekesisusele, pidades silmas internetikeskkonda ning poolte huve, seoseid või tegevust teistes meedia- ja muudes ettevõtetes;
 - (b) toimetuse sõltumatuse kaitsemeetmed, sealhulgas kontsentratsiooni mõju toimetusrühmade toimimisele, ning meediateenuse osutajate võetud meetmed, mille eesmärk on tagada konkreetsete toimetussüste sõltumatus;
 - (c) kas omandav ja omandatav üksus jääksid ilma kontsentratsioonita majanduslikult kestlikuks ning kas on alternatiivseid võimalusi nende majandusliku jätkusuutlikkuse tagamiseks.
3. Komisjon, keda abistab nõukoda, võib anda välja suuniseid tegurite kohta, mida tuleb arvesse võtta, kui liikmesriikide reguleerivad asutused või organid kohaldavad kriteeriume, mille alusel hinnatakse meediaturu kontsentratsiooni mõju meedia mitmekesisusele ja toimetuste sõltumatusele.
4. Liikmesriigi reguleeriv asutus või organ konsulteerib eelnevalt nõukojaga iga arvamuse või otsuse üle, mille ta kavatses vastu võtta ja milles hinnatakse teavitamisele kuuluva meediaturu kontsentratsiooni mõju meedia mitmekesisusele ja toimetuste sõltumatusele, kui selline kontsentratsioon võib mõjutada siseturu toimimist.
5. 14 kalendripäeva jooksul pärast lõikes 4 osutatud konsulteerimist koostab nõukoda arvamuse talle edastatud liikmesriigi arvamuse või otsuse eelnõu kohta, võttes arvesse lõikes 2 osutatud elemente, ning edastab selle arvamuse konsulteerivale asutusele ja komisjonile.
6. Lõikes 4 osutatud liikmesriigi reguleeriv asutus või organ võtab lõikes 5 osutatud arvamust täiel määral arvesse. Kui asutus arvamust täielikult või osaliselt ei järgi, esitab ta 30 kalendripäeva jooksul alates arvamuse kättesaamisest nõukojale ja komisjonile põhjendatud selgituse oma seisukoha kohta. Komisjon võib esitada selles küsimuses arvamuse, ilma et see piiraks talle aluslepingutega antud volitusi.

Artikkel 22

Arvamused meediaturu kontsentratsiooni kohta

1. Kui artikli 21 kohast hindamist või konsulteerimist ei toimu, koostab nõukoda komisjoni taotlusel arvamuse meediaturu kontsentratsiooni mõju kohta meedia mitmekesisusele ja toimetuste sõltumatusele, kui meediaturu kontsentratsioon võib mõjutada meediateenuste siseturu toimimist. Nõukoda tugineb oma arvamuses artikli 21 lõikes 2 sätestatud elementidele. Nõukoda võib juhtida komisjoni tähelepanu meediaturu kontsentratsioonile, mis tõenäoliselt mõjutab meediateenuste siseturu toimimist.
2. Pärast nõukoja arvamuse saamist võib komisjon esitada selles küsimuses oma arvamuse, ilma et see piiraks talle aluslepingutega antud volitusi.
3. Nõukoja ja asjakohasel juhul komisjoni arvamused tehakse üldsusele kättesaadavaks.

6. jagu

Majandusressursside läbipaistev ja õiglane jaotamine

Artikkel 23

Kasutajaskonna mõõtmine

1. Kasutajaskonna mõõtmise süsteemid ja meetodid peavad vastama läbipaistvuse, erapooletuse, kaasavuse, proportsionaalsuse, mittediskrimineerimise ja kontrollitavuse põhimõtetele.
2. Ilma et see piiraks ettevõtete ärisaladuste kaitset, esitavad ettevõtjad, kes pakuvad endale kuuluvaid kasutajaskonna mõõtmise süsteeme, meediateenuse osutajatele ja reklaamijatele ning meediateenuse osutajate ja reklaamijate volitatud kolmandatele isikutele põhjendamatu viivituse ja tasuta täpse, üksikasjaliku, põhjaliku, arusaadava ja ajakohase teabe neis kasutajaskonna mõõtmise süsteemides kasutatava meetoodika kohta. See säte ei mõjuta liidu andmekaitse- ja eraelu puutumatuse norme.
3. Liikmesriikide reguleerivad asutused või organid julgustavad kasutajaskonna mõõtmise süsteemide pakkujaid koos meediateenuse osutajate, neid esindavate organisatsioonide ja muude huvitatud isikutega koostama käitumisjuhendeid, mille eesmärk on aidata kaasa lõikes 1 osutatud põhimõtete järgimisele, muu hulgas edendades sõltumatuid ja läbipaistvaid auditeid.
4. Komisjon, keda abistab nõukoda, võib anda välja suuniseid käesoleva artikli lõigete 1, 2 ja 3 kohaldamiseks praktikas.
5. Nõukoda edendab kasutajaskonna mõõtmise süsteemide kasutuselevõttuga seotud parimate tavade vahetamist korrapärase dialoogi kaudu liikmesriikide reguleerivate asutuste või organite esindajate, kasutajaskonna mõõtmise süsteemide pakkujate esindajate ja muude huvitatud isikute vahel.

Artikkel 24

Riikliku reklaami jaotamine

1. Avaliku sektori rahalisi vahendeid või muid tasusid või eeliseid, mida ametiasutused annavad meediateenuse osutajatele reklaami eesmärgil, antakse läbipaistvate,

objektiivsete, proportsionaalsete ja mittediskrimineerivate kriteeriumide alusel ning avatud, proportsionaalsete ja mittediskrimineerivate menetluste kaudu. Käesolev artikkel ei mõjuta riigihanke-eeskirju.

2. Avaliku sektori asutused, sh riiklikud, föderalsed või piirkondlikud valitsused, reguleerivad asutused või organid, riikliku või piirkondliku tasandi riigi omanduses olevad ettevõtted või muud riigi kontrolli all olevad üksused ning rohkem kui miljoni elanikuga territoriaaluksuse kohalikud omavalitsused teevad üldsusele igal aastal kättesaadavaks täpse, põhjaliku, arusaadava, üksikasjaliku teabe meediateenuse osutajatele eraldatud reklaamikulude kohta, sh vähemalt järgmised andmed:
 - (a) nende meediateenuse osutajate ametlikud nimed, kellelt reklaamiteenuseid osteti;
 - (b) aastas kokku kulutatud summa ning meediateenuse osutaja kohta kulutatud summa.
3. Liikmesriigi reguleerivad asutused või organid jälgivad riikliku reklaami jaotamist meediaturgudel. Selleks et hinnata lõike 2 kohaselt kättesaadavaks tehtud riiklikku reklaami käsitleva teabe täpsust, võivad liikmesriikide reguleerivad asutused või organid nõuda lõikes 2 osutatud üksustelt lisateavet, muu hulgas teavet lõikes 1 osutatud kriteeriumide kohaldamise kohta.
4. Riigi vahendite eraldamisel meediateenuse osutajatele, et osta neilt muid kaupu või teenuseid peale riikliku reklaami, kohaldatakse lõikes 1 sätestatud nõudeid. Käesolev artikkel ei mõjuta riigiabi eeskirjade kohaldamist.

IV peatükk – Lõppsätted

Artikkel 25

Järelevalve

1. Komisjon tagab meediateenuste siseturu, sh selle toimimise ja vastupidavusega seotud riskide ning edusammude sõltumatu järelevalve. Järelevalve tulemuste üle konsulteeritakse nõukojaga.
2. Komisjon määrab nõukojaga konsulteerides kindlaks põhilised tulemusnäitajad, mida kasutatakse lõikes 1 osutatud järelevalves.
3. Järelevalve hõlmab järgmist:
 - (a) kõigi liikmesriikide meediaturgude vastupidavuse üksikasjalik analüüs, muu hulgas seoses meedia kontsentratsiooni taseme ning välisriigist lähtuva infoga manipuleerimise ja sekkumisega;
 - (b) ülevaade ja tulevikku suunatud hinnang meediateenuste siseturu kui terviku vastupidavuse kohta;
 - (c) ülevaade meetmetest, mida meediateenuse osutajad on võtnud konkreetsete toimetusesotsuste sõltumatuse tagamiseks.
4. Järelevalvet tehakse igal aastal ja selle tulemused tehakse üldsusele kättesaadavaks.

Artikkel 26

Hindamine ja aruandlus

1. Hiljemalt [neli aastat pärast käesoleva määruse jõustumist] ja pärast seda iga nelja aasta järel hindab komisjon käesolevat määrust ja esitab selle kohta aruande Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele.
2. Komisjoni nõudmisel saadavad liikmesriigid ja nõukoda talle lõike 1 kohaldamiseks asjakohase teabe.
3. Lõikes 1 osutatud hindamiste läbiviimisel võtab komisjon arvesse järgmist:
 - (a) Euroopa Parlamendi, nõukogu ja muude asjaomaste organite või allikate seisukohad ja järeldused;
 - (b) asjakohastel foorumitel toimunud asjakohaste arutelude tulemused;
 - (c) nõukoja väljaantud asjakohased dokumendid;
 - (d) artiklis 25 osutatud järelevalve tulemused.

Artikkel 27

Direktiivi 2010/13/EL muutmine

1. Direktiivi 2010/13/EL artikkel 30b jäetakse välja.
2. Viiteid direktiivi 2010/13/EL artiklile 30b käsitatakse viidetena käesoleva määruse artiklile 12.
3. Liidu õiguses sisalduvaid viiteid audiovisuaalmeedia teenuste Euroopa regulaatorasutuste rühmale (ERGA) käsitatakse viidetena Euroopa meediateenuste nõukojale („nõukoda“).

Artikkel 28

Jõustumine ja kohaldamine

1. Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.
2. Käesolevat määrust kohaldatakse alates [6 kuud pärast jõustumist].
Artikleid 7–12 ja 27 kohaldatakse aga alates [3 kuud pärast jõustumist] ning artikli 19 lõiget 2 alates [48 kuud pärast jõustumist].
3. Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

FINANTSSELGITUS

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

- 1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus
- 1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad
- 1.3. Ettepaneku/algatuse liik
- 1.4. Eesmärgid
- 1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused
- 1.6. Ettepaneku/algatuse kestus ja finantsmõju
- 1.7. Ettenähtud eelarve täitmise viisid

2 HALDUSMEETMED

- 2.1. Järelevalve ja aruandluse eeskirjad
- 2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)
- 2.3. Pettuse ja eeskirjade eiramise ärahoidmise meetmed

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

- 3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub
- 3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele
- 3.3. Hinnanguline mõju tuludele

FINANTSSELGITUS

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

Määrus, millega luuakse siseturul meediateenuste ühine raamistik (Euroopa meediavabaduse määrus) ja muudetakse direktiivi 2010/13/EL

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad

- Siseturg
- Investeerimine inimestesse, sotsiaalsesse ühtekuuluvusse ja väärtustesse
- Uus hoog ELi demokraatiale

1.3. Ettepanek/algatus käsitleb

☒ uut meetet

☐ uut meetet, mis tuleneb katseprojektist / ettevalmistavast meetmest⁵⁹

☐ olemasoleva meetme pikendamist

☐ ühe või mitme meetme ümbersuunamist teise või uude meetmesse või ühendamist teise või uue meetmega

1.4. Eesmärgid

1.4.1. Üldeesmärgid

Sekkumise üldeesmärk on parandada meedia siseturu toimimist. Meedia siseturu toimimise parandamine soodustab kvaliteetsete meediateenuste osutamist ja tugevdab seega kogu siseturu terviklust. See eesmärk saavutatakse määrusega, milles sätestatakse ühised normid ja mida toetab meediat reguleerivate asutuste struktureeritud koostöö raamistik nõukojas, mis koosneb asjaomaste riiklike sõltumatute meediat reguleerivate asutuste või organite esindajatest.

1.4.2. Erieesmärgid

Piiriülese tegevuse ja investeeringute edendamine meedia siseturul

Eesmärk on hõlbustada meediaturu osalistel laiendada oma tegevust kogu siseturul ning suurendada järk-järgult piiriüleste investeeringute arvu ja mahtu. Selleks tahetakse algatusega koordineerida teatavaid elemente liikmesriikide erinevates meedia mitmekesisuse raamistikes, et hõlbustada teenuste piiriülest osutamist. Algatuse eesmärk on eelkõige tagada, et meediaturu tehingute hindamisel käsitleksid riikide sõltumatud asutused meedia mitmekesisust kogu ELi meediaturul järjepidevalt, kasutades ühiseid kriteeriume ja ELi tasandi koordineerimist.

Suurem regulatiivne koostöö ja õigusnormide lähendamine meedia siseturul

Eesmärk on tugevdada regulatiivset koostööd, et tagada piiriüleses kontekstis paremini ELi meediaraamistiku järgimine ning ELi tasandi arvamuste ja suuniste kaudu edendada õigusnormide lähendamist, mis aitaks ühtlustada lähenemisviise meedia sõltumatusele ja mitmekesisusele, muu hulgas internetis. Samuti on eesmärk

⁵⁹

Vastavalt finantsmääruse artikli 58 lõike 2 punktile a või b.

pakkuda vahendeid sõltumatute reguleerivate asutuste kollektiivseks – kogu ELi hõlmavaks – tegevuseks, et kaitsta ELi siseturgu teenuseosutajate (sh kolmandate riikide teenuseosutajate) eest, kes ei järgi ELi meediastandardeid.

Kvaliteetsete meediateenuste vaba osutamise hõlbustamine siseturul

Eesmärk on tagada, et tarbijad ja ettevõtted saaksid usaldusväärset sisu, mida pakub sõltumatu meedia piiriülesel meediateenuste turul, mis muutub üha digitaalsemaks. Algatuse eesmärk on leevendada avaliku ja erasektori põhjendamatut sekkumist toimetusevabadusse, et edendada kvaliteetsete meediateenuste osutamist siseturul. Algatus suurendab meediaomandi läbipaistvust, et tugevdada meedia vastutust ja sõltumatust. Samuti on algatuse eesmärk edendada meediaettevõtete sõltumatu toimimise huvides enesereguleerimist. Lisaks on algatuse eesmärk tagada, et ajakirjanike töösse ei sekkutaks, eelkõige seoses allikate kaitsmisega.

Majandusressursside läbipaistva ja õiglase jaotamise tagamine meedia siseturul

Eesmärk on tagada majandusressursside läbipaistva ja õiglase jaotamise abil meediaturu osalistele võrdsed võimalused. Selle saavutamiseks on vaja suurendada kasutajaskonna mõõtmise meetodite läbipaistvust, mittediskrimineerivust, proportsionaalsust, objektiivsust ja kaasavust, eelkõige internetis. Samuti on ettepaneku eesmärk tagada meedialt tellitava riikliku reklaami läbipaistvus, mittediskrimineerimine, proportsionaalsus ja objektiivsus, minimeerimaks ohtu, et eelistatakse valitsusmeelseid väljaandeid või kasutatakse riigi toetust erahuvide teenimiseks, kahjustades teisi turuosalisi, ning seeläbi edendada ausat konkurentsi meedia siseturul.

1.4.3. Oodatavad tulemused ja mõju

Eeldatakse, et määrus ja soovitus meediaettevõtetele ja liikmesriikidele edendada meedia sõltumatust, mida toetab juhtimisstruktuur, mis koosneb nõukojast, keda abistab komisjoni sekretariaat, parandab meedia siseturu toimimist, ühtlustades meedia mitmekesisusega seotud valdkondade siseriiklikke õigusnorme ja lähenemisviise tõhusal, sidusal, proportsionaalsel ja üldiselt tulemuslikul viisil.

Ettepanekule lisatud mõjuhindangu finantsmudeli kohaselt on majanduslik puhaskasu suurenenud tulude näol esimesel aastal 2 885 miljonit eurot ja järgnevatel aastatel 2 898,1 miljonit eurot. Meediaturul osalejad saavad otsest regulatiivset kasu.

Audiovisuaalsektor saab eelkõige kasu siseriiklikele meedia mitmekesisust käsitlevatele õigusaktidele ja turukontrolli menetlustele ühiste nõuete kehtestamisest ning mastaabisäästust paremini toimival, prognoositavamal, sidusamal ja vähem protektsionistlikul meedia siseturul.

Ringhäälinguorganisatsioonid ja (audiovisuaalse) uudistesisu pakkujad ning välismaised üksused, kes kannatavad suurema tõenäosusega õigusliku killustatuse tõttu, saavad laiendada oma tegevust teistes liikmesriikides.

Need ringhäälinguorganisatsioonid ja ajakirjandusettevõtted, kes kasutavad soovitusi toimetuse sõltumatuse kaitsemeetmete kohta, tugevdavad oma toimetuste sõltumatust ja suurendavad nende vabadust teha otsuseid ilma avaliku või erasektori sekkumiseta, suurendades meedias väljendatud seisukohtade ja analüüsitud küsimuste mitmekesisust. Nende kaitsemeetmete laialdasem kasutamine meediaettevõtetes suurendab ka ajakirjanike sõltumatust meediaomanikest.

Meediaomandi ja eelkõige omanike muude ärihuvide suurem läbipaistvus tõhustab ausat konkurentsi, eriti kirjutava pressisektoris (mis hõlmab trüki- ja

internetimeediat), mille jaoks liikmesriikidel tavaliselt puuduvad konkreetsed läbipaistvusvahendid, näiteks meediaregistrid.

Läbipaistvamad internetipõhised kasutajaskonna mõõtmise süsteemid vähendavad turumoonutusi, tugevdavad veelgi meediateenuse osutajate ja internetiettevõtete võrdseid võimalusi ning toovad eelkõige kasu audiovisuaalmeedia teenustele ja veebiajakirjandusele, samuti internetis reklaamijatele. Samuti peaksid sellest kasu saama ajakirjanikud, sest nad mõistavad paremini, kuidas internetiettevõtte meediateenuste kasutajaskonda mõõdavad. Riikliku reklaami läbipaistvust ja õiglust käsitlevad meetmed vähendavad turumoonutusi ja tagavad, et suuremal hulgal meediaväljaannetel on juurdepääs sellele tuluallikale.

VKEdele toovad kasu suurem kindlus ja asjaolu, et nende õigusabikulud kahanevad. Ka võimalik parem juurdepääs riiklikule reklaamile annab väiksematele ettevõtetele proportsionaalselt suurema võimaluse. Samuti on VKEd internetiettevõtete suhtes kasutajaskonna mõõtmise puhul eriti nõrgal positsioonil, mistõttu aitab algatus luua VKEdele võrdsemaid võimalusi konkureerida reklaamitulude pärast.

1.4.4. Tulemusnäitajad

Kavandatavad näitajad ja oodatavad tulemused	Lähtestsenaarium
Näitaja – piiriüleste investeeringute arv ja maht ELi 27 liikmesriigi meediaturgudel (igal aastal) Oodatav tulemus – piiriüleste investeeringute arvu ja mahu järkjärguline kasv	Investorite investeeringud aastatel 2013–2021: - EL: 478 tehingut - ELi-väline: 389 tehingut 60 % tehingute maht: 84 mld eurot
Näitaja – nõukoja arvamuste arv riiklike meediaturukontrolli otsuste kohta, mida asjaomase riigi ametiasutus on arvesse võtnud (igal aastal) Oodatav tulemus – nõukoja arvamuste osakaal, mida liikmesriigid arvesse võtavad	puudub
Näitaja – selliste juhtumite osakaal, mille nõukoda lahendas koostöömehhanismi ja vastastikuse abi mehhanismi raames (igal aastal) Oodatav tulemus – nõukoja lahendatud juhtumite osakaal	puudub
Näitaja – komisjoni ja/või nõukoja välja antud suuniste/aruannete arv meedia mitmekesisuse peamistes reguleerimisvaldkondades (iga kolme aasta järel) Oodatav tulemus – ELi tasandi suunistes/aruannetes käsitletud meedia mitmekesisusega seotud valdkondade arvu suurenemine	puudub

Näitaja – riskiskoorid järgmistes valdkondades (igal aastal): – meedia poliitiline sõltumatus – toimetuste autonoomia – avalik-õigusliku meedia juhtimise sõltumatus – äri- ja omaniku mõju ajakirjanduslikule sisule – ajakirjandusallikate kaitse – meediaomandi läbipaistvus Oodatav tulemus – riskiskooride järkjärguline vähenemine	Vastavad 2021. aasta meedia mitmekesisuse seire riskiskoorid: - 54 % - 55 % - 50 % - 60 % - 16 % - 58 %
Näitaja – meedia enesereguleerimise organitega liikmesriikide arv (igal aastal) Oodatav tulemus – enesereguleerimise organitega liikmesriikide arvu järkjärguline suurenemine	16
Näitaja – kodanike tajutav usaldus meedia vastu (kaks korda aastas) Oodatav tulemus – usalduse järkjärguline suurenemine meedia vastu	Nende vastajate osakaal, kes usaldavad järgmist meediat: 58 %: raadio 51 %: televisioon 51 %: kirjutav press 35 %: internet
Näitaja – kasutajaskonna mõõtmise süsteemide põhimõtete rikkumisega seotud juhtumite arv (igal aastal) Oodatav tulemus – ELi uuele raamistikule mittevastavate kasutajaskonna mõõtmise süsteemide järkjärguline vähenemine	Nielsen: 61 % turustajatest nõustub, et neil on juurdepääs kvaliteetsetele kasutajaskonna andmetele, mida on vaja meediaeelarve maksimaalseks ärakasutamiseks.
Näitaja – riikliku reklaami jaotamise riskiskoor (igal aastal) Oodatav tulemus – riskiskoori järkjärguline vähenemine	Meedia mitmekesisuse seire 2021. aasta riskiskoor riikliku reklaami puhul: 70 %

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.5.1. Lühivi või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sh algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

Enamik määruse sätteid on vahetult kohaldatavad kuue kuu möödumisel selle jõustumisest. Selleks et valmistuda Euroopa meediavabaduse määruse nõuetekohaseks rakendamiseks, hakatakse selle sätteid, mis käsitlevad sõltumatuid meediaasutusi ja Euroopa meediateenuste nõukoda ning sellega seotud audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi muudatust kohaldama juba kolm kuud pärast määruse jõustumist. See tagab nõukoja õigeaegse loomise määruse eduka rakendamise eesmärgil.

Nõukoda asendab audiovisuaalmeedia teenuste direktiiviga loodud audiovisuaalmeedia teenuste Euroopa regulaatorasutuste rühma (ERGA) ja on selle õigusjärglane. Rühm nimetatakse ümber, et kajastada laiemat pädevust, sellele

usaldatakse lisaülesanded ja seda toetatakse lisavahenditega (eelkõige lisapersonaliga komisjoni sidevõrkude, sisu ja tehnoloogia peadirektoraadis). Euroopa meediavabaduse määrusega tagatakse, et kõiki viiteid audiovisuaalmeedia teenuste Euroopa regulaatorasutuste rühmale (ERGA) käsitatakse ELi õiguses ja eelkõige audiovisuaalmeedia teenuste direktiivis viidetena Euroopa meediateenuste nõukojale („nõukoda“).

Nagu praegu audiovisuaalmeedia teenuste Euroopa regulaatorasutuste rühma, abistab ka nõukoda tema tegevuses sekretariaat, mille tagab komisjon. Sekretariaat jääb sidevõrkude, sisu ja tehnoloogia peadirektoraadi alla. Sekretariaat pakub nõukojale haldus- ja korralduslikku tuge. Määrusega ettenähtud vahendid võimaldavad sekretariaadil abistada nõukoda tema ülesannete täitmisel. Nõukoja sekretariaat luuakse rakendamise esimese kahe aasta jooksul, alates 2024. aastast, ning täielik isikkoosseis saavutatakse 2025. aastal.

Euroopa meediavabaduse määruse rakendamise toetamiseks tellib sidevõrkude, sisu ja tehnoloogia peadirektoraat eeldatavasti välisuuringuid. Selliseid uuringuid võib kasutada ka nõukoja tegevuse toetamiseks ja tema töö sisendina. Nende uuringute aastaeelarve on kättesaadav alates määruse rakendamise eeldatavast algusest 2024. aastal ja vahendid paigutatakse ümber programmist „Loov Euroopa“.

- 1.5.2. *ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.*

ELi tasandi meetme põhjused (*ex-ante*): Algatuse eesmärk on tagada meedia siseturu parem toimimine, parandades õiguskindlust ja kõrvaldades siseturu takistused. Õigusnormidega kehtestatakse mehhanismid, millega suurendatakse meediaturge, vabadust ja mitmekesisust ELis mõjutavate meetmetega seotud läbipaistvust, sõltumatust ja vastutust.

Oodatav tekkiv liidu lisaväärtus (*ex-post*): Käesolevale ettepanekule lisatud mõjuhindangust nähtub, et määrus vähendaks turuosaliste jaoks erinevate riikide õiguskordade järgimise koormust, kui nad tegutsevad mitmes liikmesriigis. Samuti suurendaks see meediaturu osaliste jaoks prognoositavust ja õiguskindlust, edendades seeläbi ausat konkurentsi ja piiriüleseid investeringuid. Samuti võimaldaks määrus meediat reguleerivatel asutustel ELi informi mõjutavates küsimustes koordineeritult tegutseda. Hinnanguline majanduslik puhaskasu suurenenud tulude näol on esimesel aastal 2,885 miljardit eurot ja järgnevatel aastatel 2,898 miljardit eurot. Algatusega luuakse piiriülest tegevust edendav ühine ELi raamistik, tugevdatakse reguleerivate asutuste vahelist koostööd, edendatakse kvaliteetse meediasisu pakkumist, tegeletakse konkurentsi moonutavate tavadega, luuakse soodsamad tingimused meediateenuste piiriüleseks arendamiseks ja suurendatakse kvaliteetse meediasisu valikut tarbijate jaoks. Sellega tugevdatakse meedia siseturgu, edendades samal ajal meediavabadust ja mitmekesisust, mis on kaitstud põhiõiguste hartaga.

- 1.5.3. *Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid*

Käesoleva ettepaneku aluseks on komisjoni kogemused audiovisuaalmeedia teenuste direktiiviga, mis vaadati viimati läbi 2018. aastal ja vajab mõnes liikmesriigis ikka veel ülevõtmist. Kuigi läbivaadatud audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi ei ole veel täielikult hinnatud, sisaldab direktiiv mitmeid meediat reguleerivaid meetmeid,

mis on seotud tarbijakaitse ja avaliku poliitika huvide edendamise, nagu kultuuriline mitmekesisus. See piirdub siiski audiovisuaalmeedia teenustega ega hõlma meedia mitmekesisuse ja sõltumatusega seotud küsimusi (peale liikmesriikide reguleerivate asutuste ja organite sõltumatuse), mida käsitletakse käesolevas määruses. Peamised asjakohased õppetunnid on see, et määrusega saavutatakse soovitud tulemused tõenäoliselt palju kiiremini kui direktiiviga ning et meedia tõhusaks ja järjepidevaks reguleerimiseks on vaja tugevamat ja paremini varustatud institutsioonilist tugistruktuuri.

1.5.4. Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjaomaste meetmetega

Käesolev ettepanek kajastub komisjoni 2022. aasta tööprogrammi osas „Uus hoog Euroopa demokraatiale“.

Euroopa meediavabaduse määrus täiendab asjaomast raamistikku, mis hõlmab autoriõiguse norme, läbivaadatud audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi ning hiljuti vastu võetud digiteenuste õigusakti ja digiturgude määrust. Omandi läbipaistvuse valdkonnas toob määrus kaasa koostoime rahapesuvastase direktiiviga ja ELi äriühinguõiguse direktiiviga. Ajakirjandusallikate puhul lisatakse määrusega sihipärane tugev kaitsemeede nuhkvara kasutamise vastu meediateenuse osutajate või nende töötajate kasutatavates seadmetes, tuginedes direktiivides 2002/58/EÜ, 2016/680/EL ja 2013/40/EL sätestatud kaitsesele.

Määrus on täielikult kooskõlas mitmeaastase finantsraamistiku ja programmi „Loov Euroopa“ raames võetavate rahastamismeetmetega, eelkõige seoses meediavabaduse ja mitmekesisuse järelevalve ja kaitsmise ning ajakirjanduspartnerlustega.

1.5.5. Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang

Tuginedes ERGA ja selle sekretariaadi praegustele kogemustele, on uue Euroopa meediateenuste nõukoja toetamiseks, eelkõige nõukojale sekretariaaditeenuste osutamiseks, vaja hinnanguliselt 8–10 täistööajale taandatud töökohta. Lisatud mõjuhinnangus on kaalutud ka muid võimalusi.

Komisjoni tellitavad lisauuringud lähevad hinnanguliselt maksma kuni miljon eurot aastas.

Nõukoja tegevus, eelkõige reisikulude hüvitamine, nõuab eeldatavasti umbes 150 000–200 000 eurot aastas.

Liikmesriikide reguleerivate asutuste korduvad halduskulud seoses nõukojas osalemisega (näiteks sel eesmärgil palgatud töötajate palgad) kataksid liikmesriikide reguleerivad asutused, nagu praegu ERGA ja võrreldavate üksuste puhul.

ERGA tegevuskulusid ja audiovisuaalmeedia teenuste direktiiviga seotud uuringute hankekulusid rahastatakse praegu programmi „Loov Euroopa“ MEDIA tegevussuunast.

Programmi „Loov Euroopa“ sektoriülese tegevussuuna eesmärk on „edendada sektoriüleseid tegevusi, mille eesmärk on kohaneda meediat puudutavate struktuursete ja tehnoloogiliste muutustega, sealhulgas tugevdada vaba, mitmekesist ja pluralistlikku meediaruumi, kvaliteetajakirjandust ja meediapädevust, seda ka digitaalses keskkonnas“ (programmi „Loov Euroopa“ määruse (EL) 2021/818 artikli 7 lõike 1 punkt c).

Seetõttu rahastatakse sektoriülesest tegevussuunast nõukoja tegevusega seotud kulusid, kuna nõukoja pädevusse kuuluvad suhted meediaturu eri liiki osalistega audiovisuaal- ja muudes meediasektorites.

Uuringute rahastamise allikas sõltub uuringute sisust: neid, mis käsitlevad üksnes audiovisuaalseid küsimusi, rahastatakse jätkuvalt programmi „Loov Euroopa“ MEDIA tegevussuunast, muid vajalikke uuringuid aga sektoriülesest tegevussuunast.

1.6. Ettepaneku/algatuse kestus ja finantsmõju

☐ Piiratud kestusega

- ☐ hõlmab ajavahemikku [PP/KK]AAAA–[PP/KK]AAAA
- ☐ finantsmõju kulukohustuste assigneeringutele avaldub ajavahemikul AAAA–AAAA ja maksete assigneeringutele ajavahemikul AAAA–AAAA.

☒ Piiramatu kestusega

- Rakendamise käivitumisperiood hõlmab ajavahemikku 2024–2025,
- millele järgneb täieulatuslik rakendamine.

1.7. Ettenähtud eelarve täitmise viisid

☒ Eelarve otsene täitmine komisjoni poolt

- ☒ komisjoni talituste, sh tema töötajate kaudu liidu delegatsioonides;
- ☐ rakendusametite kaudu

☐ Eelarve jagatud täitmine koostöös liikmesriikidega

☐ Eelarve kaudne täitmine, mille puhul eelarve täitmise ülesanded on delegeeritud:

- ☐ kolmandatele riikidele või nende määratud asutustele;
- ☐ rahvusvahelistele organisatsioonidele ja nende allasutustele (täpsustage);
- ☐ Euroopa Investeeringuspangale ja Euroopa Investeeringufondile;
- ☐ finantsmääruse artiklites 70 ja 71 osutatud asutustele;
- ☐ avalik-õiguslikele asutustele;
- ☐ avalikke teenuseid osutavatele eraõiguslikele asutustele, kuivõrd neile antakse piisavad finantstagatised;
- ☐ liikmesriigi eraõigusega reguleeritud asutustele, kellele on delegeeritud avaliku ja erasektori partnerluse rakendamine ja kellele antakse piisavad finantstagatised;
- ☐ isikutele, kellele on delegeeritud Euroopa Liidu lepingu V jaotise kohaste ühise välis- ja julgeolekupoliitika erimeetmete rakendamine ja kes on kindlaks määratud asjaomases alusaktis.
- *Mitme eelarve täitmise viisi valimise korral esitage üksikasjad rubriigis „Märkused“.*

Märkused

--

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse eeskirjad

Pärast õigusakti vastuvõtmist antakse liikmesriikidele vajaduse korral 3–6 kuud aega oma riiklike raamistike kohandamiseks. Esimene hindamine toimub neli aastat pärast uute normide jõustumist ning järgnevad hindamised viiakse läbi iga nelja aasta järel. Komisjoni teostatavat järelevalvet toetab nõukoda.

Ka ettepanekule lisatud soovitusel jaoks nähakse ette eraldi järelevalvekava. See ühendab liikmesriikide sihipärase aruandluse ja uue mehhanismi meediateenuste siseturu toimimist ohustavate riskide sõltumatuks jälgimiseks määruse alusel.

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. *Eelarve täitmise viisi(de), rahastamise rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus*

Euroopa meediavabaduse määruse kohaselt muutub audiovisuaalmeedia teenuste Euroopa regulaatorasutuste rühm (ERGA) Euroopa meediateenuste nõukojaks. Sellega edendatakse nii Euroopa meediavabaduse määruse kui ka audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi tulemuslikku ja järjepidevat kohaldamist liikmesriikides. Kooskõlas oma ELi õigusest tulenevate ülesannetega annab nõukoda muu hulgas eksperdinõu meedia reguleerimise regulatiivsete, tehniliste või praktiliste aspektide kohta, esitab arvamusi, koordineerib meetmeid seoses teenuseosutajatega (sh kolmandatest riikidest pärit teenuseosutajatega), kes ei järgi ELi meediastandardeid, ning edendab koostööd ja tõhusat teabe, kogemuste ja parimate tavade vahetamist reguleerivate asutuste vahel.

Selleks et tagada nõukoda volituste täitmine, nähakse ette, et komisjon on tihedas kontaktis asjaomaste liikmesriikide reguleerivate asutuste ja organitega. Lisaks on määruses sätestatud, et nõukoda eesistuja teavitab komisjoni nõukoda kavandatavast ja käimasolevast tegevusest. Lisaks peab nõukoda oma kodukorra kohaselt konsulteerima komisjoniga oma tööprogrammi ja peamiste tulemuste ettevalmistamisel.

Kooskõlas praeguste tavade ja valitud poliitikavarianti arvesse võttes rakendab komisjon kavandatud rahastamist programmi „Loov Euroopa“ raames eelarve otsese täitmise kaudu. See on hõlmatud vastava kontrollistrateegiaga. Kontrolli teostab sidevõrkude, sisu ja tehnoloogia peadirektoraat.

2.2.2. *Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta*

Tagamaks, et nõukoda täidab käesolevas määruses sätestatud volitusi, on ette nähtud, et komisjon tagab nõukojale sekretariaadi. Sekretariaat abistab nõukoda tema tegevuses ning pakub haldus- ja korralduslikku tuge.

Kavandatav kontrolli- ja toetussüsteem aitab võimalikke riske maandada. Kuna määrus põhineb olemasoleval struktuuril ja asjaomaseid rahalisi vahendeid haldab komisjon otse, ei ole suuri riske tuvastatud.

Kontrollid on osa sidevõrkude, sisu ja tehnoloogia peadirektoraadi sisekontrollisüsteemist.

- 2.2.3. *Kontrollide kulutõhususe (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse) hinnang ja põhjendus ning prognoositav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal).*

Kasutatakse sidevõrkude, sisu ja tehnoloogia peadirektoraadi sisekontrollisüsteeme ja -menetlusi. Need on toimivad ja kulutõhusad. Eesmärk on tagada, et veamäär jääb alla olulisuse läve (alla 2 %).

2.3. Pettuse ja eeskirjade eiramise ärahoidmise meetmed

Komisjonile kohalduvad olemasolevad pettuste ennetamise meetmed hõlmavad käesoleva määruse täitmiseks vajalikke lisaassigneeringuid.

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

- Olemasolevad eelarveread

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu liik	Rahaline osalus			
	Number	Liigendatud/liigendamata ⁶⁰	EFTA riigid ⁶¹	kandidaatriigid ⁶²	kolmanda riigid	finantsmääruse artikli 21 lõike 2 punkti b tähenduses
2b	07.010401 – Programmi „Loov Euroopa“ toetuskulud	Liigendamata	JAH	JAH	JAH	EI
2b	07.050300 – Programmi „Loov Euroopa“ sektoriülene tegevussuund	Liigendatud	JAH	JAH	JAH	EI
2b	07.050200 – Programmi „Loov Euroopa“ MEDIA tegevussuund	Liigendatud	JAH	JAH	JAH	EI

- Uued eelarveread, mille loomist taotletakse

Ei

kohaldata

⁶⁰ Liigendatud assigneeringud / liigendamata assigneeringud.

⁶¹ EFTA: Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon.

⁶² Kandidaatriigid ja vajaduse korral Lääne-Balkani potentsiaalsed kandidaatriigid.

3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele

3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade

- ☐ Ettepanek/algatus ei hõlma tegevusassigneeringute kasutamist
- ☒ Ettepanek/algatus hõlmab tegevusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

Assigneeringud paigutatakse ümber programmi „Loov Euroopa“ MEDIA ja sektoriülesele tegevussuunale ning 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku haldustoetuse eelarvereele eraldatud vahendite raames.

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase rubriik	finantsraamistiku	2b	ÜHTEKUULUVUS, VASTUPIDAVUS JA VÄÄRTUSED
----------------------	-------------------	----	---

Sidevõrkude, sisu ja tehnoloogia peadirektoraat			2024	2025	2026	2027	Pärast 2027. aastat	KOKKU
• Tegevusassigneeringud (ümber paigutatud programmi „Loov Euroopa“ raames)								
07.050200 – Programmi „Loov Euroopa“ MEDIA tegevussuund	Kulukohustused	(1a)	0,500	0,500	0,500	0,500		2,000
	Maksed	(2a)	0,250	0,500	0,500	0,500	0,250	2,000
07.050300 – Programmi „Loov Euroopa“ sektoriülene tegevussuund	Kulukohustused	(1b)	0,500	0,500	0,500	0,500		2,000
	Maksed	(2b)	0,250	0,500	0,500	0,500	0,250	2,000
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud ⁶³								
07.010401 – Programmi „Loov Euroopa“ toetuskulud		(3)	0,200	0,200	0,200	0,200		0,800
DG CNECT assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	=1a+1b+3	1,200	1,200	1,200	1,200		4,800
	Maksed	=2a+2b	0,700	1,200	1,200	1,200	0,500	4,800

⁶³

Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamiseks antava toetusega seotud kulud (endised BA read), kaudne teadustegevus, otsene teadustegevus.

		+3						
--	--	----	--	--	--	--	--	--

•Tegevusassigneeringud KOKKU	Kulukohustused	(4)	1,000	1,000	1,000	1,000		4,000
	Maksed	(5)	0,500	1,000	1,000	1,000	0,500	4,000
• Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU		(6)	0,200	0,200	0,200	0,200		0,800
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 2b assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	=4+6	1,200	1,200	1,200	1,200		4,800
	Maksed	=5+6	0,700	1,200	1,200	1,200	0,500	4,800

Mitmeaastase rubriik	finantsraamistiku	7	Halduskulud
-------------------------	-------------------	---	-------------

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		2024	2025	2026	2027	Pärast 2027. aastat	KOKKU
DG CNECT							
⊗ Personalikulud		0,644	1,288	1,288	1,288		4,508
○ Muud halduskulud							
DG CNECT KOKKU	Assigneeringud	0,644	1,288	1,288	1,288		4,508

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 7 assigneeringud KOKKU	(Kulukohustuste kogusumma = maksete kogusumma)	0,644	1,288	1,288	1,288		4,508
---	---	-------	-------	-------	-------	--	-------

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		2024	2025	2026	2027	Pärast 2027. aastat	KOKKU
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIKIDE 1–7 assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	1,844	2,488	2,488	2,488		9,308
	Maksed	1,344	2,488	2,488	2,488	0,500	9,308

3.2.2. Tegevusassigneeringutest rahastatav väljund (hinnang)

Ei

kohaldata

3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade

- ☐ Ettepanek/algatus ei hõlma haldusassigneeringute kasutamist
- ☒ Ettepanek/algatus hõlmab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	2024	2025	2026	2027	Pärast 2027. aastat	KOKKU
--	------	------	------	------	------------------------	-------

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIK 7						
Personalikulud	0,644	1,288	1,288	1,288		4,508
Muud halduskulud						
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 7 kulud kokku	0,644	1,288	1,288	1,288		4,508

Mitmeaastase⁶⁴ finantsraamistiku RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud						
Personalikulud						
Muud halduskulud						
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud kokku						

KOKKU	0,644	1,288	1,288	1,288		4,508
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--	--------------

Personaliga seotud assigneeringute vajadused kaetakse asjaomase peadirektoraadi poolt kõnealuse meetme haldamiseks juba antud ja/või peadirektoraadi siseselt ümberpaigutatud assigneeringutest, mida vajaduse korral võidakse täiendada nendest lisaassigneeringutest, mis haldavale peadirektoraadile eraldatakse iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades eelarvepiirangutega.

⁶⁴

Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamiseks antava toetusega seotud kulud (endised BA read), kaudne teadustegevus, otsene teadustegevus.

Hinnanguline personalivajadus

- ☐ Ettepanek/algatus ei hõlma personali kasutamist
- ☒ Ettepanek/algatus hõlmab personali kasutamist, mis toimub järgmiselt:

Hinnanguline väärtus täistööaja ekvivalendina

	2024	2025	2026	2027
• Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)				
20 01 02 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)	3	6	6	6
20 01 02 03 (delegatsioonides)				
01 01 01 01 (kaudne teadustegevus)				
01 01 01 11 (otsene teadustegevus)				
Muu eelarverida (märkige)				
• Koosseisuväline personal (töötajate arv täistööajale taandatuna)⁶⁵				
20 02 01 (üldvahenditest rahastatavad AC, END ja INT)	2	4	4	4
20 02 03 (AC, AL, END, INT ja JPD delegatsioonides)				
XX 01 xx yy zz⁶⁶	– peakorteris			
	– delegatsioonides			
01 01 01 02 (AC, END, INT – kaudse teadustegevuse valdkonnas)				
01 01 01 12 (AC, END, INT – otsese teadustegevuse valdkonnas)				
Muu eelarverida (märkige)				
KOKKU	5	10	10	10

Personalivajadused kaetakse juba meedet haldavate peadirektoraadi töötajatega ja/või töötajate sisese ümberpaigutamise teel. Vajaduse korral võidakse personali täiendada iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades olemasolevate eelarvepiirangutega.

Ülesannete kirjeldus:

Ametnikud ja ajutised töötajad	Järelevalve eraettevõtetele, liikmesriikidele ning nõukotta kuuluvatele liikmesriikide reguleerivatele asutustele ja organitele määrusega kehtestatud kohustuste nõuetekohase täitmise üle Komisjoni esindamine nõukojas ja suhtlus nõukojaga selle tegevuse, muu hulgas iga-aastase tööprogrammi ja kodukorra küsimustes Määruse kohaste menetluste haldamine, eelkõige seoses nõukoja ülesannetega Nõukoja toetamine määruse kohaste ülesannete täitmisel Haldus- ja logistiline tugi nõukojale, eelkõige seoses igapäevase töö ja koosolekute korraldamisega Liikmesriikide reguleerivate asutuste või organite koostöö ja koordineerimise toetamine ELi tasandil Määruse ja nõukoja tegevusega seotud välisuuringute tellimine ja haldamine
Kosseisuvälised töötajad	Nõukoja toetamine määruse kohaste ülesannete täitmisel Haldus- ja logistiline tugi nõukojale, eelkõige seoses igapäevase töö ja koosolekute

⁶⁵ AC = lepingulised töötajad, AL = kohalikud töötajad, END = riikide lähetatud eksperdid, INT = renditööjõud, JPD = noored spetsialistid delegatsioonides.

⁶⁶ Tegevusassigneeringutest rahastatavate koosseisuväliste töötajate ülempiiri arvestades (endised BA read).

	korraldamisega Liikmesriikide reguleerivate asutuste või organite koostöö ja koordineerimise toetamine ELi tasandil
--	---

3.2.4. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

Ettepanek/algatus:

- ☒ on täielikult rahastatav mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi sisese vahendite ümberpaigutamise kaudu.

Assigneeringud paigutatakse ümber programmi „Loov Euroopa“ MEDIA ja sektoriülesele tegevussuunale ning 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku haldustoetuse eelarvereale eraldatud vahendite raames. Sellel ei ole märkimisväärset mõju programmi ühelegi muule tegevusele, sest see jaguneb meetmete vahel võrdselt.

- ☐ tingib mitmeaastase finantsraamistiku asjaomases rubriigi mittesihotstarbelise varu ja/või mitmeaastase finantsraamistiku määruces sätestatud erivahendite kasutuselevõtu.

- ☐ nõuab mitmeaastase finantsraamistiku muutmist.

3.2.5. Kolmandate isikute rahaline osalus

Ettepanek/algatus:

- ☒ ei hõlma kolmandate isikute poolset kaasrahastamist
- ☐ hõlmab kaasrahastamist, mille hinnanguline summa on järgmine:

Assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta N	Aasta N+1	Aasta N+2	Aasta N+3	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)			Kokku
Nimetage kaasrahastav asutus								
Kaasrahastatavad assigneeringud KOKKU								

3.3. Hinnanguline mõju tuludele

- ☒ Ettepanekul/algatusel puudub finantsmõju tuludele.
- ☐ Ettepanekul/algatusel on järgmine finantsmõju:
 - ☐ omavahenditele
 - ☐ muudele tuludele
 - palun märkige, kas see on kulude eelarveridasid mõjutav sihtotstarbeline tulu ☐

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Tulude eelarverida:	Jooksva aasta eelarves kättesaadavad assigneeringud	Ettepaneku/algatuse mõju ⁶⁷						
		Aasta N	Aasta N+1	Aasta N+2	Aasta N+3	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)		
Artikkel								

Sihtotstarbeliste tulude puhul märkige, milliseid kulude eelarveridasid ettepanek mõjutab.

--

Muud märkused (nt tuludele avaldatava mõju arvutamise meetod/valem või muu teave).

⁶⁷

Traditsiooniliste omavahendite (tollimaksud ja suhkrumaksud) korral tuleb märkida netosummad, st brutosumma pärast 20 % sissenõudmiskulude mahaarvamist.